คู่มือ
การประเมินความเสี่ยงการทุจริต Corruption Risk Assessment ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

2026

กองบริหารความเสี่ยงและสกัดกั้นการทุจริตในภาครัฐ
สำนักงาน ป.ป.ท.

คำนำ

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) ได้ขับเคลื่อนให้หน่วยงานภาครัฐ มีระบบ มาตรการ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต โดยมีศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) ซึ่งเป็นกลไกภายใต้ศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (ศอตช.) เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนหน่วยงานภายในสังกัด/กำกับทั้งหน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และจังหวัด เพื่อเป็นการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐ โดยให้การประเมินความเสี่ยงการทุจริตเป็นเครื่องมือในการป้องกัน สกัดกั้น ลด และปิดโอกาสการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ และตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ สำนักงาน ป.ป.ท. ได้จัดทำเครื่องมือการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเชิงคุณภาพ “ระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต” (Corruption Risk Management Systems : CRMS) เพื่อประเมินประสิทธิภาพของแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ และเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐสามารถนำมาตรการในการป้องกันการทุจริต (Corruption Risk Control) ไปสู่การปฏิบัติให้เห็นผลเป็นรูปธรรม อันจะส่งผลให้ปัญหาการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐลดลง ประชาชน และชาวต่างชาติมีความเชื่อมั่นต่อการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ และส่งผลให้ค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยสูงขึ้นต่อไป

สำนักงาน ป.ป.ท. ในฐานะเป็นกลไกของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ มีเป้าหมายในการขับเคลื่อนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต โดยมุ่งเน้นการวางระบบ เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริต ลด และปิดโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริตให้ได้มากที่สุด และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือฉบับนี้จะเป็นส่วนสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐได้อย่างแท้จริง

กองบริหารความเสี่ยงและสกัดกั้นการทุจริตในภาครัฐ
สำนักงาน ป.ป.ท.
พฤศจิกายน ๒๕๖๘

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ ๑ ความเป็นมา **๑**

ส่วนที่ ๒ วัตถุประสงค์ กรอบแนวคิด นิยาม ปัจจัยความสำเร็จในการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต **๙**

๒.๑ วัตถุประสงค์หลักของการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ๙

๒.๒ กรอบแนวคิด นิยามตามเกณฑ์ชี้วัดความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ ๙

๒.๒.๑ ทฤษฎีเกี่ยวกับสาเหตุการทุจริต ๙

๒.๒.๒ กรอบแนวคิด และนิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ๑๒

- กรอบแนวคิดการพัฒนาการประเมินเชิงคุณภาพการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ๑๓
- แนวคิดการเปิดเผยข้อมูลของรัฐ ๑๓
- กรอบตามหลักมาตรฐาน Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission (COSO) และ ISO 37001:2016 ๑๔

(๑) COSO 2013 ๑๔

(๒) COSO 2017 (COSO ERM 2017) ๑๖

(๓) ISO 37001:2016 Anti-bribery Management Systems : ABMS ๑๗

๒.๓ นิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ๑๘

๒.๔ ปัจจัยสำเร็จในการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ๒๑

ส่วนที่ ๓ การประเมินเชิงคุณภาพ“ระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk Management Systems : CRMS) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ **๒๒**

๓.๑ กรอบแนวทางการประเมินเชิงคุณภาพระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ๒๒

๓.๒ นิยามหรือความหมายที่เกี่ยวข้อง ๒๔

๓.๓ นิยามประเภทความเสี่ยงการทุจริต ๒๕

๓.๔ ระเบียบวิธีการประเมิน ๒๗

๓.๕ ระดับผลการประเมิน ๒๗

๓.๖ ตัวชี้วัด และเกณฑ์การประเมิน ๒๘

ส่วนที่ ๔ กลไกและแนวทางการขับเคลื่อน และวิธีการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ **๓๒**

๔.๑ กลไกในการขับเคลื่อนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ ๓๒

๔.๒ แนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ ๓๒

๔.๓ วิธีการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ๓๓

๔.๔ แนวทางการจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต ๓๘

ส่วนที่ ๕ การคัดเลือกกระบวนงาน/โครงการ การรายงาน และแบบรายงาน **๔๓**

๕.๑ การคัดเลือกกระบวนงาน/โครงการ ๔๓

๕.๒ การรายงาน ๔๓

๕.๓ แบบรายงาน ๔๓

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ส่วนที่ ๖ กระบวนงาน/โครงการที่ต้องทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต **๔๔**

- รายชื่อหน่วยงาน/กระบวนงาน/โครงการ ที่ต้องทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ๔๔

ส่วนที่ ๗ ภาคผนวก

- การถอดบทเรียนแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตหน่วยงานภาครัฐ ๖๙
- ตัวอย่าง จุดอ่อนของการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต และมาตรการควบคุมความเสี่ยการทุจริต ๖๙
- ข้อเสนอแนะ ในการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต และมาตรการควบคุมความเสี่ยการทุจริต ๗๐
- สัญญาณเตือนความเสี่ยงการทุจริตในโครงการต่างๆ ๗๑
- สัญญาณเตือนความเสี่ยงการทุจริต จากกรณีศึกษา อื่นๆ ๗๓
- ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดการทุจริต ซึ่งต้องมีการตรวจสอบอย่างใกล้ชิด ๗๔
- มติคณะรัฐมนตรี ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ๗๕
- มติคณะรัฐมนตรี ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ๗๙
- ประกาศคณะกรรมการความร่วมมือป้องกันการทุจริต เรื่องแนวทางและวิธีการ ในการดำเนินโครงการความร่วมมือป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ แบบของข้อตกลงคุณธรรม ฯ ประกาศ ณ วันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ๘๙
- มติคณะรัฐมนตรี (๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๖) อนุมัติหลักการร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (สปน.) สำนักงานปลัดกระทรวง (สป.) ส่วนราชการที่อยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี และส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวงในส่วนของหน้าที่และอำนาจของศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) ตามที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเสนอ ๙๗
- รายการการเปิดเผยข้อมูลโครงการต่อสาธารณะโครงการความโปร่งใสในการก่อสร้างภาครัฐ หรือ CoST (Infrastructure Transparency Initiative) ๑๐๐
- ตัวอย่างข้อตกลงคุณธรรม ๑๐๒

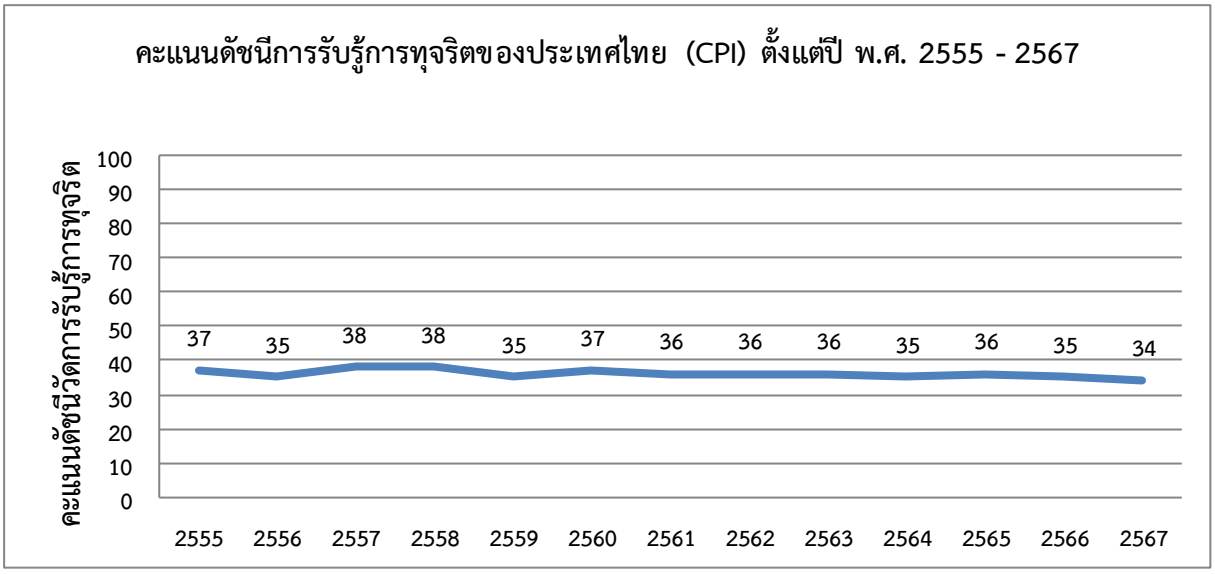
ส่วนที่ ๑
ความเป็นมา

สืบเนื่องจากที่นายกรัฐมนตรีได้เห็นชอบตามข้อเสนอของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) ให้รัฐบาลประกาศให้ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นปีแห่งการอำนวยความสะดวกทางธุรกิจ ต่อต้านการรับสินบนทุกรูปแบบ ตามที่ สำนักงาน ป.ป.ท. ได้สรุปรายงานผลการวิเคราะห์ดัชนีการรับรู้การทุจริตประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๙ (Corruption Perceptions Index ๒๐๑๖) พบว่า แหล่งการประเมินที่เกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกทางธุรกิจมีคะแนนลดลงอย่างมากในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ สำนักงาน ป.ป.ท. จึงได้นำเสนอแนวทางการขับเคลื่อนปีแห่งการอำนวยความสะดวกฯ ต่อที่ประชุมคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (คตช.) ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐ รับทราบมติคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (คตช.) ตามที่สำนักงาน ป.ป.ท. เสนอ

แผนปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ประเด็นปฏิรูปที่ ๒ ด้านการป้องปราม ได้กำหนดให้ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) ดำเนินการวางระบบการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตประพฤติมิชอบในส่วนราชการเป็นประจำทุกปี และรายงานผลการปฏิบัติต่อผู้บังคับบัญชาหรือตามระยะเวลาที่กำหนด สำนักงาน ป.ป.ท. จึงเป็นหน่วยงานหลักในการผลักดันและขับเคลื่อนให้หน่วยงานภาครัฐต้องทำการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่ออุดช่องว่างความเสี่ยงที่อาจจะเกิดการทุจริตในการดำเนินงานด้วยการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตโดยมีหน่วยงานตรวจสอบการดำเนินการว่าเป็นไปตามแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตที่กำหนดไว้หรือไม่ มาตรการต่าง ๆ ที่กำหนดมาสามารถอุดช่องว่างที่จะเกิดการทุจริตในการดำเนินงานได้หรือไม่ โดยหน่วยงานตรวจสอบต้องกำกับ ติดตาม ให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะในการป้องกัน สกัดกั้น เพื่อลดและปิดโอกาสการทุจริตได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ สำนักงาน ป.ป.ท. จึงถือเป็นหน่วยงานที่ริเริ่มให้หน่วยงานรัฐทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑

การทุจริตเป็นพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่รัฐที่เบี่ยงเบนไปจากปทัสฐานอันเป็นที่ยอมรับของสังคม เพื่อตอบสนองเป้าหมายส่วนตัวเป็นสำคัญ และการทุจริตในภาครัฐเป็นปัญหาร้ายแรงที่สุดปัญหาหนึ่งของสังคมไทย ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมอย่างมาก รูปแบบการทุจริต ในภาครัฐมีการกระจายตัว และมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้นอยู่ในทุกระดับ ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย จนถึงการขับเคลื่อนสู่ระดับปฏิบัติ ประกอบกับผลการประเมินดัชนีชี้วัดการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index - CPI) ยังเป็นสิ่งสะท้อนภาพลักษณ์ของประเทศไทยในสายตาของนานาชาติ โดยเฉพาะในด้านความเชื่อมั่นในความโปร่งใสของภาครัฐ **ซึ่งองค์กร เพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International) ได้ประกาศผลคะแนนดัชนีชี้วัดการรับรู้การทุจริต ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗ (Corruption Perceptions Index : CPI ๒๐๒๔) เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘** ในครั้งนี้มีประเทศที่ได้รับการประเมินทั้งหมด ๑๘๐ ประเทศ ดำเนินการสำรวจโดยอาศัยการประเมินจาก ๑๓ แหล่ง การประเมิน ปรากฏว่า ๒ ใน ๓ ของประเทศที่ได้รับการประเมิน มีระดับคะแนนที่ต่ำกว่า ๕๐ คะแนน จากคะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน และโดยเฉลี่ยระดับคะแนนจะอยู่ที่ ๔๓ คะแนน ประเทศที่ได้รับคะแนนสูงที่สุด คือ Denmark มีคะแนน ๙๐ คะแนน รองลงมา Finland (๘๘) Singapore (๘๔) New Zealand (๘๓) ถัดมาเป็น Luxembourg Norway Switzerland (๘๑) เป็นประเทศที่ได้คะแนนสูงสุดใน ๕ อันดับแรก สำหรับประเทศที่ได้รับคะแนนน้อยที่สุดคือ South Sudan (๘)

๑. ประเทศไทยได้รับคะแนน ๓๔ คะแนน อยู่ในลำดับที่ ๑๐๗ จากประเทศที่ได้รับการประเมินทั้งหมด ๑๘๐ ประเทศ อยู่ในอันดับที่ดีขึ้น ๑ อันดับ แต่มีคะแนนลดลงจากปีที่ผ่านมา ๑ คะแนน คือ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ มีคะแนน ๓๕ คะแนน อยู่ในอันดับที่ ๑๐๘

คะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย (CPI) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 - 2567

๒. ผลคะแนนจากแต่ละแหล่งดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗

ในปีนี้ องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International) ได้ใช้แหล่งการประเมิน ๑๓ แหล่งการประเมิน และสำหรับการประเมินคะแนนของประเทศไทย ได้รับการประเมินจาก ๙ แหล่งการประเมิน ดังนี้

๑. World Economic Forum Executive Opinion Survey 2024 : WEF
๒. IMD World Competitiveness Center World Competitiveness Yearbook Executive Opinion Survey 2024 : IMD
๓. The PRS Group International Country Risk Guide 2024 : PRS
๔. Global Insight Country Risk Ratings 2023 : GI
๕. Bertelsmann Stiftung Transformation Index 2024 : BF(TI)
๖. World Justice Project Rule of Law Index Expert Survey 2024 : WJP
๗. Economist Intelligence Unit Country Risk Service 2024 : EIU
๘. Political and Economic Risk Consultancy Asian Intelligence 2024 : PERC
๙. Varieties of Democracy (V-Dem v.14) 2024 : V-DEM

ทั้งนี้ ไม่ปรากฏการเปลี่ยนแปลงข้อคำถามของแต่ละแหล่งข้อมูลแต่อย่างใด ซึ่งประเทศไทยได้รับคะแนนในแต่ละแหล่งการประเมินที่ผ่านมา ปรากฏตามตารางเปรียบเทียบผลอันดับคะแนนของประเทศไทยย้อนหลัง ๕ ปี

ตารางเปรียบเทียบผลคะแนนของประเทศไทยปัจจุบันกับย้อนหลัง ๕ ปี

ความเปลี่ยนแปลง	แหล่งข้อมูล	คะแนน						กลุ่มเป้าหมาย
		๒๐๑๙/ ๒๕๖๒	๒๐๒๐/ ๒๕๖๓	๒๐๒๑/ ๒๕๖๔	๒๐๒๒/ ๒๕๖๕	๒๐๒๓/ ๒๕๖๖	๒๐๒๔/ ๒๕๖๗	
เพิ่มขึ้น (+๔)	Political and Economic Risk Consultancy Asian Intelligence : PERC คุณให้คะแนนการคอร์รัปชันในประเทศที่คุณอาศัย/ทำงานอยู่เท่าใด	๓๘	๓๘	๓๖	๓๕	๓๗	๔๑	นักธุรกิจที่อาศัยทั้งในและนอกประเทศ
เพิ่มขึ้น (+๓)	Varieties of Democracy (V-Dem v.14): V-DEM การทุจริตของฝ่ายการเมืองขยายวงกว้างอย่างไรและมากน้อยเพียงใด	๒๐	๒๐	๒๖	๒๖	๒๖	๒๙	นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์
เพิ่มขึ้น (+๑)	The PRS Group International Country Risk Guide: PRS การทุจริตทางการเงิน โดยอาจเป็นการจ่ายเงินพิเศษและสินบนเพื่อแลกกับใบอนุมัติอนุญาตนำเข้าส่งออก การแลกเปลี่ยนเงินตรา การประเมินภาษี การได้รับการคุ้มครองจากตำรวจ หรือการได้รับการพิจารณาการกู้ยืมสินเชื่อ	๓๒	๓๒	๓๒	๓๒	๓๒	๓๓	นักวิเคราะห์ของ ICRG (International Country Risk Guide) เป็นผู้สำรวจมากกว่า ๑๔๐ ประเทศ
เพิ่มขึ้น (+๑)	Bertelsmann Stiftung Transformation Index : BF(TI) - เจ้าหน้าที่รัฐที่กระทำผิดถูกลงโทษอย่างไร - รัฐบาลประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาการทุจริตอย่างไร	๓๗	๓๗	๓๗	๓๗	๓๓	๓๔	ผู้เชี่ยวชาญ ๒ คน/ประเทศ
เพิ่มขึ้น (+๑)	World Justice Project Rule of Law Index Expert Survey : WJP เจ้าหน้าที่รัฐ (หมายถึง ๑. ฝ่ายบริหาร ๒. ฝ่ายตุลาการ ๓. ตำรวจและทหาร ๔. ฝ่ายนิติบัญญัติ) ใช้ทรัพยากรและอำนาจหน้าที่ของรัฐเพื่อผลประโยชน์ส่วนตน หรือไม่อย่างไร	๓๘	๓๘	๓๕	๓๔	๓๓	๓๔	ผู้เชี่ยวชาญในประเทศ
ลดลง (-๗)	IMD World Competitiveness Center World Competitiveness Yearbook Executive Opinion Survey: IMD การให้สินบนและการทุจริตคอร์รัปชันยังคงมีอยู่หรือไม่	๔๕	๔๑	๓๙	๔๓	๔๓	๓๖	นักธุรกิจทั่วโลก ๖,๔๐๐ คน

ความเปลี่ยนแปลง	แหล่งข้อมูล	คะแนน						กลุ่มเป้าหมาย
		๒๐๑๙/ ๒๕๖๒	๒๐๒๐/ ๒๕๖๓	๒๐๒๑/ ๒๕๖๔	๒๐๒๒/ ๒๕๖๕	๒๐๒๓/ ๒๕๖๖	๒๐๒๔/ ๒๕๖๗	
ลดลง (-๓)	Global Insight Country Risk Ratings : GI ความเสี่ยงที่บุคคลและบริษัทต้องเผชิญในการดำเนินธุรกิจ ตั้งแต่กระบวนการอนุมัติอนุญาตในการนำเข้าส่งออก และการจัดการเอกสารอื่น ๆ กับภาครัฐ	๓๕	๓๕	๓๕	๓๕	๓๕	๓๒	ผู้เชี่ยวชาญในประเทศ มากกว่า ๑๐๐ คน
ลดลง (-๒)	Economist Intelligence Unit Country Risk Service: EIU - ความชัดเจนโปร่งใสในการจัดสรรและใช้งบประมาณของภาครัฐ - รัฐมนตรี นักการเมือง เจ้าหน้าที่รัฐใช้งบประมาณของรัฐอย่างไม่เหมาะสมเพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือไม่ - มีองค์กรอิสระตรวจสอบ จัดการงบประมาณภาครัฐหรือไม่ - มีฝ่ายตุลาการที่มีอำนาจอิสระในการจัดการรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่รัฐ ที่กระทำผิดหรือไม่	๓๗	๓๗	๓๗	๓๗	๓๗	๓๕	ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจและสังคม
ลดลง (-๒)	World Economic Forum Executive Opinion Survey: WEF โดยปกติในประเทศของท่าน ภาคเอกชนจะต้องจ่ายสินบนในการยกเว้นการยื่นเอกสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มธุรกิจนำเข้าส่งออก การให้บริการสาธารณูปโภค การชำระภาษีประจำปี การจดสัญญาและใบอนุญาตต่าง ๆ การตัดสินของฝ่ายตุลาการ มากน้อยเพียงใด	๔๓	๔๓	๔๒	๔๕	๓๖	๓๔	เครือข่ายสถาบันชั้นนำในกลุ่มธุรกิจมากกว่า ๑๖๐สถาบัน
ลดลง	**<u>สรุป</u> ระดับคะแนน/ ประเทศไทยอยู่อันดับที่เทียบกับจำนวนประเทศทั้งหมด**	**๓๖/ ๑๐๑ จาก ๑๘๐**	**๓๖/ ๑๐๔ จาก ๑๘๐**	**๓๕/ ๑๑๐ จาก ๑๘๐**	**๓๖/ ๑๐๑ จาก ๑๘๐**	**๓๕/ ๑๐๘ จาก ๑๘๐**	**๓๔/ ๑๐๗ จาก ๑๘๐**	

๓. ผลคะแนนของประเทศไทยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ

๓.๑ คะแนนของประเทศไทยเมื่อเทียบกับผลคะแนนในระดับโลก

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ประเทศไทยมีผลคะแนน ๓๔ คะแนน อยู่ในอันดับที่ ๑๐๗ โดยประเทศที่ได้คะแนนเท่ากับประเทศไทย มี ๖ ประเทศ คือ Algeria ,Brazil, Malawi, Nepal, Niger และTurkey ในปีที่ผ่านมา มีประเทศที่ได้คะแนนเท่ากับประเทศไทย ๖ ประเทศ คือ Bosnia and Herzegovina, Dominican Republic, Egypt, Nepal, Panama และ Sierra Leone

ตารางแสดงประเทศที่มีผลคะแนนเท่ากับประเทศไทย

๒๐๒๓	๒๐๒๔
Bosnia and Herzegovina	Algeria
Dominican Republic	Brazil
Egypt	Malawi
Nepal	Nepal
Panama	Niger
Sierra Leone	Turkey

ทั้งนี้ มีประเทศที่มีคะแนนเพิ่มสูงขึ้น จำนวน ๕๖ ประเทศ ประเทศที่มีคะแนนลดลง จำนวน ๙๓ ประเทศ และประเทศที่มีคะแนนเท่าเดิม ๓๑ ประเทศ โดยประเทศที่มีคะแนนเพิ่มสูงขึ้นมากที่สุด ได้แก่ Oman เพิ่มขึ้น จำนวน ๑๒ คะแนน ขณะที่ประเทศที่คะแนนลดลงมากที่สุด ได้แก่ Eritrea ลดลง จำนวน ๘ คะแนน

ตารางแสดงประเทศที่มีผลคะแนนเพิ่มขึ้น/ลดลง มากที่สุด

ประเทศ	ผลคะแนนปี ๒๐๒๓	ผลคะแนนปี ๒๐๒๔	ความเปลี่ยนแปลง
Oman	๔๓	๕๕	+๑๒
Bahrain	๔๒	๕๓	+๑๑
Saudi Arabia	๕๒	๕๙	+๗
Albania	๓๗	๔๒	+๕
Cote d'Ivoire	๔๐	๔๕	+๕
Iceland	๗๒	๗๗	+๕
Laos	๒๘	๓๓	+๕
Egypt	๓๕	๓๐	-๕
Libya	๑๘	๑๓	-๕
Malta	๕๑	๔๖	-๕
Mexico	๓๑	๒๖	-๕
Slovakia	๕๔	๔๙	-๕
South Sudan	๑๓	๘	-๕
Sudan	๒๐	๑๕	-๕
Eritrea	๒๑	๑๓	-๘

๓.๒ คะแนนของประเทศไทยเมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนในระดับเอเชียแปซิฟิก ประเทศไทยมีคะแนนอยู่ในอันดับที่ ๒๐ จาก ๓๑ ประเทศในเอเชียแปซิฟิกที่ได้รับการประเมิน โดยมีอันดับเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ซึ่งอยู่ในอันดับที่ ๑๙ จาก ๓๑ ประเทศในเอเชียแปซิฟิกที่ได้รับการประเมิน อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ มีประเทศที่ได้คะแนนสูงสุด ๕ อันดับแรก คือ ๑) Singapore ๒) New Zealand ๓) Australia ๔) Hong Kong และ ๕) Bhutan

ตารางแสดงการเปรียบเทียบอันดับ/ผลคะแนนของประเทศที่ได้คะแนนมากที่สุดในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

ลำดับ	ปี ๒๐๒๓	ผลคะแนน/อันดับโลก	อันดับ	ปี ๒๐๒๔	ผลคะแนน/อันดับโลก
๑	New Zealand	๘๕/๓	๑	Singapore	๘๔/๓
๒	Singapore	๘๓/๕	๒	New Zealand	๘๓/๔
๓	Hong Kong	๗๕/๑๔	๓	Australia	๗๗/๑๐
๔	Australia	๗๕/๑๔	๔	Hong Kong	๗๔/๑๗
๕	Japan	๗๓/๑๖	๕	Bhutan	๗๒/๑๘
๑๙	Thailand	๓๕/๑๐๘	๒๐	Thailand	๓๔/๑๐๗

๓.๓ ผลคะแนนของประเทศไทยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในอาเซียน ประเทศไทยมีผลคะแนนอยู่ในอันดับที่ ๕ ของจำนวนประเทศในอาเซียนที่เข้าร่วมการประเมิน ลดลงจากปีที่ผ่านมา ๑ อันดับ อีกทั้งในปีนี้ไม่ปรากฏคะแนนการประเมินดัชนี CPI ของประเทศ Brunei เช่นเดียวกับปีที่ผ่านมา รายละเอียดอันดับ / ผลคะแนนของประเทศอาเซียน ปรากฏ ดังนี้

ตารางแสดงการเปรียบเทียบอันดับ/ผลคะแนนของประเทศอาเซียน

ลำดับ	ปี ๒๐๒๓	ผลคะแนน/อันดับโลก	ลำดับ	ปี ๒๐๒๔	ผลคะแนน/อันดับโลก
๑	Singapore	๘๓/๕	๑	Singapore	๘๔/๓
๒	Malaysia	๕๐/๕๗	๒	Malaysia	๕๐/๕๗
๓	Vietnam	๔๑/๘๓	๓	Vietnam	๔๐/๘๘
๔	Thailand	๓๕/๑๐๘	๔	Indonesia	๓๗/๙๙
๕	Indonesia	๓๔/๑๑๕	๕	Thailand	๓๔/๑๐๗
๖	Philippines	๓๔/๑๑๕	๖	Laos	๓๓/๑๑๔
๗	Laos	๒๘/๑๓๖	๖	Philippines	๓๓/๑๑๔
๘	Cambodia	๒๒/๑๕๘	๘	Cambodia	๒๑/๑๕๘
๙	Myanmar	๒๐/๑๖๒	๙	Myanmar	๑๖/๑๖๘

จากภาพรวมผลคะแนน CPI ของประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ได้รับคะแนน ๓๔ คะแนน อยู่ในอันดับที่ ๑๐๗ จากประเทศที่ได้รับการประเมินทั้งหมด ๑๘๐ ประเทศ ซึ่งมีคะแนนลดลง แต่อันดับเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ๑ อันดับ ดังนั้น จึงนำมาสู่บทสรุปประเด็นสำคัญ ดังนี้

๑. ภาพรวมคะแนนของประเทศไทยลดลง ๑ คะแนน โดยคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทย อยู่ในกลุ่มประเทศที่มีคะแนนลดลง ซึ่งมีจำนวน ๙๓ ประเทศ ขณะที่ประเทศที่มีคะแนนเพิ่มขึ้นมีจำนวน ๕๖ ประเทศ และประเทศที่มีคะแนนเท่าเดิม ๓๑ ประเทศ ดังนั้น คะแนนในปีนี้ของประเทศไทยจึงสะท้อนว่า การประเมินดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยในสายตานานาชาติ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ลดลงจากปี พ.ศ. ๒๕๖๖ และเมื่อเทียบคะแนนดิบในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ประเทศไทยได้คะแนนลดลง ๔ คะแนน จาก ๓๑๒ คะแนน เหลือ ๓๐๘ คะแนน ในปี พ.ศ. ๒๕๖๗

๒. คะแนนของประเทศอาเซียนมีระดับคะแนนลดลงในหลายประเทศ จำนวน ๕ ประเทศ ได้แก่ Myanmar (-๔) Thailand (-๑) Vietnam (-๑) Philippines (-๑) และ Cambodia (-๑) **ซึ่งสะท้อนถึงระดับความโปร่งใสที่ลดลงของกลุ่มประเทศเหล่านี้ ขณะที่ในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ มีประเทศที่มีคะแนนเพิ่มสูงขึ้น ๓ ประเทศคือ** Laos (+๕) Indonesia (+๓) Singapore (+๑) ขณะที่ Malaysia มีคะแนนคงที่

๓. สาเหตุสำคัญของคะแนน CPI ที่มีการเปลี่ยนแปลงในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ คือ

๓.๑ มีคะแนนเพิ่มขึ้นในแหล่งการประเมิน ๕ แหล่ง ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นประสิทธิภาพการต่อต้านการทุจริต คือ PERC(+๔) V-DEM(+๓) PRS(+๑) BF(TI)(+๑) WJP(+๑) ซึ่งการที่คะแนนมีระดับเพิ่มขึ้นในหลายแหล่งมากกว่าคะแนนที่ลดลง ถือเป็นแนวโน้มในการดำเนินการที่ดี เนื่องจากในสายตาผู้ประเมินอาจจะมองว่าการจัดการแก้ไขปัญหาการทุจริตในรอบปีที่ผ่านมามีประสิทธิภาพมากขึ้น มีเสรีภาพและความเป็นประชาธิปไตยของไทยในการตรวจสอบถ่วงดุลเพิ่มมากขึ้น รวมถึงความน่าเชื่อถือในกระบวนการยุติธรรมเพิ่มขึ้นเล็กน้อย

๓.๒ มีคะแนนลดลงในแหล่งการประเมิน ๔ แหล่ง คือ IMD (-๗) GI (-๓) EIU (-๒) และ WEF (-๒) ส่วนใหญ่แหล่งการประเมินที่ลดลงจะเกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ การอนุมัติ อนุญาต ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการดำเนินธุรกิจยังคงมีความยุ่งยากในการติดต่อกับหน่วยงานภาครัฐและยังมีการเรียกรับสินบนจากภาคธุรกิจเอกชน แสดงให้เห็นถึงอุปสรรคในการประกอบธุรกิจในประเทศไทย ส่งผลต่อศักยภาพในการแข่งขันทางการค้า การลงทุนจากต่างประเทศลดลง นอกจากนี้ผลคะแนนที่ปรากฏยังมีความเชื่อมโยง ไปถึงการใช้จ่ายงบประมาณของภาครัฐยังไม่มีประสิทธิภาพ ไม่โปร่งใส ในสายตาของผู้ประเมิน

๔. องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ ได้มีข้อเสนอแนะสำคัญ จำนวน ๔ ประเด็น คือ

๔.๑ นำเรื่องความซื่อตรงมาเป็นประเด็นหลักในการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญสู่ความเปลี่ยนแปลงที่แท้จริง มาตรการการต่อต้านการทุจริตสามารถพัฒนาศักยภาพของแต่ละประเทศในการจัดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสามารถปรับตัวในยุคที่มีปัญหาสภาพภูมิอากาศ เนื่องจากประเด็นสภาพภูมิอากาศเป็นปัญหาที่มีมาอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นโอกาสที่สำคัญในการป้องกันมิให้เกิดการสูญเสียอื่น ๆ การถูกละเมิด และยับยั้งการกำหนดนโยบายที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นความร่วมมืออย่างจริงจังระหว่างผู้เชี่ยวชาญด้านสภาพภูมิอากาศและหน่วยงานด้านการต่อต้านการทุจริตถือเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการ ทั้งนี้มีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต (United Nations Convention against Corruption) เป็นกรอบการดำเนินงานสำคัญในการสนับสนุนประเด็นดังกล่าว

๔.๒ การพัฒนาการสืบสวนสอบสวน การลงโทษ และมาตรการด้านการป้องกันเพื่อต่อต้านการทุจริตจะช่วยยับยั้งอาชญากรรมทางสิ่งแวดล้อมและลดโอกาสการละเว้นจากการลงโทษ การเข้าถึงความยุติธรรม สามารถพัฒนาขึ้นได้โดยการสร้างความแข็งแกร่งให้กับหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายและหน่วยงานกำกับควบคุม รวมถึงหน่วยงานต่อต้านการทุจริตต่าง ๆ ชุมชนท้องถิ่นจะต้องสามารถเข้าถึงกลไกหรือกระบวนการการร้องทุกข์ต่าง ๆ โดยผู้ที่ร้องทุกข์ทั้งในเรื่องของวิกฤตสภาพภูมิอากาศ สิ่งแวดล้อม และผู้แจ้งเบาะแสจะต้องได้รับการคุ้มครอง

๔.๓ ป้องกันกระบวนการกำหนดนโยบายด้านสภาพภูมิอากาศจากอิทธิพลที่ไม่เหมาะสมระดับชาติ และระดับนานาชาติ ซึ่งจะนำไปสู่การดำเนินการที่เข้มแข็งมากยิ่งขึ้นในด้านวิกฤตสภาพภูมิอากาศ การกำหนดนโยบายด้านสภาพภูมิอากาศต้องมีความโปร่งใสอย่างสูงที่สุด และมีการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสม จะนำมาซึ่งศักยภาพอย่างเต็มกำลัง และพลิกฟื้นความน่าเชื่อถือในการจัดการกับนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ด้วยการสร้างกลไกในการตรวจสอบและจัดการความขัดแย้งทางผลประโยชน์ทั้งการดำเนินการผ่านนักวิ่งเต้น (Lobbying registers) และการเปิดเผยผลประโยชน์ทับซ้อนซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเพิ่มความตื่นตัวในการต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (UN Framework Convention against Climate Change)

๔.๔ เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการลงทุนเพื่อแก้ไขวิกฤตสภาพการเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศ เพื่อช่วยแก้ปัญหาให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบอย่างเหมาะสม ข้อมูลด้านการเงินในการต่อสู้กับสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง โครงการ และสัญญาต่าง ๆ จะต้องถูกเปิดเผย สามารถเข้าถึงได้ และเป็น

ที่รับรู้ในวงกว้าง ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของการได้รับความยินยอมล่วงหน้าโดยสมัครใจจากผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการดังกล่าว กรอบความรับผิดชอบที่ครอบคลุมจะช่วยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในโครงการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น พันธมิตรด้านการเปลี่ยนผ่านพลังงานที่เป็นธรรม (Just Energy Transition Partnerships) ระหว่างประเทศ รวมถึงผ่านการกำกับดูแล ซึ่งจะทำให้ได้ผลลัพธ์ที่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนได้ดีขึ้น

ดังนั้น เพื่อเป็นการยกระดับการประเมินความเสี่ยงการทุจริตให้สามารถขับเคลื่อนการดำเนินการเพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อเป็นเครื่องมือหนึ่งในการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ได้อย่างเป็นรูปธรรม สำนักงาน ป.ป.ท. จึงได้พัฒนาแนวทางการดำเนินการเพื่อวางระบบการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตประพฤติมิชอบในส่วนราชการ โดยขับเคลื่อนการดำเนินการผ่านศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐใช้เป็นเครื่องมือในการป้องกันและลดโอกาสการทุจริต ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำพาองค์กรไปสู่การเป็นองค์กรใสสะอาด คือ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ดี (Good Governance) ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการบริหารจัดการองค์การให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และน่าเชื่อถือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักการควบคุมการทุจริตคอร์รัปชัน (Corruption Control) ซึ่งหมายถึง การไม่กระทำและไม่สนับสนุนการทุจริต พร้อมทั้งร่วมมือกันควบคุมไม่ให้เกิดการทุจริตในองค์กร ซึ่งเป็นตัวชี้วัดหนึ่งในการวัดสภาวะธรรมาภิบาล (The Worldwide Governance Indicators (WGI) ของธนาคารโลก (Word Bank) การประเมินความเสี่ยงการทุจริต จึงเป็นเรื่องที่ทุกองค์กรจำเป็นต้องทำ เพราะหากองค์กรได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตจะเป็นหลักประกันความเชื่อมั่นให้องค์กรในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีโอกาสเกิดการทุจริต หรือหากมีโอกาสที่จะเกิดการทุจริต องค์การก็จะสามารถบริหารจัดการ ยับยั้งความเสียหายที่จะเกิดขึ้น ได้อย่างรวดเร็ว เพราะมีมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่เหมาะสม และสมเหตุสมผล หรือหากเกิดความเสียหายก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

นอกจากนี้ ยังได้มีการพัฒนาคุณภาพของเครื่องมือดังกล่าว โดยได้พัฒนาเกณฑ์การประเมินเชิงคุณภาพ **“ระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต” (Corruption Risk Management Systems: CRMS** และประยุกต์ใช้ ISO 37001 (Anti-Bribery Management Systems (ABMS) ระบบการจัดการการต่อต้านการให้และรับสินบน ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 และได้มีการปรับปรุงเกณฑ์ดังกล่าวร่วมกับโรงเรียนนายร้อยตำรวจในการจัดทำโครงการ “พัฒนาเพื่อวางระบบการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 โดยมีจุดมุ่งหวังให้สำนักงาน ป.ป.ท. ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนระบบการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ ได้มีเครื่องมือ แนวทาง และเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริตเชิงคุณภาพ สำหรับหน่วยงานภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทการบริหารราชการในยุคปัจจุบัน รวมทั้งได้มีการพัฒนาระบบรายงานการประเมินความเสี่ยงการทุจริตอิเล็กทรอนิกส์ **“ระบบบการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ” Corruption Risk Assessment (CRA)** สำหรับรวบรวมประมวลผลข้อมูล มาตรการ ผลการดำเนินการในการกำหนดมาตรการแนวทางในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่มีประสิทธิภาพเป็นรูปธรรมชัดเจน

หากการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของทุกหน่วยงานภาครัฐมีประสิทธิภาพที่ดีจะส่งผลให้ปัญหาการทุจริตลดลง ลดความสูญเสียทางงบประมาณที่เกิดขึ้นกับระบบเศรษฐกิจของประเทศ ประเทศสามารถมีงบประมาณไปพัฒนาสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชน ลดต้นทุนในการดำเนินคดี สร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนชาวต่างชาติ เสริมสร้างภาพลักษณ์ของประเทศ และยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) เนื่องจากคะแนน CPI นั้น เป็นการสะท้อนภาพลักษณ์การทุจริตของประเทศต่างๆ ทั่วโลกที่เราไม่สามารถปฏิเสธได้ เพราะคะแนนดัชนี CPI เป็นหนึ่งในเครื่องมือที่กลุ่มนักลงทุนใช้ประเมินความน่าสนใจในการลงทุนของแต่ละประเทศ โดยมองว่าการทุจริตเป็นหนึ่งในปัจจัยที่เป็นต้นทุนหรือเป็นความเสี่ยงในการเข้ามาประกอบธุรกิจ หากประเทศใดมีคะแนนดัชนี CPI ที่สูงย่อมสะท้อนถึงภาพลักษณ์ของประเทศที่ดีและสร้างความเชื่อมั่น ดึงดูดให้กับนักลงทุนจากต่างประเทศเข้ามาลงทุนเพิ่มขึ้นอีกด้วย

ส่วนที่ ๒
วัตถุประสงค์ กรอบแนวคิด นิยาม ปัจจัยความสำเร็จในการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริต สามารถจะช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบ และการปฏิบัติงาน ตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงการทุจริตได้ ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยเป็นหลักประกันองค์กรในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีการทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้ การประเมินความเสี่ยงการทุจริตจึงเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการค้นหา หรือระบุจุดอ่อน (Weakness) ของระบบต่าง ๆ ภายในองค์กร ที่อาจเป็นช่องให้เกิดการทุจริต และเป็นการมุ่งหาความเป็นไปได้ (Potential) ที่จะเกิดการกระทำการทุจริตในอนาคต ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาล

๒.๑ วัตถุประสงค์หลักของการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

๑) เพื่อสร้างมาตรการในป้องกัน สกัดกั้น ลด และปิดโอกาสการทุจริต

๒) เพื่อให้ประชาชนเกิดความมั่นใจต่อการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ

๓) เพื่อเพิ่มมูลค่าขององค์กรต่อผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมั่นใจในระบบธรรมาภิบาล และความซื่อตรงขององค์กร

๔) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ

๒.๒ กรอบแนวคิด นิยามตามเกณฑ์ชี้วัดความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ

๒.๒.๑ ทฤษฎีเกี่ยวกับสาเหตุการทุจริต

การดำเนินการตรวจสอบเพื่อตรวจจับการทุจริตในองค์กร สิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการคือ ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการของทฤษฎีการทุจริต และทำความเข้าใจองค์ประกอบของพฤติกรรมที่ทำให้เกิดกระบวนการทุจริต และกระบวนการติดตามเพื่อค้นพบการทุจริตในรูปแบบต่าง ๆ โดยมีพัฒนาการของทฤษฎีการทุจริต ดังนี้

การพัฒนาของทฤษฎีการทุจริต (Fraud Theory)

ภาพ การพัฒนาของทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต
ที่มา: (Cressey, 1953)

Cressey (1953) ได้เผยแพร่ผลการศึกษาทฤษฎีการทุจริต โดยระบุว่าการกระทำการทุจริตนั้นเกิดจากสาเหตุ ๓ ประการ โดยทั้ง ๓ ประการจะต้องเกิดขึ้นพร้อมกันทั้งหมดจึงจะเกิดการทุจริตขึ้น โดยมีชื่อเรียกว่าสามเหลี่ยมทุจริต ซึ่งหน่วยงานส่วนใหญ่นำไปปรับใช้กับการประเมินความเสี่ยงและวางแนวทางป้องกันการทุจริตด้วยทฤษฎีสามเหลี่ยมทุจริตอย่างแพร่หลาย สาเหตุ ๓ ประการประกอบด้วย

(๑) **โอกาส (Opportunity)** คือ การมีช่องทางที่จะดำเนินการได้ เหตุการณ์ที่จะเอื้ออำนวยให้เกิดการทุจริตจะเป็นสถานการณ์ที่เปิดช่องให้คนใดคนหนึ่งกระทำการทุจริตได้โดยที่เขารู้ว่าหรือเชื่อว่า เขาไม่มีโอกาสถูกจับได้หรือมีโอกาสน้อยที่จะถูกจับได้ องค์กรใดก็ตามที่ไม่มีการดำเนินการอย่างจริงจังที่จะป้องกันการทุจริตก็เท่ากับเปิดโอกาสให้เกิดการทุจริตในองค์กร

(๒) **แรงจูงใจหรือแรงกดดัน (Motivation/Pressure)** มาจากหลายรูปแบบ เช่น ปัญหาการเงินหนี้สินการพนัน ติดยาเสพติด ชอบเที่ยวเตร่ มีภาระหนี้สินล้นพ้นตัว ความโลภอยากได้อยากมี ถือเป็นแรงผลักอย่างหนึ่งและบางกรณีมาจากความรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับความเป็นธรรมจากองค์กร

(๓) **การหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง (Rationalization)** คนที่กระทำการทุจริต จะหาเหตุผลโน้มน้าวใจตนเองที่จะกระทำสิ่งนั้นด้วยฐานความคิด (Mindset) ที่สนับสนุนการกระทำการทุจริต หาข้ออ้างที่ยกมาเพื่อให้ตนเองลดความรู้สึกผิดในการกระทำทุจริต เช่น เงินเดือนน้อย หัวหน้างานไม่เป็นธรรม เป็นต้น

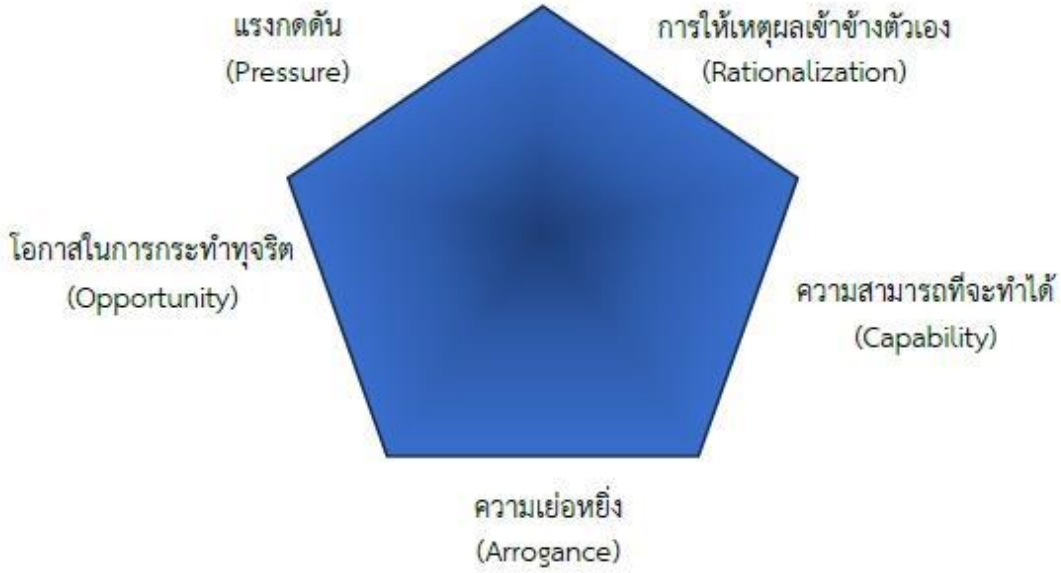
ซึ่งสอดคล้องกับบทความของ Wolfe & Hermanson (2004) กล่าวว่าโอกาส คือประตูสู่การทุจริต ส่วนแรงจูงใจ (Pressure) และการหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง (Rationalization) เป็นการสนับสนุนที่จะพาตนเองเข้าไปสู่กระบวนการทุจริต ทั้งนี้บทความนี้มีการเพิ่มสาเหตุที่ ๔ คือ ผู้กระทำผิดหรือทุจริตต้องเป็นผู้ที่มีศักยภาพความสามารถ (Capability) ซึ่งสามารถมองเห็นช่องทางกระทำการทุจริต หรือการละเมิดกฎและนโยบายที่มีได้และสามารถเปลี่ยนโอกาสในการทุจริตให้กลายมาเป็นความจริงได้ผู้ที่มีสมรรถนะความสามารถ (Competence) มีลักษณะทั่วไป คือ ๑) อำนาจหน้าที่ภายในองค์กรเอื้อต่อการทุจริต ๒) มีสติปัญญาเพียงพอในการทำความเข้าใจและใช้ประโยชน์จากสถานการณ์เพื่อก่อทุจริต ๓) ความมั่นใจสูงว่ายากต่อการตรวจจับได้ ๔) มีความสามารถหรือทักษะการบีบบังคับขู่เข็ญผู้อื่นให้เห็นด้วยหรือโน้มน้าวให้มองเป็นถูกได้ ๕) มีความสามารถโกหกได้อย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ ๖) สามารถบริหารจัดการต่อความเครียดหรือแรงกดดันสูงได้ ซึ่งเป็นที่มาของทฤษฎีสี่เหลี่ยมทุจริต (Rabi & Noorhayati, 2015) ตามทฤษฎีสี่เหลี่ยมทุจริตดังภาพการพัฒนาของทฤษฎีสี่เหลี่ยมการทุจริต

การพัฒนาของทฤษฎีสี่เหลี่ยมการทุจริต (Four-sided Diamond)

ต่อมา Horwath (2011) ได้ศึกษาและพัฒนาทฤษฎีสี่เหลี่ยมทุจริตในส่วนของสาเหตุที่ ๔ เพิ่มเติม ซึ่งพบว่าความหยิ่งยโสทะนงตน (Arrogance) เป็นสาเหตุที่ ๕ ซึ่งได้อธิบายลักษณะพฤติกรรมของคนที่กระทำการทุจริตภายใต้ลักษณะความหยิ่งยโสทะนงตน (Arrogance) มีลักษณะดังนี้ ๑) ความมีอัตตาที่ยิ่งใหญ่ (Big Ego) หรือการมองโลกในแบบของตนเอง ยึดตนเองเป็นที่ตั้ง ๒) มีความคิดว่ากฎเกณฑ์ไม่มีผลบังคับหรือไม่สามารถนำมาบังคับใช้กับตนได้ (อยู่เหนือกฎเกณฑ์) ๓) มีพฤติกรรมการใช้อำนาจในการกลั่นแกล้งจับผิดผู้อื่น (Bullying Attitude) ๔) การบริหารจัดการแบบเผด็จการและกลัวการเสียตำแหน่ง หรือกลัวถูกลดความสำคัญของตนเองตามทฤษฎีห้าเหลี่ยมทุจริตดังภาพ

การพัฒนาของทฤษฎีห้าเหลี่ยมการทุจริต (Fruad Pentagon Thery)

ที่มา : วารสารจัดการและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๗)

โดยหลักทฤษฎีทั้งสามได้กล่าวถึงสาเหตุจูงใจของพฤติกรรมผู้กระทำผิดหรือสิ่งที่จะก่อให้เกิดการทุจริต ตามตารางดังนี้

Triangle Fraud	Four-sided Diamond	Fruad Pentagon Thery
๑. Opportunity ๒. Pressure ๓. Rationalization	๑. Capability ๒. Opportunity ๓. Incentive/Motive ๔. Rationalization	๑. Opportunity ๒. Pressure/ Motive ๓. Rationalization ๔. Capability ๕. Arrogance

คำอธิบายความหมายของคำศัพท์ ทฤษฎีเกี่ยวกับสาเหตุการทุจริต	
Opportunity	โอกาส เหตุการณ์ สถานการณ์ที่เอื้ออำนวย มีสิ่งล่อตาล่อใจเปิดโอกาสที่จะฉกฉวยผลประโยชน์ เนื่องจากความบกพร่องหรือจุดอ่อนของระบบงาน หรือช่องว่างของกฎระเบียบที่เปิดโอกาสให้ทำได้
Pressure	ความกดดัน ความกดดัน และแรงกดดันเมื่อเกิดเหตุการณ์คับขันจากสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ มีความจำเป็นต้องการใช้เงิน
Rationalization	มีเหตุผล มีเหตุผลเข้าข้างตนเองว่าสามารถทำได้ คนอื่นยังสามารถทำได้โดยไม่คิดว่าผิด มีความสามารถ และโอกาสที่เกิดจากตำแหน่งหน้าที่
Capability	ความสามารถ มีความสามารถที่ทำได้ที่เกิดจากอุปนิสัย ความสามารถเฉพาะตัวของผู้ปฏิบัติงาน และลักษณะงานเอื้อประโยชน์ที่จะประพฤติมิชอบและทำการทุจริตได้
Incentive / Motive	แรงจูงใจ แรงบันดาลใจ มีสิ่งจูงใจ
Rationalization	มีเหตุผล มีเหตุผลเข้าข้างตนเองว่าสามารถทำได้ คนอื่นยังสามารถทำได้โดยไม่คิดว่าผิด มีความสามารถ และโอกาสที่เกิดจากตำแหน่งหน้าที่
Greed	ความโลภ เกิดความละโมบโลภมาก เห็นคนอื่นทำผิดแล้วไม่ได้รับการลงโทษ จับไม่ได้ จึงหลงผิดอยากทำบ้าง ไม่พึงพอใจในสิ่งที่ตนมี
Need	ความต้องการอยากได้ ความต้องการหรือความจำเป็นที่ต้องการใช้เงิน จึงเป็นแรงกดดันให้ทำทุกสิ่งที่ทำได้เพื่อให้ได้เงินมา
Expectation	ความคาดหวัง คาดหวังว่าสิ่งที่ตนกระทำไม่มีผู้อื่นล่วงรู้ และเอาผิดได้ หรือโอกาสที่จะถูกค้นพบการกระทำที่ผิด ถูกจับได้และรับการลงโทษน้อยมาก
Arrogance	ความหยิ่งยโสหยิ่งยโสทะนงตน
Exposure	การเปิดเผยหรือโอกาสถูกจับได้ หมายถึง ความกลัวหรือความเสี่ยงที่จะถูกเปิดเผยหรือถูกลงโทษหากระบบลงโทษไม่เข้มงวด หรือการตรวจสอบไม่จริงจัง บุคคลก็จะ ไม่รู้สึกกลัวผลของการกระทำ

(ข้อมูลจากบทความ ผู้ตรวจบัญชีสหกรณ์ มีบทบาทและหน้าที่ในการป้องกันและตรวจสอบการทุจริตในสหกรณ์ได้อย่างไร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์)

๒.๒.๒ กรอบแนวคิด และนิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) โดยเฉพาะหลักการควบคุมการทุจริตคอร์รัปชัน (Corruption Control) ซึ่งหมายถึง การไม่กระทำและไม่สนับสนุนการทุจริต พร้อมทั้งร่วมมือกันควบคุมไม่ให้เกิดการทุจริตในองค์กร จึงเป็นหลักการบริหารจัดการที่มุ่งสู่การเป็นการเป็นราชการใสสะอาด สามารถสกัดกั้น ลด และปิดโอกาสการทุจริตและประพฤติมิชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) จึงเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการดำเนินงานของส่วนราชการให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) ในฐานะกลไกของฝ่ายบริหารในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตในภาครัฐ ได้ขับเคลื่อนการดำเนินการภายใต้บริบทใหม่ที่เน้นเรื่องการป้องกัน ป้องปรามที่เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการสกัดกั้น ยั้บยั้งเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริตโดยการประเมินความเสี่ยงการทุจริต คู่มือแนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริตจึงเป็นเครื่องมือหลักที่สำนักงาน ป.ป.ท. ใช้เพื่อขับเคลื่อน

ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อป้องกัน สกัดกั้น ลด และปิดโอกาสการทุจริต เพื่อยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) โดยได้จำแนกประเภทการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

ด้านที่ ๑ ความเสี่ยงการทุจริตด้านการอนุมัติ อนุญาต
ด้านที่ ๒ ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
ด้านที่ ๓ ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้จ่ายงบประมาณ

กรอบแนวคิดการพัฒนาการประเมินเชิงคุณภาพการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

- ระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต" (Corruption Risk Management Systems: CRMS)
- CRMS จะต้องสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาหน่วยงานในเชิงบวกมากกว่าทำให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรู้สึกกังวล
- ผลการประเมิน CRMS ควรให้แนวทางการพัฒนาที่ชัดเจนให้กับหน่วยงานไปในตัว
- หน่วยงานราชการที่ได้รับการประเมิน CRMS ได้ประโยชน์จากการประเมิน สามารถนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และได้รับประโยชน์ในมุมของการสื่อสารภาพลักษณ์องค์กร โดยเฉพาะการแสดงให้สังคมและสาธารณชนรับรู้ว่าหน่วยงานให้ความสำคัญกับการยับยั้งการทุจริต

แนวคิดการเปิดเผยข้อมูลของรัฐ

การเปิดเผยข้อมูลของภาครัฐ โดยเฉพาะการเปิดเผยข้อมูลการใช้จ่ายงบประมาณ ซึ่งถือเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญต่อการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ ตลอดจนมาตรการต่าง ๆ ในการป้องกันและปราบปรามปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันที่ตรงจุดที่สุด องค์กรระดับนานาชาติในหลายประเทศ ต่างตระหนักถึงความสำคัญของแนวคิดเรื่องการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐและได้พยายามร่วมกันผลักดันแนวคิดของการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ (Open Government Data) ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม การเปิดเผยข้อมูลการดำเนินงานของภาครัฐถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพความโปร่งใสในการให้บริการของภาครัฐ ซึ่งสะท้อนถึงความรับผิดชอบและความโปร่งใสของภาครัฐที่มีต่อผู้ใช้บริการทุกภาคส่วน โดยประชาชนสามารถค้นหาและเข้าถึงข้อมูลที่มีคุณภาพของภาครัฐได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างทันท่วงที โดยประชาชนสามารถนำข้อมูลต่าง ๆ ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเป็นการเพิ่มศักยภาพด้านการบริการของภาครัฐ ทั้งยังช่วยลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มมูลค่าให้กับหน่วยงานราชการ ทำให้ประชาชนไว้วางใจและเชื่อถือมากขึ้น อันจะส่งผลต่อภาพลักษณ์ที่ดีของหน่วยงานภาครัฐ ตลอดจนเป็นช่องทางสำคัญในการให้ประชาชนได้เข้ามาตรวจสอบการทำงานและการใช้อำนาจของภาครัฐ ซึ่งจะลดโอกาสในการเกิดคอร์รัปชันอย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย และจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับนานาประเทศ และเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน และรักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติสืบไป

องค์การสหประชาชาติ (2016) ได้นิยามข้อมูลเปิดของภาครัฐว่า "ข้อมูลของรัฐบาลที่ถูกเปิดเผยผ่านช่องทางออนไลน์เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึง นำไปใช้ต่อ หรือแจกจ่ายได้โดยปราศจากข้อจำกัดใดๆ"

องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Organization for Economic Co-operation and Development - OECD) (๒๐๑๗) ได้กำหนดนิยามของ “รัฐบาลเปิด” ว่าเป็น “วัฒนธรรมการกำกับดูแลที่ส่งเสริมหลักการของความโปร่งใส ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย ในอันที่จะสนับสนุนประชาธิปไตยและการเติบโตโดยรวม"

ขณะที่ **World Wide Web Foundation** (2015) ได้กำหนดคุณลักษณะของข้อมูลเปิดไว้ ๕ ประการ คือ ๑) สามารถเข้าถึงได้ผ่านช่องทางออนไลน์ (Available Online) เพื่อเข้าถึงผู้ใช้งานจำนวนมากและหลากหลาย ๒) ทุกคนได้รับอนุญาตให้นำข้อมูลนั้นไปใช้ และใช้ซ้ำได้ (Open-licensed) ๓) ประมวลผลด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ได้ (Machine-readable) เพื่อสามารถนำไปวิเคราะห์ต่อยอดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๔) รวบรวมข้อมูลที่กระจัดกระจายให้อยู่ในชุดข้อมูล (Dataset) เดียวกัน และสามารถนำไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ได้ง่าย (Available in bulk) ๕) ไม่เสียค่าใช้จ่าย (Free of charge) เพื่อให้ประชาชนไม่ว่าจะมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างไรสามารถเข้าถึงได้โดยเสมอภาคกัน

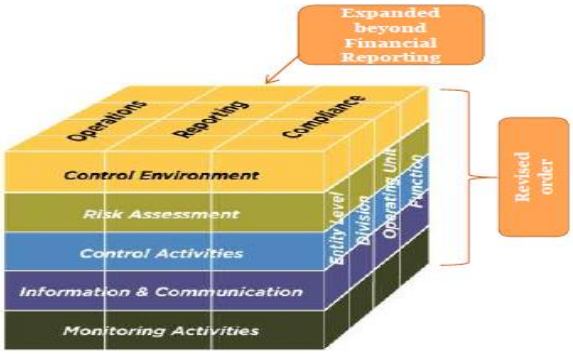
โครงการความโปร่งใสในการก่อสร้างภาครัฐ (Infrastructure Transparency Initiative : CoST) โครงการความโปร่งใสในการก่อสร้างภาครัฐ ได้กำหนดแนวทางการเปิดเผยข้อมูลโครงการก่อสร้าง ตั้งแต่กระบวนการจัดทำและนำเสนอโครงการ การเตรียมความพร้อมของโครงการ การจัดซื้อจัดจ้าง ช่วงการดำเนินโครงการ และหลังจากสิ้นสุดโครงการ โดยมีรายละเอียดข้อมูลที่ต้องเปิดเผยต่อสาธารณะทั้งข้อมูลเชิงรุก และข้อมูลเชิงรับ เช่น ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จำนวนบริษัทที่เข้าร่วมประกวดราคา มูลค่าของสัญญา ขอบเขตงานตามสัญญา การเปลี่ยนแปลงมูลค่าของสัญญา การเปลี่ยนแปลงขอบเขตสัญญา เหตุผลการเปลี่ยนแปลง การตรวจสอบและการประเมินผลโครงการ การจัดการข้อร้องเรียน เป็นต้น

กรอบตามหลักมาตรฐาน Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission (COSO) และ ISO 37001:2016

(๑) COSO 2013

กรอบหลักการควบคุมภายในองค์กร (Control Environment) ตามมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ (Committee of Sponsoring Organizations ๒๐๑๓) ซึ่งมาตรฐาน COSO เป็นมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับมาตั้งแต่เริ่มออกประกาศใช้เมื่อปี ๑๙๙๒ โดยที่ผ่านมา มีการออกแนวทางด้านการควบคุมภายในเพิ่มเติมอีก ๓ ครั้ง คือ ครั้งแรกเมื่อปี ๒๐๐๖ เป็นแนวทางด้านการทำรายงานทางการเงิน Internal Control over Financial Report Guidance for Small Public Companies ครั้งที่ ๒ เมื่อปี ๒๐๐๙ เป็นแนวทางด้านการกำกับ ติดตาม Guidance on Monitoring of Internal Control ครั้งที่ ๓ ในปี ๒๐๑๓ เป็นแนวทางเพิ่มเติมด้านการควบคุมภายใน Internal Control – Integrated Framework : Framework and Appendices การปรับปรุงในปี ๒๐๑๓ นี้ยังคงยึดกรอบแนวคิดเดิมของปี ๑๙๙๒ ที่กำหนดให้มีการควบคุมภายใน แต่เพิ่มเติมในส่วนอื่น ๆ ให้ชัดเจนขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มเติมเรื่องการสอดส่องในภาพรวมของการกำกับดูแลกิจการ ดังนั้น การควบคุมภายในจึงถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการที่จะตอบสนองต่อความคาดหวังของกิจการในการป้องกันเฝ้าระวังและตรวจสอบการทุจริตภายในกิจการ COSO ได้ผลักดันให้กิจการต่าง ๆ ทำการขับเคลื่อน The Three Lines of Defense และถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของ Internal Control Framework

๑) มาตรฐาน COSO 2013 ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ ๑๗ หลักการ ดังนี้

Source : COSO การควบคุมภายใน 2013

องค์ประกอบที่ ๑ : สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)

หลักการที่ ๑ - องค์กรยึดหลักความซื่อตรงและจริยธรรม
หลักการที่ ๒ - คณะกรรมการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อการกำกับดูแล
หลักการที่ ๓ - คณะกรรมการและฝ่ายบริหาร มีอำนาจการสั่งการชัดเจน
หลักการที่ ๔ - องค์กร จูงใจ รักษาไว้ และจูงใจพนักงาน
หลักการที่ ๕ - องค์กรผลักดันให้ทุกตำแหน่งรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๒ : การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

หลักการที่ ๖ - กำหนดเป้าหมายชัดเจน
หลักการที่ ๗ - ระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงอย่างครอบคลุม
หลักการที่ ๘ - พิจารณาโอกาสที่จะเกิดการทุจริต
หลักการที่ ๙ - ระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่จะกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๓ : กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

หลักการที่ ๑๐ - ควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
หลักการที่ ๑๑ - พัฒนาระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการควบคุม
หลักการที่ ๑๒ - ควบคุมให้นโยบายสามารถปฏิบัติได้

องค์ประกอบที่ ๔ : สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)

หลักการที่ ๑๓ - องค์กรมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ
หลักการที่ ๑๔ - มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ให้การควบคุมภายในดำเนินต่อไปได้
หลักการที่ ๑๕ - มีการสื่อสารกับหน่วยงานภายนอกในประเด็นที่อาจกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๕ : กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล (Monitoring Activities)

หลักการที่ ๑๖ - ติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน
หลักการที่ ๑๗ - ประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในทันเวลา และเหมาะสม

๒) กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๔ กระบวนการ ดังนี้

Corrective : แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าเกิด สิ่งที่มีประวัติอยู่แล้ว ทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีก

Detective : เฝ้าระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบต้องสอดส่องตั้งแต่แรก ตั้งข้อบ่งชี้บางเรื่องที่น่าสงสัยทำการลดระดับความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลเบาะแสนั้นแก่ผู้บริหาร

Preventive : ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่นำไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิด ในส่วนพฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Known Factor) ทั้งที่รู้ว่าทำไป มีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Workflow ใหม่ ไม่เปิดช่องว่างให้การทุจริตเข้ามาได้อีก

Forecasting : การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นและป้องกันป้องปรามล่วงหน้าในเรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคย ในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต (Unknown Factor)

(๒) COSO 2017 (COSO ERM 2017)

COSO ๒๐๑๗ Enterprise Risk Management integrating with Strategy and Performance มุ่งชี้ให้เห็นถึงการเชื่อมโยงการทำงานของกลไกการบริหารความเสี่ยงองค์กรเข้ากับกลยุทธ์ และการดำเนินงานขององค์กร ความเสี่ยงการทุจริตจึงเป็นหัวใจสำคัญเพื่อเป็นกลไกในการผลักดันให้องค์กรบริหารความเสี่ยงการทุจริตที่มีประสิทธิภาพและสามารถสร้าง มูลค่าเพิ่ม (Value Enhancement) ให้กับองค์กร

๑.) องค์ประกอบของกระบวนการบริหารความเสี่ยงองค์กร มี ๕ องค์ประกอบ ดังนี้

๑.๑) Governance and Culture (การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร) ประกอบด้วย บทบาทของคณะกรรมการ โครงสร้างการดำเนินงานตามเป้าหมายกลยุทธ์ การกำหนดวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ การยึดมั่นต่อค่านิยมองค์กร และการสร้างความเข้มแข็งด้านทุนมนุษย์

๑.๒) Strategy & Objective Setting (กลยุทธ์และวัตถุประสงค์องค์กร) ประกอบด้วยการวิเคราะห์บริบทของธุรกิจ การกำหนดระดับความสามารถในการรับความเสี่ยง การประเมินทางเลือกของกลยุทธ์จัดการความเสี่ยงองค์กร และการวางเป้าประสงค์ทางธุรกิจภายใต้ความเสี่ยง

๑.๓) Performance (เป้าหมายผลการดำเนินงาน) ประกอบด้วยการระบุความเสี่ยง การประเมินระดับความรุนแรง การจัดลำดับความเสี่ยง การตอบสนองความเสี่ยง และการพิจารณาภาพรวมของความเสี่ยงองค์กรทั้งหมด

๑.๔) Review & Revision (การทบทวนและปรับปรุง) ประกอบด้วย การประเมินความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการบริหารความเสี่ยง การทบทวนความสามารถในการจัดการและระดับความเสี่ยง และการปรับปรุงพัฒนาระบบการบริหารความเสี่ยงองค์กร

๑.๕) Information, Communication & Reporting (สารสนเทศ การสื่อสารและการรายงาน) ประกอบด้วย การใช้สารสนเทศสนับสนุนการบริหารความเสี่ยง การใช้ช่องทางการสื่อสารต่างๆ สนับสนุนการบริหารความเสี่ยง และการรายงานความสำเร็จการดำเนินการ รวมทั้งวัฒนธรรมความเสี่ยงที่เกิดขึ้น

สิ่งที่ COSO พยายามมุ่งเน้นนำเสนอในการปรับปรุงนี้ คือการแสดงให้เห็นว่าการบริหารความเสี่ยงองค์กรนั้น เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับการสร้างคุณค่าผ่านกลยุทธ์และตัวแบบธุรกิจขององค์กรอย่างแท้จริง

“Good risk management and internal control are necessary for long term success of all organizations.” – COSO

(บทความจาก TRIS Academy Club Issue4 January 2018, "Organizational Excellence" โดย ดร.สุรเดช จองวรรณศิริ ผู้อำนวยการ สถาบันวิทยาการจัดการ ทริส คอร์ปอเรชั่น)

ดังนั้น การบริหารความเสี่ยงขององค์กร หรือ ERM นั้นเป็นแนวคิดในการบริหารความเสี่ยงแบบใหม่ ซึ่งแตกต่างจากแนวคิดแบบเดิมหลายประการที่สำคัญมี ดังนี้

แบบเดิม	ERM
ทำแยกเป็นส่วน ๆ หรือฝ่าย ๆ	ทำแบบบูรณาการทั่วทั้งองค์กร
บริหารแบบตั้งรับ (รอให้เกิดปัญหาแล้วค่อยแก้ไข)	บริหารแบบเชิงรุก (ป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น)
ทำเป็นครั้งคราวหรือเฉพาะกิจ	ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
มุ่งเน้นด้านลบเพื่อลดความเสียหาย	มุ่งเน้นด้านบวกด้วยโดยแสวงหาโอกาสที่จะเป็นประโยชน์แก่องค์กร ควบคู่กับด้านลบ

(๓) ISO 37001:2016 Anti-bribery Management Systems : ABMS

ISO 37001 มาตรฐานระบบการจัดการการต่อต้านการติดสินบน (anti-bribery management systems) ซึ่งองค์กรระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐาน (ISO International Standardized Organization) ประกาศเมื่อ ปี ๒๕๕๘ ครอบคลุมตั้งแต่การจัดตั้งระบบ กระบวนการดำเนินการ การธำรงรักษา และการปรับปรุงพัฒนาระบบการจัดการการติดสินบน ต้องมีการดำเนินการด้วยมาตรการอย่างเป็นระบบที่สมเหตุสมผล เหมาะสม เพียงพอเพื่อป้องกันการติดสินบน ที่ครอบคลุม

โครงสร้าง STRUCTURE OF ISO 37001 STANDARD ประกอบด้วย

๑. Scope ขอบเขต
๒. Normative references การอ้างอิงตามกฎเกณฑ์
๓. Term and Definitions ข้อกำหนดและคำจำกัดความ
๔. Context of the organization บริบทขององค์กร
๕. Leadership ความเป็นผู้นำ
๖. Planning การวางแผน
๗. Support การสนับสนุน
๘. Operation การทำงาน
๙. Performance Evaluation การประเมินผลการปฏิบัติงาน
๑๐. Improvement การปรับปรุง

ในส่วนโครงสร้างของ ISO 37001 ข้อ ๔ ได้กำหนดให้มีหลักการประเมินความเสี่ยงการติดสินบน (Bribery Risk Assessment)

๒.๓ นิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

นิยามประเภทของการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต		
ด้านที่ ๑	ด้านการอนุมัติอนุญาต	การให้บริการด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการให้พิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ หรือตามระเบียบ / ข้อบังคับของหน่วยงาน
ด้านที่ ๒	ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่	อำนาจที่ได้มาจากการดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง หรือจากการปฏิบัติหน้าที่ โดยกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่มีการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติในทางมิชอบ
ด้านที่ ๓	ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ	โครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในปีที่ทำการประเมินของทุกประเภทงบประมาณ ได้แก่ งบดำเนินงาน งบลงทุน งบรายจ่ายอื่น งบเงินอุดหนุน หรือเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น งบกลาง เงินนอกงบประมาณ และ โครงการที่จ่ายขาดจากเงินสะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	
ศัพท์เฉพาะ	**คำอธิบาย**
การบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	การกำหนดมาตรการในการป้องกันการทุจริต ให้สามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงการทุจริตได้ การประเมินความเสี่ยงการทุจริตจึงเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการค้นหาหรือระบุจุดอ่อน (Weakness) ของระบบต่างๆ ภายในองค์กรที่อาจเป็นช่องให้เกิดการทุจริต และเป็นการมุ่งหาความเป็นไปได้ (Potential) ที่จะเกิดการกระทำการทุจริตในอนาคต ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาล จึงเป็นเรื่องที่ทุกองค์กรจำเป็นต้องทำ เพราะหากองค์กรได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตจะเป็นหลักประกันความเชื่อมั่นให้องค์กรในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีโอกาสเกิดการทุจริต หรือหากมีโอกาสที่จะเกิดการทุจริต องค์การก็จะสามารถบริหารจัดการ และหามาตราการมาป้องกันได้ หรือหากเกิดความเสียหายก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่ได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

นิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	
ศัพท์เฉพาะ	**คำอธิบาย**
สินบน Bribery	**สินบน Bribery ISO 37001** : ได้ให้ความหมายสินบน หมายถึง การเสนอ การสัญญา การให้ การรับ การเรียกร้องผลประโยชน์ที่ไม่สมควร ไม่ว่าจะมีมูลค่าเท่าใด (ผลประโยชน์นั้นเป็นได้ทั้งในรูปตัวเงินและ ไม่ใช่ตัวเงิน) ทั้งทางตรงและทางอ้อม และไม่ว่าจะเป็นสถานที่ใดๆ ก็ตาม โดยเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการโน้วน้าว หรือตอบแทนเพื่อให้บุคคลกระทำ หรือละเว้นการกระทำอันเกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามหน้าที่ของบุคคลนั้น (ตามความหมายของ ISO 37001 “offering, promising, giving, accepting or soliciting of an undue advantage of any value (which could be financial or non-financial), directly or indirectly, and irrespective of location(s), in violation of applicable law, as an inducement or reward for a person acting or refraining from acting in relation to the performance of that person’s duties. *(ที่มา : Bureau Veritas Certification Services The Implementation of ISO 37001 with Gift Giving and Receiving)*
ของขวัญ	หมายถึง เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่กันเพื่ออัธยาศัยไมตรี ให้เป็นรางวัล ให้โดยเสน่หา ให้เพื่อการสงเคราะห์ หรือให้เป็นสินน้ำใจ และให้หมายความรวมถึงประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้ เช่น การให้สิทธิพิเศษซึ่งมิใช่เป็นสิทธิที่จัดไว้สำหรับบุคคลทั่วไปในการได้รับการลดราคาทรัพย์สินหรือการได้รับบริการ หรือการรับการฝึกอบรม หรือการรับความบันเทิง ตลอดจนการออกค่าใช้จ่ายในการเดินทาง หรือท่องเที่ยว ค่าที่พัก ค่าอาหาร หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียว และไม่ว่าจะให้เป็นบัตร ตั๋ว หรือหลักฐานอื่นใด การชำระเงินให้ล่วงหน้า หรือการคืนเงินหรือสิ่งของให้ในภายหลัง
การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามธรรมจรรยา	มาตรา ๑๒๘ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๓ ให้นิยาม “การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดตามธรรมจรรยา” หมายความว่า การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติหรือบุคคลที่ให้กันในโอกาสต่างๆ โดยปกติตามขนบธรรมเนียม ประเพณี หรือวัฒนธรรม หรือให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกัน

นิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	
ศัพท์เฉพาะ	**คำอธิบาย**
ความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk)	**ความเสี่ยง :** เหตุการณ์ที่มีความไม่แน่นอนและมีความเป็นไปได้ที่อาจจะเกิดขึ้น และเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะมีผลกระทบเกิดขึ้น โดยผลกระทบทางบวกเรียกว่า “โอกาส” และผลกระทบทางลบเรียกว่า “ความเสี่ยง”
	ทุจริต : การใช้อำนาจรัฐในทางที่ผิด : การดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบและการรับสินบน หรืออาจการก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงานในอนาคต
	Pain point หรือความต้องการ : ของผู้รับบริการ หรือ ธุรกิจตัวกลาง หรือ Third Party หรือ **Customs Broke** หรือที่เรียกชื่ออย่างอื่น สำหรับด้านการอนุมัติ อนุญาต ให้**ถือว่าเป็นความเสี่ยงการทุจริตเนื่องจากความต้องการของผู้ขอรับบริการ** ในแต่ละจุดสัมผัสของการให้บริการเป็นจุดเสี่ยง หรือเป็นตัวการในการเรียกร้องผลประโยชน์ที่ไม่สมควร ไม่ว่าจะมีมูลค่าเท่าใด นำสู่การจ่ายเงินและค่าธรรมเนียมนอกระบบ หรืออาจมีการเอื้อประโยชน์ หรือการตอบแทนบุญคุณในรูปแบบต่างๆ อาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม
ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	เป็นการค้นหาว่ามีรูปแบบหรือเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดความเสี่ยงการทุจริตในอนาคต การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตต้องมีความชัดเจน โดยต้องทำการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในขั้นตอนของกระบวนงาน/ โครงการ ที่อาจจะมีการทุจริตเกิดขึ้น การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริตเป็นหัวใจสำคัญที่ต้อง Point Focus ถึงเหตุการณ์ที่คาดการณ์หรือพยากรณ์ในอนาคตว่าอาจจะเกิดการทุจริตขึ้นหากไม่มีมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตจึงต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าบุคคลใด กระทำการสิ่งใดมีพฤติการณ์อย่างไร มีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร เป็นต้น เพื่อจะนำไปสู่การกำหนดมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่สามารถลดโอกาสหรือลดความเสี่ยงได้อย่างตรงจุด
โอกาส (Likelihood)	โอกาสหรือความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต
ผลกระทบ (Impact)	ผลกระทบจากเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น ทั้งที่เป็นตัวเงินหรือไม่เป็นตัวเงิน
ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)	คะแนนรวมที่แสดงให้เห็นถึงระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต ที่เป็นผลจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต จาก ๒ ปัจจัย คือ โอกาสเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact)
ผู้รับผิดชอบความเสี่ยงการทุจริต (Risk Owner)	ผู้ปฏิบัติงานหรือรับผิดชอบ กระบวนงานหรือโครงการ

๒.๔ ปัจจัยสำเร็จในการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

๒.๔.๑ ความมุ่งมั่นของผู้นำองค์กร ในการวางระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตขององค์กร ที่ยอมรับว่าความเสี่ยงการทุจริตมีอยู่จริง หากมีประเด็นการทุจริตต้องยกระดับเป็นบทเรียนเพื่อเรียนรู้และหาแนวทางการบริหารจัดการป้องกันการเกิดซ้ำ กุญแจสำคัญที่ช่วยผลักดันให้องค์กรเติบโตไม่ใช่ความสามารถในการหลีกเลี่ยงความเสี่ยงการทุจริต แต่คือการที่ผู้นำองค์กรต้องทำให้เรื่องของการบริหารความเสี่ยงการทุจริตเป็นนโยบายและแนวทางที่ทุกส่วนจะต้องนำไปปฏิบัติ

๒.๔.๒ ความเข้าใจเรื่องความเสี่ยงการทุจริตในทิศทางเดียวกันของคนในองค์กร

๒.๔.๓ กำหนดกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตอย่างทั่วถึงทั้งองค์กรและกระทำการอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ มีตัวแทนผู้เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ประเมินความเสี่ยงการทุจริตต้องมีความเที่ยงธรรมด้วยการมองจากบุคคลภายนอกมองไปที่กระบวนงานหรือโครงการที่ทำการประเมิน (Outside in) และอาจให้มีผู้แทนจากภายนอก เช่น ผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ประเมินความเสี่ยงการทุจริตเพื่อให้มีมุมมองที่รอบด้าน

๒.๔.๔ มีการเปิดเผยแผนและผลของการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตในเว็บไซต์ของหน่วยงานและมีการสื่อสารภายในหน่วยงาน ติดตามประเมินผลเพื่อวัดประสิทธิผลของแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากรูปแบบความเสี่ยงการทุจริตอาจมีการเปลี่ยนแปลง มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่กำหนดไว้เพียงพอหรือไม่ และมาตรการที่กำหนดไว้ใช้ได้จริงหรือใช้ได้จริง แต่ไม่ได้ผล และสร้างความตระหนัก (Awareness) เรื่องความเสี่ยงการทุจริตในองค์กร

ส่วนที่ ๓
การประเมินเชิงคุณภาพ “ระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต” (Corruption Risk Management Systems: CRMS) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

การประเมินเชิงคุณภาพ “ระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต” (Corruption Risk Management Systems : CRMS) เป็นระบบที่สำนักงาน ป.ป.ท. ได้ทำการพัฒนาขึ้น เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต โดยได้ประยุกต์ใช้แนวความคิดการบริหารจัดการความเสี่ยงตามหลักสากล ซึ่งประกอบด้วยแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงตามแนวของ Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission (COSO) ได้แก่ COSO ๒๐๑๓ Internal Control และ COSO ๒๐๑๗ Enterprise Risk Management integrating with Strategy and Performance รวมถึง ISO ๓๗๐๐๑ : ๒๐๑๖ Anti-bribery Management Systems นอกจากนี้ ระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk Management Systems: CRMS) ยังมุ่งให้มีการดำเนินการ ตามแนวทางของวงจร PDCA (Plan-Do-Check-Act หรือ วางแผน - ปฏิบัติ - ตรวจสอบ - ปรับปรุง) เพื่อให้การบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๑. กรอบแนวทางการประเมินเชิงคุณภาพระบบการจัดการความเสี่ยงการทุจริต

การจัดทำเกณฑ์การประเมินเชิงคุณภาพระบบการจัดการความเสี่ยงการทุจริต ได้นำแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการทุจริตมาเป็นกรอบในการจัดทำเกณฑ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑.๑ หลักการที่สำคัญ (Key Principle) ของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประกอบด้วย ๕ หลักการ ดังนี้

หลักการที่ ๑ เน้นความเสี่ยงการทุจริตหลัก : การประเมินความเสี่ยงการทุจริตจะประเมินเฉพาะความความเสี่ยงการทุจริตที่เป็นภารกิจหลักของหน่วยงาน

หลักการที่ ๒ การคาดการณ์ในอนาคต : การประเมินความเสี่ยงการทุจริตเป็นการคาดการณ์ในอนาคต ไม่ใช่เป็นการประเมินสิ่งที่เป็นปัญหาในปัจจุบัน

หลักการที่ ๓ ใช้ดุลพินิจอย่างสมเหตุสมผล : การประเมินความเสี่ยงการทุจริตเป็นการใช้ดุลพินิจของผู้ประเมิน ดังนั้น ในการใช้ดุลพินิจควรมีหลักการ มีเหตุผล น่าเชื่อถือ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจที่ถูกต้องและเหมาะสม

หลักการที่ ๔ เข้าใจปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงการทุจริต : ผู้ประเมินต้องมีความเข้าใจกระบวนงาน/ โครงการ/ งาน ที่จะทำการประเมินความเสี่ยง (End To End Process) ตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้องและมีความรู้เรื่องความเสี่ยงการทุจริต รวมถึงโอกาสการเกิดความเสี่ยงและความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นได้ หากไม่มีมาตรการจัดการความเสี่ยง

หลักการที่ ๕ เป็นกระบวนการที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง : การประเมินความเสี่ยงการทุจริตต้องกระทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

๑.๒ ทฤษฎีการเกิดการทุจริต

๑.๒.๑ ทฤษฎีของ Donald R. Cressey

Donald R. Cressey ได้เสนอทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle Theory) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ ๓ ประการ ได้แก่ ๑) ความกดดัน (Pressure) เป็นสิ่งเร้า สิ่งกระตุ้น ที่ผลักดันให้เกิดการทุจริต โดยทั่วไปจะเกี่ยวข้องกับปัญหาที่ไม่สามารถหาทางออกได้ ๒) โอกาส (Opportunity) เป็นเหตุการณ์ สถานการณ์ หรือช่องว่างในกระบวนการทำงานต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการกระทำการทุจริต เช่น การแบ่งแยกหน้าที่ไม่ชัดเจน หนึ่งคนทำงานหลายหน้าที่ส่งผลให้ไม่มีการตรวจสอบการทำงาน ถือเป็นช่องทางที่เอื้อให้แก่คนที่มองเห็นช่องว่างนี้ในการฉวยโอกาสกระทำการทุจริต และ ๓) การหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง (Rationalization) เป็นการหาเหตุผลการทุจริตให้แก่ตนเองว่าสิ่งที่ทำนั้นไม่ใช่เรื่องที่ผิด สามารถทำการทุจริตได้เนื่องจากมีตัวอย่างการทุจริตในองค์กรให้เห็นเป็นตัวอย่าง (Mohotige, G. et al., ๒๐๑๘)

๑.๒.๒ ทฤษฎีของ Robert Klitgaard

Prof. Robert Klitgaard เป็นศาสตราจารย์ทางด้านเศรษฐศาสตร์ จากมหาวิทยาลัย Claremont Graduate University ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้เสนอกรอบแนวคิดเกี่ยวกับปัญหาการทุจริตในรูปแบบของสมการ เรียกว่า “สมการคอร์รัปชัน” ซึ่งสามารถแปลเป็นสมการได้ ดังนี้

การทุจริต = การผูกขาด + ดุลพินิจ - กลไกความรับผิดชอบ
Corruption = Monopoly + Discretion - Accountability

จากสมการดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าปัญหาทุจริตคอร์รัปชันจะเพิ่มขึ้น หากระบบเศรษฐกิจมีการผูกขาดกับมีการใช้ดุลพินิจสูงเกินไป ในทางตรงกันข้ามหากกลไกความรับผิดชอบมากขึ้นโอกาสที่คอร์รัปชันจะลดลงก็จะมีมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ กลไกความรับผิดชอบ (Accountability) จึงมีความสำคัญมากในการป้องกันการทุจริต เพราะเป็นสิ่งที่จะช่วยบรรเทาผลของการผูกขาด (Monopoly) และอำนาจในการตัดสินใจ (Discretion) ไม่ให้มีมากจนทำให้เกิดการทุจริต (Budiati, ๒๐๒๐) ดังนั้น สมการคอร์รัปชันจึงเป็นอีกหนึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน โดยการลดอำนาจผูกขาด ลดการใช้ดุลพินิจ แต่ส่งเสริมให้เกิดการเพิ่มความรับผิดชอบและความโปร่งใส

การสร้างความโปร่งใสในการดำเนินงานภาครัฐ มีความสัมพันธ์กับแนวทางการแก้ไขปัญหาการทุจริตด้วยปัจจัยที่เป็นสาเหตุการทุจริตทั้ง ๓ ด้าน ซึ่งสมการการทุจริตดังกล่าวแสดงถึงสาเหตุการทุจริตที่เกิดจากอำนาจผูกขาด (Monopoly) ที่สัมพันธ์กับแรงจูงใจ (Incentive) ซึ่งเป็นปัจจัยสภาพแวดล้อมจากการได้อำนาจอิทธิพล หรือตำแหน่งหน้าที่ราชการในการดำเนินงาน ประกอบกับองค์ประกอบด้านดุลพินิจ (Discretion) ที่สัมพันธ์กับตัวผู้กระทำการทุจริตด้านทัศคติและเหตุผล (Attitude/ Rationalization) จากความโลภและขาดคุณธรรมจริยธรรม และองค์ประกอบด้านการขาดความรับผิดชอบ (Accountability) ที่เป็นปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกอันเกิดจากความอ่อนแอของระบบการบริหารที่ขาดระบบการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพและการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ซึ่งสัมพันธ์กับสาเหตุด้านโอกาส (Opportunity) ในการกระทำการทุจริต (ชื่นกมล มีศิลป์, ๒๕๖๐)

๑.๓ ประเภทของการทุจริต

Myint (๒๐๐๐) ให้ความหมายการทุจริตว่า หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว ทั้งที่กระทำโดยตัวผู้ทุจริตเองโดยลำพังไม่เกี่ยวกับบุคคลอื่น เช่น การยักยอก การใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว การเลือกที่รักมักที่ชัง เป็นต้น และที่เกี่ยวกับสองฝ่ายซึ่งมีผู้ให้และผู้รับ เช่น การเร่งความเร็วในการออกใบอนุญาตและการอนุญาตให้ดำเนินกิจการที่ถูกกฎหมายอย่างสมบูรณ์ ซึ่งเรียกว่าเงินจาระบี (Grease Money) ที่สามารถเปลี่ยนวงล้อของระบบราชการให้ราบรื่นและรวดเร็วขึ้น โดยจากความหมายของการทุจริตดังกล่าว จึงสามารถแบ่งประเภทการทุจริตออกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๑) ประเภทตัวผู้ทุจริตทำการทุจริตโดยลำพัง ได้แก่ การฉ้อโกง การยักยอกทรัพย์สิน

๒) ประเภทการทุจริตสองฝ่ายที่มีผู้ให้และผู้รับ ได้แก่ การได้สัญญาจากรัฐ การได้รับจัดสรรผลประโยชน์ทางการเงิน เช่น เงินอุดหนุน การขอใบอนุญาตกระทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การได้ลดค่าธรรมเนียม การลดระยะเวลา การหลีกเลี่ยงกฎหมาย เนื่องจากระเบียบข้อบังคับ มีความซับซ้อนและเป็นภาระมาก จึงเหลือวิธีเดียวที่จะทำให้สิ่งต่าง ๆ สำเร็จ คือ การจ่ายเพื่อหลีกเลี่ยงสิ่งต่าง ๆ

๑.๔ มาตรฐาน ISO ๓๗๐๐๑ : Anti-Bribery Management Systems

ISO ๓๗๐๐๑ พัฒนาขึ้นโดยองค์การระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐานสากล (International Organization for Standardization, ISO) มาตรฐาน ISO ๓๗๐๐๑ เป็นระบบการจัดการการต่อต้านการให้และรับสินบนที่ถูกออกแบบมาเพื่อยกระดับให้องค์กรสามารถสร้างระบบการจัดการ และปรับปรุงแผนการปฏิบัติตามการต่อต้านการให้และรับสินบนได้ ตลอดจนกำหนดมาตรการต่าง ๆ ที่องค์กรต้องดำเนินการ ซึ่งระบบดังกล่าวเป็นแนวทางปฏิบัติที่ดีในการต่อต้านการติดสินบนที่เป็นที่ยอมรับทั่วโลก โดยนำระบบการจัดการต่อต้านการให้และรับสินบน ISO ๓๗๐๐๑ : ๒๐๑๖ มาประยุกต์ใช้ ๗ ด้านดังนี้

๑) ด้านบริบทองค์กร

๒) ด้านความเป็นผู้นำการป้องกันการติดสินบน

๓) ด้านการวางแผนการป้องกันการติดสินบน

๔) ด้านการสนับสนุนทรัพยากรการป้องกันการติดสินบน

๕) ด้านการดำเนินงานการป้องกันการติดสินบน

๖) ด้านการประเมินสมรรถนะการป้องกันการติดสินบน

๗) ด้านการปรับปรุงและประเมินการปฏิบัติตามคู่มือการป้องกันการติดสินบน

(สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, ๒๕๖๓)

๒. นิยามหรือความหมายที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง เหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นในการกระทำการทุจริต (Corruption Risk) จากการพิจารณาอนุมัติอนุญาตและการให้บริการประชาชน การให้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ การใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินโครงการต่าง ๆ และการบริหารงบกองทุน ทั้งนี้ ให้รวมถึงความเสี่ยงการทุจริตจากการยักยอกเงินหรือทรัพย์สิน การเงิน การบัญชีที่เป็นเท็จ (Fraud Risk) ซึ่งมักเกิดจากการกระทำของบุคคลเพียงลำพัง เนื่องจากระบบการควบคุมภายในอ่อนแอ

๒.๒ สินบน (Bribery) หมายถึง การเสนอ การสัญญา การให้ การรับ การเรียกร้องผลประโยชน์ที่ไม่สมควร ไม่ว่าจะมีมูลค่าเท่าใด (ผลประโยชน์นั้นเป็นได้ทั้งในรูปตัวเงินและไม่ใช่ตัวเงิน) ทั้งทางตรงและทางอ้อม และไม่ว่าจะเป็นสถานที่ใด ๆ ก็ตาม โดยเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการโน้มน้าวหรือตอบแทนให้บุคคลกระทำหรือละเว้นการกระทำอันเกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามหน้าที่ของบุคคลนั้น

ดังนั้น การให้หรือรับของขวัญ รวมถึงผลประโยชน์อื่นใด เช่น การจัดเลี้ยง การอุปการะ ค่าเดินทางและที่พัก อาจถูกพิจารณาว่าเป็นสินบนได้

๒.๓ รูปแบบของสินบน หมายถึง ผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น

๒.๓.๑ สินบน (Bribery) : ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่เสนอว่าจะให้ สัญญาว่าจะให้ มอบให้ การยอมรับ การให้ หรือการร้องขอสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันส่งผลต่อการตัดสินอย่างใดอย่างหนึ่งในลักษณะจูงใจให้กระทำการหรือไม่กระทำการที่ขัดต่อหน้าที่ความรับผิดชอบ

๒.๓.๒ ค่าอำนวยความสะดวก : ค่าใช้จ่ายจำนวนเล็กน้อยที่จ่ายให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐอย่างไม่เป็นทางการ เป็นการให้เพียงเพื่อให้มั่นใจว่าเจ้าหน้าที่รัฐจะดำเนินการตามขั้นตอน กระบวนการ หรือเป็นการกระตุ้นให้ดำเนินการอย่างรวดเร็วขึ้น โดยกระบวนการนั้นไม่ต้องใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐ เป็นการกระทำอันชอบด้วยหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐผู้นั้น

๒.๓.๓ ค่ารับรองและของขวัญ : ค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมของผู้รับบริการรัฐ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดี หรือเป็นการแสดงออกซึ่งสินน้ำใจ วัฒนธรรมทางสังคม ซึ่งอาจรวมถึง ค่าที่พัก ค่าโดยสาร การศึกษาดูงาน ค่าอาหาร และเครื่องดื่ม บัตรกำนัล ฯลฯ

๒.๓.๔ สินน้ำใจ : ความเอื้อเฟื้อเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการมีน้ำใจ ความมีมิตรไมตรี การดูแลกันและกัน เป็นต้น โดยอาจหวังการเอาประโยชน์จากการใช้อำนาจรัฐของผู้รับในอนาคต

๒.๓.๕ ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ : ค่าใช้จ่ายที่เป็นค่าสิ่งของใด ๆ ที่มีค่าทางการเงิน รวมถึงสิ่งใช้แทนเงินสด และสิ่งที่สามารถแลกเปลี่ยนเป็นสินค้าหรือบริการได้

๓. นิยามประเภทของความเสี่ยงการทุจริต

ประเภทของความเสี่ยงการทุจริต (Types of corruption risks) ในการประเมินเชิงคุณภาพ “ระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต” (Corruption Risk Management Systems: CRMS) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ประกอบด้วย ๓ ด้าน ดังนี้

ตารางที่ ๑ นิยามประเภทของความเสี่ยงการทุจริต

ด้านที่	ประเภท	นิยาม
ด้านที่ ๑	การอนุมัติ อนุญาต	การให้บริการด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ หรือตามระเบียบ/ข้อบังคับของหน่วยงาน
ด้านที่ ๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่	อำนาจที่ได้มาจากการดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง หรือจากการปฏิบัติหน้าที่โดยกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่มีการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติในทางมิชอบ
ด้านที่ ๓	การใช้จ่ายงบประมาณ	โครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในปีที่ทำการประเมินของทุกประเภทงบประมาณ ได้แก่ งบดำเนินงาน งบลงทุน งบรายจ่ายอื่น งบเงินอุดหนุนหรือเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นงบกลาง เงินนอกงบประมาณ และโครงการที่จ่ายขาดจากเงินสะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ **หมายเหตุ :** ๑. หน่วยงานไม่สามารถใช้โครงการที่หน่วยงานได้รับการจัดสรรงบประมาณรายการในงบลงทุน วงเงินตั้งแต่ ๕๐๐ ล้านบาทขึ้นไปที่มีการจัดซื้อจัดจ้าง มาทำการประเมินความเสี่ยงด้านการใช้จ่ายงบประมาณได้ ๒. ในกรณีที่โครงการเป็นโครงการผูกพันหลายปี หน่วยงานต้องคัดเลือกขั้นตอนที่มีประเด็นความเสี่ยงการทุจริตตั้งแต่ระดับต่ำ ปานกลาง สูง สูงมาก มากำหนดมาตรการและดำเนินการได้ภายในปีงบประมาณนั้น ๆ

การประเมินเชิงคุณภาพ “ระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต” (Corruption Risk Management Systems: CRMS) ตามนิยามประเภทของความเสี่ยงการทุจริตข้างต้น มีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

๓.๑ การอนุมัติ อนุญาต

การให้บริการด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ หรือตามระเบียบ/ข้อบังคับของหน่วยงาน เริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์บริบทองค์กร โดยการวิเคราะห์บทบาทภารกิจหน้าที่ของกระบวนงานที่หน่วยงานจะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตนั้น มีการศึกษาทบทวนสถิติข้อมูลต่าง ๆ ของการให้บริการประชาชน โดยจะต้องเขียนขั้นตอนการทำงานในรูปแบบ Flow Chart ที่แสดงระยะเวลาและจำนวนครั้งในการให้บริการประชาชน หลังจากนั้นจะต้องมีการทบทวนเรื่องร้องเรียนการทุจริตเกี่ยวกับกระบวนการนี้ว่า ในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมาเคยมีเรื่องร้องเรียนการทุจริตเกี่ยวกับกระบวนงานนี้ หรือมีการลัดคิวในการให้บริการ หรือมีการจ่ายเงินเพื่อเร่งให้การทำงานรวดเร็วขึ้นหรือไม่อย่างไร แต่หากตรวจสอบแล้วพบว่าไม่เคยมีเรื่องร้องเรียนการทุจริต หรือประเด็นในเรื่องที่กล่าวมาข้างต้น หน่วยงานอาจต้องจัดการประชุมรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นบุคคลภายนอก เพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นจากการให้บริการดังกล่าว และนำข้อมูลที่ได้จากการประชุมมาจัดทำเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต อันประกอบไปด้วย โอกาสเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) ที่จะเกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนของการให้บริการ

๓.๒ การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

เป็นการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านการใช้อำนาจที่ได้มาจากการดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งโดยกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่มีการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติในทางมิชอบ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของการบังคับใช้กฎหมาย เริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์บริบทองค์กรว่ามีอำนาจหน้าที่อย่างไร โดยนำเสนอสถิติของการร้องเรียนการทุจริตในรอบปีที่ผ่านมา หลังจากนั้นจึงเลือกภารกิจที่จะทำการประเมินความเสี่ยง

๓.๓ การใช้จ่ายงบประมาณ

การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านการใช้จ่ายงบประมาณ เป็นเรื่องของการดำเนินการโครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในปีที่ทำการประเมินของทุกประเภทงบประมาณ ได้แก่ งบดำเนินงาน งบลงทุน งบรายจ่ายอื่น งบเงินอุดหนุนหรือเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น งบกลาง เงินนอกงบประมาณ และโครงการที่จ่ายขาดจากเงินสะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ โดยหน่วยงานจะต้องชี้แจงว่ากระบวนงานหรือโครงการนี้ดำเนินการมาจากงบประเภทใด เป็นโครงการจัดซื้อจัดจ้าง หรือโครงการที่มีทั้งการจัดซื้อจัดจ้างและดำเนินการโดยหน่วยงานเอง

การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านการใช้จ่ายงบประมาณ นอกจากหน่วยงานจะเริ่มต้นจากการวิเคราะห์บริบทองค์กรแล้ว จะต้องวิเคราะห์ต่อว่าในรอบปีที่ผ่านมาเคยถูกสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินทักท้วงเรื่องเกี่ยวกับกรณีการใช้จ่ายเงินงบประมาณหรือไม่ หรือหน่วยงานถูกร้องเรียนเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างหรือไม่ โดยหน่วยงานต้องทบทวนประเด็นดังกล่าวหรืออาจศึกษาเพิ่มเติมเพื่อนำมาเป็นฐานข้อมูลเบื้องต้น โดยพิจารณาเริ่มต้นตั้งแต่ขั้นตอนว่าโครงการของหน่วยงานมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร แล้วจึงวิเคราะห์แต่ละขั้นตอนว่าอาจจะมีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริตในขั้นตอนใดบ้าง

ซึ่งทุกกระบวนการจะต้องมีการประเมินความเสี่ยงที่มุ่งไปสู่การมีโอกาสในการทุจริตตั้งแต่เริ่มต้นจนไปถึงสิ้นสุดกระบวนงานในทุกขั้นตอนที่ดำเนินการตามกระบวนงานตามโครงการที่เลือกมาทำการประเมินความเสี่ยง หลังจากนั้นจะนำมาสู่การจัดทำแผน และเมื่อทำแผนเสร็จเรียบร้อยแล้วจะเป็นการรายงานผลการดำเนินการตามแผน โดยต้องมีการจัดทำรายงานต่อการประชุมระดับบริหารขององค์กรเพื่อเป็นการสื่อสารให้ทุกคนในองค์กรรับรู้โดยทั่วกัน

๔. ระเบียบวิธีการประเมิน

ประเภทของความเสี่ยงการทุจริตทั้ง ๓ ด้าน ประกอบด้วยตัวชี้วัดการประเมิน ๒ ตัวชี้วัด ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒ ตัวชี้วัดการประเมินเชิงคุณภาพ “ระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต”

ตัวชี้วัด	คะแนน
๑) แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	๖๐
๒) ผลการดำเนินการตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	๔๐
รวม	**๑๐๐**

การประเมินเชิงคุณภาพ “ระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต” (Corruption Risk Management Systems: CRMS) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ กำหนดตัวชี้วัดหลัก/ตัวชี้วัดย่อย น้ำหนัก/คะแนน จำนวนข้อคำถาม และคะแนนเต็มรายข้อ ดังนี้

ตารางที่ ๔ รายละเอียดตัวชี้วัดการประเมินเชิงคุณภาพ “ระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต”

ตัวชี้วัด/ตัวชี้วัดย่อย	นำหนัก/ คะแนน	จำนวน ข้อคำถาม	คะแนนเต็ม รายข้อ
๑. แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	**๖๐**	-	-
๑.๑ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต (Risk criteria)	๕	ข้อ ๑	๕
๑.๒ การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต (Risk identification)	๒๕	ข้อ ๑	๑๕
		ข้อ ๒	๕
		ข้อ ๓	๕
๑.๓ แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	๒๕	ข้อ ๑	๑๕
		ข้อ ๒	๑๐
๑.๔ การรับรองแผนและการเปิดเผยข้อมูล	๕	ข้อ ๑	๕
๒. ผลการดำเนินการตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	**๔๐**	-	-
๒.๑ ผลการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	๓๐	ข้อ ๑	๓๐
๒.๒ การรายงานผลและการเปิดเผยข้อมูล	๑๐	ข้อ ๑	๑๐
รวม	**๑๐๐**	**๙**	**๑๐๐**

๕. ระดับผลการประเมิน

ผลการประเมินเชิงคุณภาพ “ระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต” (Corruption Risk Management Systems: CRMS) แบ่งเป็นระดับต่าง ๆ ดังนี้

ตารางที่ ๕ ระดับผลการประเมินเชิงคุณภาพ “ระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต”

ระดับ	คะแนน
Excellent : E (ดีเยี่ยม)	ตั้งแต่ ๘๐ คะแนนขึ้นไป
Good : G (ดี)	ระหว่าง ๗๐ – ๗๙ คะแนน
Pass : P (ผ่าน)	ระหว่าง ๖๐ – ๖๙ คะแนน
Upgrade : U (ปรับปรุง)	ต่ำกว่า ๖๐ คะแนน

๖. ตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การประเมินเชิงคุณภาพ “ระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต” (Corruption Risk Management Systems: CRMS) ประกอบด้วยตัวชี้วัด ๒ ตัวชี้วัด และตัวชี้วัดย่อย ๖ ตัวชี้วัด ดังนี้

ตัวชี้วัดที่ ๑ แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ประกอบด้วย ๔ ตัวชี้วัดย่อย

ตัวชี้วัดที่ ๒ ผลการดำเนินการตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ประกอบด้วย ๒ ตัวชี้วัดย่อย

ตารางที่ ๖ ตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินเชิงคุณภาพ “ระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต” (Corruption Risk Management Systems: CRMS)

ตัวชี้วัดที่ ๑ แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ประกอบด้วย ๔ ตัวชี้วัดย่อย (๖๐ คะแนน)
ตัวชี้วัดย่อยที่ ๑.๑ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต (Risk criteria) (๕ คะแนน)
การจัดทำเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ต้องมีข้อมูล โอกาสเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) โดยจะต้องกำหนดผลกระทบที่เกี่ยวกับการเงินหรือที่ไม่ใช่ทางด้านการเงิน โดยมีการกำหนดเกณฑ์ประเมินความเสี่ยงให้ครบทั้ง ๕ ระดับอย่างชัดเจน **การให้คะแนน** - ไม่มีเกณฑ์การประเมิน หรือมีเกณฑ์การประเมินไม่ครบ ๕ ระดับ = ๐ คะแนน - มีเกณฑ์การประเมินครบ ๕ ระดับ = ๕ คะแนน
ตัวชี้วัดย่อยที่ ๑.๒ การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต (Risk identification) (๒๕ คะแนน)
๑) การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตต้องมีความชัดเจน โดยต้องทำการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในขั้นตอนของกระบวนงาน/ โครงการ ที่อาจจะมีการทุจริตเกิดขึ้น การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริตเป็นหัวใจสำคัญที่ต้อง Point Focus ถึงเหตุการณ์ที่คาดการณ์หรือพยากรณ์ในอนาคตว่าอาจจะเกิดการทุจริตขึ้นหากไม่มีมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตจึงต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าบุคคลใด กระทำการสิ่งใดมีพฤติการณ์อย่างไร มีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร เป็นต้น เพื่อจะนำไปสู่การกำหนดมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่สามารถลดโอกาสหรือลดความเสี่ยงได้อย่างตรงจุด นอกจากนี้ การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นจะต้องระบุเฉพาะประเด็นที่เป็นความเสี่ยงการทุจริตอย่างแท้จริงเท่านั้น ไม่มีการนำปัญหาหรือข้อจำกัดต่าง ๆ ของหน่วยงานที่ทราบอยู่แล้วมาเป็นความเสี่ยง เช่น บุคลากรไม่เพียงพอ การขาดงบประมาณ การขาดความรู้ความเข้าใจ การขาดจิตสำนึก การมีระเบียบกฎหมายจำนวนมาก เป็นต้น **การให้คะแนน** - มีการระบุประเด็นความเสี่ยงไม่ชัดเจน หรือมีการนำปัญหาหรือข้อจำกัดมาระบุเป็นประเด็นความเสี่ยงการทุจริตทั้งหมด = ๐ คะแนน - มีการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตชัดเจนในสัดส่วนที่เท่ากันหรือน้อยกว่าปัญหาหรือข้อจำกัด = ๕ คะแนน - มีการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตชัดเจนในสัดส่วนที่มากกว่าปัญหาหรือข้อจำกัด = ๑๐ คะแนน - มีการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตทั้งหมดอย่างชัดเจน = ๑๕ คะแนน

ตัวชี้วัดที่ ๑ แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ประกอบด้วย ๔ ตัวชี้วัดย่อย (๖๐ คะแนน)

๒) การจัดระดับความเสี่ยงการทุจริตตามเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต โดยระบุคะแนนรวมและระดับของความเสี่ยงการทุจริต (ต่ำ/ ปานกลาง/ สูง/ สูงมาก) และระบุสีตามระดับความเสี่ยงการทุจริต (เขียว/ เหลือง/ ส้ม/ แดง)

หมายเหตุ : หากผลการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในขั้นตอนใดที่เป็นความเสี่ยงระดับต่ำหรือสีเขียว ต้องระบุเหตุผลประกอบว่าหน่วยงานมีมาตรการหรือแนวทางการจัดการความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนงาน/ โครงการ ที่เคยกำหนดไว้เดิมอย่างไร

การให้คะแนน

- มีผลการประเมินความเสี่ยงระดับต่ำทั้งหมด = ๐ คะแนน
- มีผลการประเมินความเสี่ยงอยู่ระหว่าง ระดับปานกลาง ถึง สูงมาก หรือระดับใดระดับหนึ่ง แต่ต้องไม่ใช่ความเสี่ยงระดับต่ำเท่านั้น = ๕ คะแนน

๓) มีการประเมินความเสี่ยงการทุจริตที่มุ่งเน้นการรับสินบน Bribery Risk หรือการรับของขวัญ Gift จากการปฏิบัติหน้าที่ หรือผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ ที่สามารถคำนวณมูลค่าได้ โดยหน่วยงานต้องระบุให้ชัดเจนว่าเป็นความเสี่ยงของสินบนประเภทใด เช่น เงินใต้โต๊ะ ค่าอำนวยความสะดวก ของขวัญ การเลี้ยงรับรอง เป็นต้น เพื่อนำไปสู่การกำหนดมาตรการป้องกันที่นอกเหนือจากนโยบายด้านการไม่รับสินบนหรือการไม่รับของขวัญจากการปฏิบัติหน้าที่ในภาพรวมขององค์กร ซึ่งเป็นนโยบายที่ไม่ได้ระบุเฉพาะเจาะจงว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในกระบวนงาน/ โครงการใด ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันและลดโอกาสเกิดการรับสินบนได้แบบตรงจุดและตรงประเด็น จึงต้องมีการกำหนดมาตรการที่เป็นการเฉพาะ

การให้คะแนน

- ไม่มีการประเมินความเสี่ยงการรับสินบน = ๐ คะแนน
- มีการประเมินความเสี่ยงการรับสินบน = ๕ คะแนน

ตัวชี้วัดย่อยที่ ๑.๓ แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต (๒๕ คะแนน)

๑) มีมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับประเด็นความเสี่ยงที่ได้จากการประเมิน โดยมาตรการหรือแนวทางดังกล่าวต้องไม่ใช่การอบรมให้ความรู้ การปลูกจิตสำนึก หรือการประกาศนโยบายไม่รับของขวัญจากการปฏิบัติหน้าที่ในภาพรวมของหน่วยงาน

การให้คะแนน

- ไม่มีความสอดคล้องกับประเด็นความเสี่ยงที่ได้จากการประเมินทั้งหมด = ๐ คะแนน
- มีความสอดคล้องน้อยกว่าหรือเท่ากับกึ่งหนึ่งของประเด็นความเสี่ยงที่ได้จากการประเมิน = ๕ คะแนน
- มีความสอดคล้องมากกว่ากึ่งหนึ่งของประเด็นความเสี่ยงที่ได้จากการประเมิน = ๑๐ คะแนน
- มีความสอดคล้องกับประเด็นความเสี่ยงที่ได้จากการประเมินทั้งหมด = ๑๕ คะแนน

ตัวชี้วัดที่ ๑ แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ประกอบด้วย ๔ ตัวชี้วัดย่อย (๖๐ คะแนน)

๒) มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่กำหนดไว้ในแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ต้องเป็นมาตรการที่เป็นผลมาจากการประเมินความเสี่ยงที่ได้จากการประเมินของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ดังนั้น หากเป็นมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตเดิมที่หน่วยงานได้ดำเนินการอยู่แล้ว และประสงค์จะนำมาเป็นมาตรการของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ต้องแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าเป็นมาตรการที่จัดทำเพิ่มเติมจากมาตรการเดิมอย่างไร

การให้คะแนน

- เป็นมาตรการที่ดำเนินการก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ แต่มีการเพิ่มเติมมาตรการสำหรับการดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ด้วย รวมทุกประเด็นความเสี่ยง น้อยกว่า ๓ มาตรการ = ๐ คะแนน
- เป็นมาตรการที่ดำเนินการก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ แต่มีการเพิ่มเติมมาตรการสำหรับการดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ด้วย รวมทุกประเด็นความเสี่ยง อย่างน้อย ๓ มาตรการ = ๕ คะแนน
- เป็นมาตรการที่ดำเนินการก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ แต่มีการเพิ่มเติมมาตรการสำหรับการดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ด้วย รวมทุกประเด็นความเสี่ยง อย่างน้อย ๕ มาตรการ = ๑๐ คะแนน

ตัวชี้วัดย่อยที่ ๑.๔ การรับรองแผนและการเปิดเผยข้อมูล (๕ คะแนน)

แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ต้องได้รับความเห็นชอบหรือได้รับอนุมัติจากผู้บริหารของหน่วยงาน มีการนำเสนอต่อการประชุมระดับบริหารของหน่วยงานเพื่อรับทราบ และนำเผยแพร่บนเว็บไซต์ของหน่วยงาน

การให้คะแนน

- ไม่มีการรับรองแผน = ๐ คะแนน
- ดำเนินการในทุกด้านต่อไปนี้ได้อย่างครบถ้วน ๑) ได้รับความเห็นชอบหรือได้รับอนุมัติจากผู้บริหารของหน่วยงาน ๒) มีการนำเสนอต่อการประชุมระดับบริหารของหน่วยงานเพื่อรับทราบ และ ๓) นำเผยแพร่บนเว็บไซต์ของหน่วยงาน = ๕ คะแนน

ตัวชี้วัดที่ ๒ ผลการดำเนินการตามแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต (๔๐ คะแนน)

ตัวชี้วัดย่อยที่ ๒.๑ ผลการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต (๓๐ คะแนน)

การดำเนินการตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตต้องเป็นการดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ เท่านั้น โดยหน่วยงานจะต้องรายงานผลการดำเนินการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างแผนการดำเนินงานและผลการดำเนินงานตามแผนว่ามีส่วนใดที่อยู่ระหว่างดำเนินการ หรือดำเนินการเสร็จแล้ว พร้อมทั้งจัดทำผลการดำเนินการตามแผนในรูปแบบอินโฟกราฟิกส์สำหรับเผยแพร่ต่อสาธารณะผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงานด้วย

การให้คะแนน

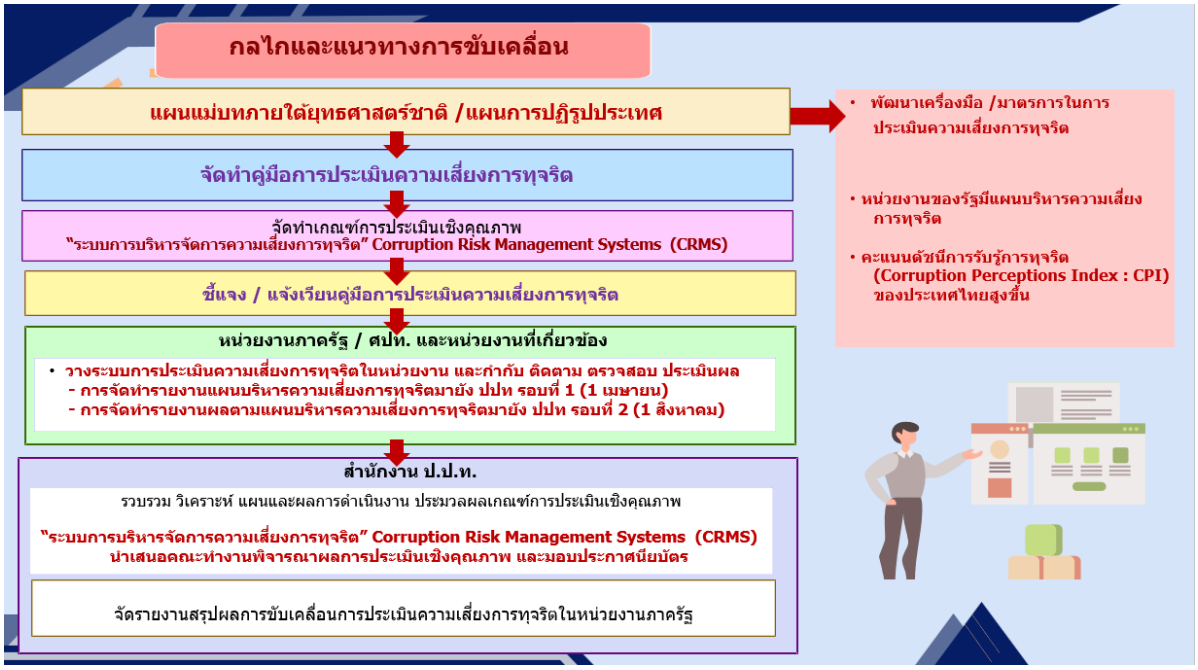
- ไม่มีรายงานผลการดำเนินงาน = ๐ คะแนน
- มีรายงานผลการดำเนินงานที่มีการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างแผนและผล น้อยกว่า ๓ มาตรการ = ๑๐ คะแนน
- มีรายงานผลการดำเนินงานที่มีการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างแผนและผล อย่างน้อย ๓ มาตรการ = ๒๐ คะแนน
- มี ๑) รายงานผลการดำเนินงานที่มีการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างแผนและผล อย่างน้อย ๓ มาตรการ และ ๒) มีการจัดทำอินโฟกราฟิกส์ = ๓๐ คะแนน

ตัวชี้วัดที่ ๒ ผลการดำเนินการตามแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต (๔๐ คะแนน)
ตัวชี้วัดย่อยที่ ๒.๒ การรายงานผลและการเปิดเผย (๑๐ คะแนน)
รายงานผลการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ต้องมีการเสนอรายงานต่อผู้บริหารของหน่วยงาน มีการนำเสนอต่อการประชุมระดับบริหารของหน่วยงานเพื่อรับทราบ และนำเผยแพร่บนเว็บไซต์ของหน่วยงาน **การให้คะแนน** - ไม่มีการเสนอรายงานต่อผู้บริหารของหน่วยงาน = ๐ คะแนน - มีการเสนอรายงานต่อผู้บริหารของหน่วยงาน และนำเผยแพร่บนเว็บไซต์ของหน่วยงาน = ๕ คะแนน - ดำเนินการในทุกด้านต่อไปนี้ได้อย่างครบถ้วน ๑) มีการเสนอรายงานต่อผู้บริหารของหน่วยงาน ๒) นำเผยแพร่บนเว็บไซต์ของหน่วยงาน และ ๓) มีการนำเสนอต่อการประชุมระดับบริหารของหน่วยงานเพื่อรับทราบ = ๑๐ คะแนน

หมายเหตุ กระบวนงานตามประเภทของความเสี่ยงการทุจริต ด้านที่ ๑ และด้านที่ ๒ หากเป็นกระบวนงานที่เคยทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ส่งสำนักงาน ป.ป.ท. ในปีที่ผ่านมา และนำมาทำการประเมินในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ จะต้องแสดงให้เห็นว่าจากการประเมินในครั้งนี้ พบความเสี่ยงในประเด็นใดเพิ่มเติม ส่วนด้านที่ ๓ หากจะนำโครงการที่ได้รับการจัดสรรในแต่ละปีงบประมาณจะต้องเป็นโครงการ/งานที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ เท่านั้น

ส่วนที่ ๔
กลไกและแนวทางการขับเคลื่อน และวิธีการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

๔.๑ กลไกในการขับเคลื่อนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ

๔.๒ แนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ

๑. กลุ่มเป้าหมายและการขับเคลื่อน

กลุ่มเป้าหมายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ รวมจำนวน ๔๒๕ หน่วยงาน ได้แก่

- หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่าจำนวน ๑๖๕ หน่วยงาน
- รัฐวิสาหกิจ จำนวน ๕๕ หน่วยงาน
- องค์การมหาชน จำนวน ๕๘ หน่วยงาน
- หน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ จำนวน ๑๙ หน่วยงาน
- จังหวัด จำนวน ๗๖ จังหวัด
- องค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ (กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตใน กทม. ๕๐ เขตและเมืองพัทยา) จำนวน ๕๒ หน่วยงาน

กลไกการขับเคลื่อนโดยให้ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) กระทรวง ขับเคลื่อนหน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน ภายใต้สังกัด/กำกับ ในส่วนของ ศปท.กระทรวงมหาดไทยให้รวมจังหวัด กรุงเทพมหานคร รวมทั้งสำนักงานเขตใน กทม. ๕๐ เขต และเมืองพัทยาด้วย

๒. แนวทางการดำเนินการ

- สำนักงาน ป.ป.ท. กำหนดให้มีการประเมินความเสี่ยงการทุจริตใน ๓ ด้าน

๑) ด้านการพิจาณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ
๒) ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๓) ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ

โดยหน่วยงานจะต้องทำการคัดเลือกกระบวนงาน หรือโครงการมาทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตส่ง สำนักงาน ป.ป.ท. เพียง ๑ กระบวนการ หรือโครงการเท่านั้น ทั้งนี้ หน่วยงานสามารถเปลี่ยนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเป็นด้านอื่นได้ หากหน่วยงานพิจารณาแล้วเห็นว่าอาจจะมีความเสี่ยงที่จะเกิดการทุจริตมากกว่าด้านที่สำนักงาน ป.ป.ท. กำหนด

➢ หน่วยงานที่ทำการประเมินคววมเสี่ยงการทุจริตด้านที่ ๓ การใช้จ่ายงบประมาณ ให้ประเมินความเสี่ยงการทุจริตโครงการจัดซื้อจัดจ้างงบประมาณปี พ.ศ. ๒๕๖๙ ที่มีวงเงินสูงสุด จำนวน ๑ โครงการ หรือประเมินความเสี่ยงการทุจริตของโครงการที่มีงบประมาณรองลงมาก็ได้ หากเห็นว่าโครงการดังกล่าวมีความเสี่ยงที่จะเกิดการทุจริตมากกว่าโครงการที่มีวงเงินงบประมาณสูงสุด ทั้งนี้ **ไม่สามารถใช้โครงการที่หน่วยงาน “ได้รับการจัดสรรงบประมาณ รายการในงบลงทุน วงเงินตั้งแต่ ๕๐๐ ล้านบาทขึ้นไปที่มีการจัดซื้อจัดจ้าง” มาทำการประเมินความเสี่ยงด้านที่ ๓ การใช้จ่ายงบประมาณได้**

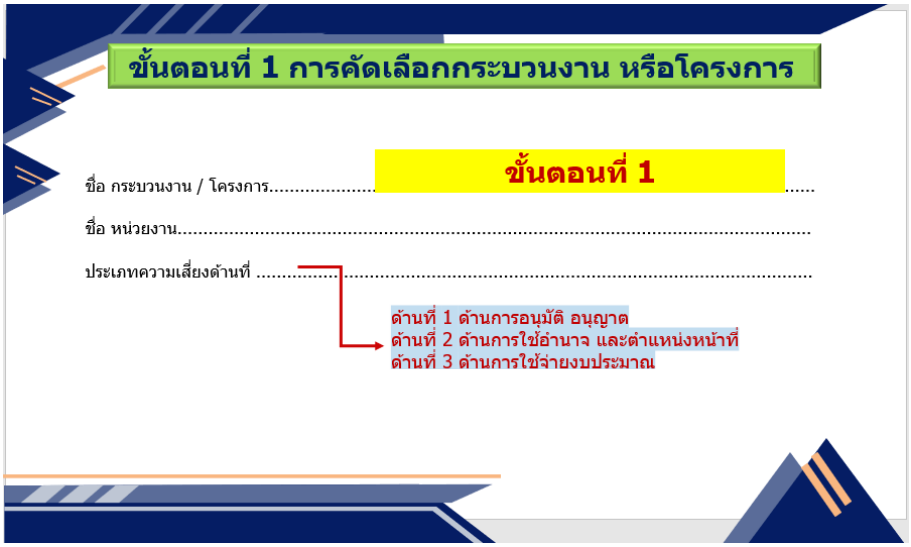
➢ หน่วยงานต้องกำหนดมาตรการบริหารจัดการความเสี่ยงในทุกระดับของความเสี่ยง และมาตรการที่กำหนดมาจะต้องเป็นมาตรการที่ดำเนินการได้ภายในปีงบประมาณนั้นๆ

๔.๓ วิธีการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มีขั้นตอนหลัก ๕ ขั้นตอน ดังนี้

๑) การคัดเลือกกระบวนงาน หรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต
๒) การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต
๓) การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
๔) การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต
๕) การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

<u>ขั้นตอนที่ ๑</u> การคัดเลือกกระบวนงาน หรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต

หน่วยงานจะต้องค้นหากระบวนงานซึ่งเป็นภารกิจงานหลักของหน่วยงานที่มีความเสี่ยงการทุจริต การค้นหาความเสี่ยงการทุจริตอาจค้นหาจากความเสี่ยงที่เคยเกิด หรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูงมีประวัติอยู่แล้ว (Known Factor) และไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสเกิด (Unknown Factor) ในขั้นตอนนี้เป็นการตั้งสมมุติฐาน หรือเป็นการพยากรณ์ล่วงหน้าที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตเพิ่มเติม (Scenario) เป็นการมองข้อมูลไปข้างหน้า (Forward looking information) โดยไม่คำนึงว่าหน่วยงานมีมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตนั้น อยู่แล้วหรือไม่ โดยการมองความเสี่ยงการทุจริตด้วยข้อมูลที่เลวร้ายที่สุด (Worst Case) หลักการที่สำคัญ ต้องไม่เอาปัญหาหรือข้อจำกัดจากการบริหารงานในปัจจุบัน เช่น ทรัพยากร คน พาหนะ ระบบเทคโนโลยี ไม่มีหรือไม่พอบุคลากรไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ไม่มีจิตสำนึก ซึ่งเป็นความเสี่ยงที่การดำเนินงานอาจไม่บรรลุเป้าหมาย

<u>ขั้นตอนที่ ๒</u> การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

เป็นขั้นตอนหลังจากที่หน่วยงานตกลงร่วมกันว่าจะนำกระบวนงานใดมาจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงาน หลังจากนั้นให้หน่วยงานนำกระบวนงานนั้นมาระบุรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงานในกระบวนงานนั้น และทำการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอน โดยการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตให้อธิบายรายละเอียดเหตุการณ์ที่มีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริตว่ามีรูปแบบพฤติการณ์การทุจริตในแต่ละขั้นตอนในการดำเนินงานของกระบวนงานหรือโครงการที่ทำการประเมินให้ละเอียดและชัดเจนมากที่สุดว่า ใคร ทำอะไร อย่างไร เพื่ออะไร โดยเฉพาะรายละเอียดในส่วนที่เจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปมีพฤติกรรมทุจริตอย่างไร โดยผู้ปฏิบัติงานหรือรับผิดชอบกระบวนงานหรือโครงการ (Risk Owners) และตัวแทนของหน่วยงานอาจมีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกด้วยก็ได้ เนื่องจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต Risk Owners ส่วนใหญ่ไม่ยอมรับหรือบิดเบือนในความบกพร่องของตนเอง ผู้ประเมินความเสี่ยงการทุจริตจึงไม่ใช่ Risk Owners เท่านั้น

<u>ขั้นตอนที่ ๓</u> การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

หน่วยงานต้องกำหนดเกณฑ์สำหรับใช้ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนงานหรือโครงการที่ทำการประเมิน ตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือด้านโอกาส (Likelihood) และด้านผลกระทบ (Impact) และการให้คะแนนทั้ง ๒ ปัจจัย รายละเอียด ดังนี้

- **โอกาสที่จะเกิด (Likelihood)** พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงในช่วงเวลาหนึ่ง ในรูปของความถี่ หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ
- **ผลกระทบ (Impact)** การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น โดยสามารถแบ่งเป็นผลกระทบทางด้านการเงินและผลกระทบที่ไม่ใช่การเงิน

ในคู่มือนี้เป็นเพียงตัวอย่างในการกำหนดเกณฑ์ โอกาสที่จะเกิดการทุจริต (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) ทั้งนี้หน่วยงานต้องเป็นผู้กำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ตามความเหมาะสมของกระบวนงานหรือโครงการที่ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ตัวอย่าง เกณฑ์โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood) (จำนวนครั้ง)

โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)	
๕	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๕ ครั้งต่อปี
๔	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๔ ครั้งต่อปี
๓	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๓ ครั้งต่อปี
๒	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๒ ครั้งต่อปี
๑	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๑ ครั้งต่อปี

ตัวอย่าง เกณฑ์โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood) (ร้อยละ)

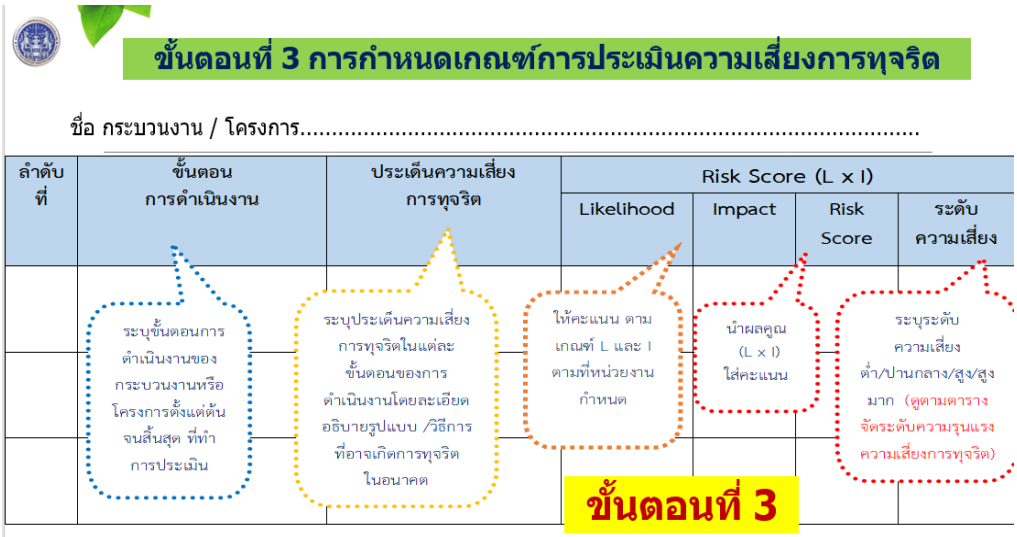
โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)	
๕	เหตุการณ์ที่อาจเกิดได้สูงมาก (ร้อยละ ๑๐ ขึ้นไป)
๔	เหตุการณ์ที่อาจเกิดได้สูง (ร้อยละ ๑๐)
๓	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นบางครั้ง (ร้อยละ ๕)
๒	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นน้อยมาก (ร้อยละ ๓)
๑	เหตุการณ์ไม่น่ามีโอกาสเกิดขึ้น (น้อยกว่าร้อยละ ๑)

ตัวอย่าง เกณฑ์ผลกระทบ (Impact) (ด้านการเงิน)

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
๕	ความเสียหายตั้งแต่..... บาท ถึง..... บาท
๔	ความเสียหายตั้งแต่..... บาท ถึง..... บาท
๓	ความเสียหายตั้งแต่..... บาท ถึง..... บาท
๒	ความเสียหายตั้งแต่..... บาท ถึง..... บาท
๑	ความเสียหาย..... บาท หรือน้อยกว่า

ตัวอย่าง เกณฑ์ผลกระทบ (Impact) (ด้านอื่นๆ)

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
๕	- เกิดความเสียหายต่อรัฐเจ้าหน้าที่ถูกลงโทษชี้มูลความผิดเข้าสู่กระบวนการทางยุติธรรม - เกิดการฟ้องร้องต่อศาล หรือหน่วยงานกำกับดูแล องค์กรตรวจสอบทำการตรวจสอบความเสียหายที่เกิดขึ้น
๔	- ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบเรื่องความโปร่งใส สื่อมวลชน สื่อสังคมออนไลน์ลงข่าวอย่างต่อเนื่อง และสังคมให้ความสนใจ มีการร้องเรียนต่อสื่อมวลชนและมีการออกข่าว
๓	- หน่วยตรวจสอบภายใน/ภายนอกเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง - มีการส่งหนังสือร้องเรียนและตั้งคำถามต่อการทำงานโดยไม่ได้รับคำตอบที่ชัดเจน
๒	- มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส
๑	- ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนภายในหน่วยงาน /เริ่มมีความกังวลและสอบถามข้อมูล

<u>ขั้นตอนที่ ๔</u> การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

หลังจากหน่วยงานระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอนของกระบวนงานแล้ว หลังจากนั้นหน่วยงานต้องให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงาน โดยการให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริตโดยพิจารณาจากขั้นตอนการดำเนินงานพิจารณา จาก ๒ ปัจจัย คือ โอกาสเกิด (Likelihood) และ ผลกระทบ (Impact) จะได้ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score) ว่าอยู่ในระดับ สูงมาก สูง ปานกลาง หรือต่ำ ตามเกณฑ์ที่หน่วยงานได้กำหนดไว้ โดยตารางการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต การให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริต และระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

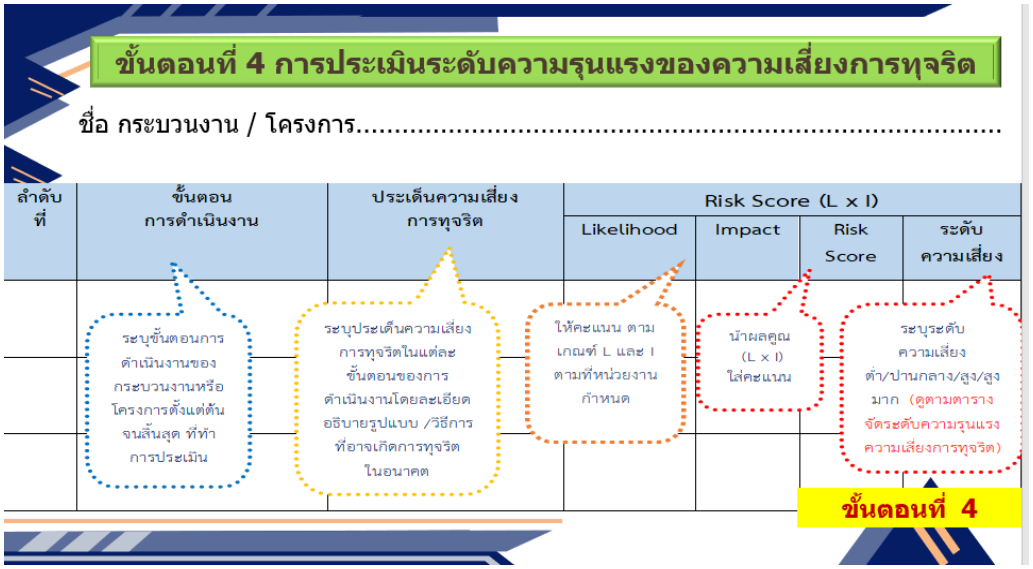
ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

Risk Score					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง (๕ x ๑ = ๕)	สูง (๕ x ๒ = ๑๐)	สูงมาก (๕ x ๓ = ๑๕)	สูงมาก (๕ x ๔ = ๒๐)	สูงมาก (๕ x ๕ = ๒๕)
๔	ต่ำ (๔ x ๑ = ๔)	ปานกลาง (๔ x ๒ = ๘)	สูง (๔ x ๓ = ๑๒)	สูงมาก (๔ x ๔ = ๑๖)	สูงมาก (๔ x ๕ = ๒๐)
๓	ต่ำ (๓ x ๑ = ๓)	ปานกลาง (๓ x ๒ = ๖)	ปานกลาง (๓ x ๓ = ๙)	สูง (๓ x ๔ = ๑๒)	สูงมาก (๓ x ๕ = ๑๕)
๒	ต่ำ (๒ x ๑ = ๒)	ต่ำ (๒ x ๒ = ๔)	ปานกลาง (๒ x ๓ = ๖)	ปานกลาง (๒ x ๔ = ๘)	สูง (๒ x ๕ = ๑๐)
๑	ต่ำ (๑ x ๑ = ๑)	ต่ำ (๑ x ๒ = ๒)	ต่ำ (๑ x ๓ = ๓)	ต่ำ (๑ x ๔ = ๔)	ปานกลาง (๑ x ๕ = ๕)

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

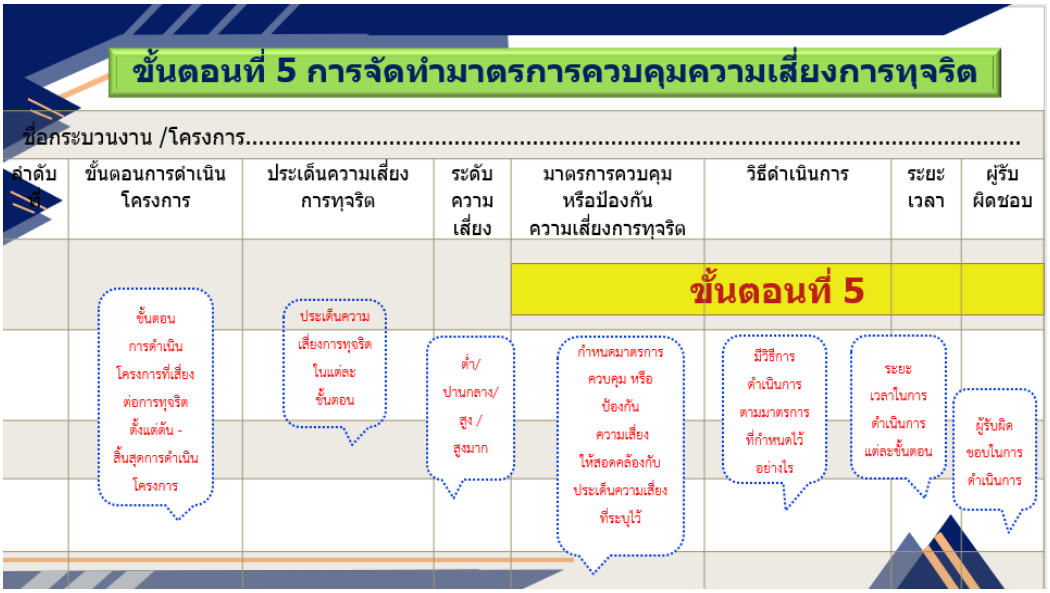
- สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับ สูงมาก (๑๕ คะแนนขึ้นไป)
- สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับ สูง (๑๐ – ๑๔ คะแนน)
- สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับ ปานกลาง (๕ – ๙ คะแนน)
- สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับ ต่ำ (น้อยกว่า ๕ คะแนน)

<u>ขั้นตอนที่ ๕</u> การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการ หมายถึง วิธีการหรือแนวทางที่กำหนดขึ้นเพื่อควบคุม หรือลดโอกาสความเสี่ยงการทุจริต โดยความเสี่ยงการทุจริตที่อยู่ในโซนสีแดง (Red Zone) จะถูกเลือกมาทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตเป็นลำดับแรก ส่วนลำดับความเสี่ยงที่อยู่ในโซนสีส้ม สีเหลือง จะถูกเลือก ในลำดับต่อมา มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตอาจมีหลากหลายวิธีการ หน่วยงานควรทำการคัดเลือก วิธีที่ดีที่สุด และประเมินความคุ้มค่าและเหมาะสมกับระดับความเสี่ยงการทุจริตที่ได้จากการประเมินมาประกอบด้วย

ทั้งนี้ หน่วยงานจะต้องนำเสนอมาตรการในการป้องกันหรือควบคุมความเสี่ยง ได้แก่ แนวทางหรือวิธีการที่จะลดโอกาสความเสี่ยงในภารกิจการให้บริการต่าง ๆ หลังจากได้มาตรการเรียบร้อยแล้ว จึงนำมาจัดทำสรุปเป็นแผนโดยจะต้องผ่านความเห็นชอบจากผู้บริหารสูงสุดขององค์กรและจะต้องมีการนำเข้าสู่การประชุมระดับบริหารขององค์กร เพื่อสื่อสารให้บุคลากรในองค์กรได้รับรู้ รับทราบ หลังจากมีแผนเรียบร้อยแล้ว หลังจากที่หน่วยงานมีแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตแล้ว จะต้องมีการดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติภายในองค์กร และจะต้องมีการรายงานมาตรการหรือความคืบหน้าในการดำเนินการอยู่ในขั้นตอนใด ซึ่งผลการดำเนินการจะต้องมีการรายงานต่อผู้บริหารสูงสุด และจะต้องนำเข้าสู่การนำเสนอในที่ประชุมของหน่วยงาน พร้อมทั้งทำการเปิดเผยในเว็บไซต์ของหน่วยงานด้วย

การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ให้นำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนงานหรือโครงการที่ทำการประเมินของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน (Key Controls in place) มาทำการประเมินว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับใด ดี พอใช้ หรืออ่อน เพื่อพิจารณาจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติม (Further Actions to be Taken) โดยมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตควรเชื่อมโยงให้มีความสอดคล้องกับความเสี่ยงที่ประเมินไว้ และต้องมีการติดตามเพื่อประเมินการบริหารความเสี่ยงการทุจริตในกิจกรรมตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตที่กำหนดไว้ เพื่อเป็นการยืนยันผลว่ามาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด หรืออาจต้องเพิ่มเติมหรือปรับแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตใหม่ ตามวงจร PDCA

ระดับ	คำอธิบาย การประเมินประสิทธิภาพมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่หน่วยงานมีในปัจจุบัน
ดี	การควบคุมมี**ความเข้มแข็ง**และดำเนินไปได้อย่าง**เหมาะสม** ซึ่งช่วยให้**เกิดความมั่นใจ**ได้ในระดับที่สมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
พอใช้	การควบคุมยัง**ขาดประสิทธิภาพ**ถึงแม้ว่าจะไม่ทำให้เกิดผลเสียหายจากความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญ แต่ก็**ควรมีการปรับปรุง**เพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
อ่อน	การควบคุม**ไม่ได้มาตรฐาน**ที่ยอมรับได้เนื่องจาก**มีความหละหลวมและไม่มีประสิทธิผล** การควบคุมไม่ทำให้มั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้

๔.๔ แนวทางการจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

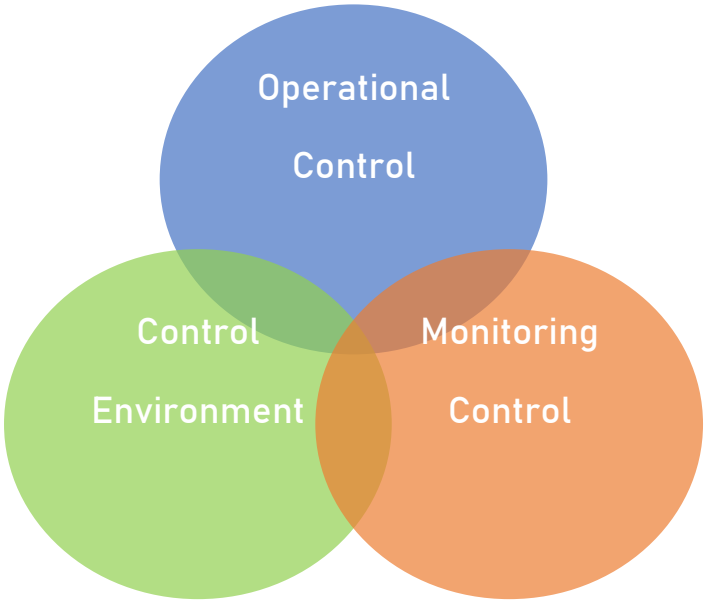
๔.๔.๑ แนวความคิด

มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตในแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานที่จัดส่งสำนักงาน ป.ป.ท. ที่ผ่าน ๆ มาพบว่า ส่วนใหญ่ได้นำขั้นตอนการปฏิบัติงานตามระเบียบ กฎหมายและมาตรการอบรมปลูกจิตสำนึก โครงการอบรมให้ความรู้ หรือนโยบาย มาตรการต่าง ๆ ของหน่วยงานที่ประกาศในภาพรวมขององค์กรมากำหนดเป็นมาตรการ โดยไม่สอดคล้อง ตรงประเด็นจุดเสี่ยงการทุจริตที่แท้จริง คู่มือฉบับนี้ขอนำแนวตัวอย่าง การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตซึ่งเป็นหัวใจสำคัญ เพื่อให้คดีการทุจริตและประพฤติมิชอบลดลง ตามเป้าหมายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๒๑ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ แผนแม่บทย่อยด้านการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ

การจัดทำมาตรการเป็นวิธีการออกแบบระบบหรือกระบวนงานอย่างเป็นระบบ ซึ่งสิ่งที่ต้องการอันดับแรกของการจัดทำมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริต คือ ผลลัพธ์ (Outcome) ซึ่งการที่จะบรรลุเป้าหมายจะต้องมีวิธีการ (How To) อันประกอบด้วยกระบวนการนำเข้า (Input) เช่น ขั้นตอน กระบวนงาน เพื่อทำให้มาตรการที่ตั้งไว้บรรลุเป้าหมาย หากมีผลลัพธ์เกิดขึ้นมากกว่า ๑ อย่าง ผลลัพธ์นั้นเป็นผลพลอยได้ (By Product) ของมาตรการที่กำหนดไว้

ข้อมูลที่นำมาจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต ต้องได้มาจากการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ตามรูปแบบพฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริต เสมือนเป็นต้นน้ำ เพื่อนำมาสู่การกำหนดมาตรการได้ตรงจุด เป็นเสมือนกลางน้ำ ส่วนมาตรการที่กำหนดไว้ต้องนำสู่การบังคับใช้ ด้วยการกำกับ ติดตาม ประเมินผลเพื่อนำมาทบทวนในการปรับมาตรการให้สามารถควบคุมความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ มาตรการที่ดีต้องสามารถตอบสนอง รูปแบบพฤติการณ์ของความเสี่ยงที่ค้นพบเป็นเสมือนปลายน้ำ มาตรการต่างๆ ต้องมีการทบทวน ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพราะรูปแบบการทุจริตมีการพัฒนาเปลี่ยนรูปแบบอยู่ตลอดเวลาเช่นกัน

๔.๔.๒ แนวตัวอย่าง การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk Control)

(๑) การควบคุมการปฏิบัติงาน (Operational Control)

Operational Control การระบุว่ามาตรการควบคุม ขั้นตอนตรวจสอบการทำงานหรือข้อปฏิบัติอะไรที่ใช้ลดหรือป้องกันความเสี่ยงการทุจริต เช่น

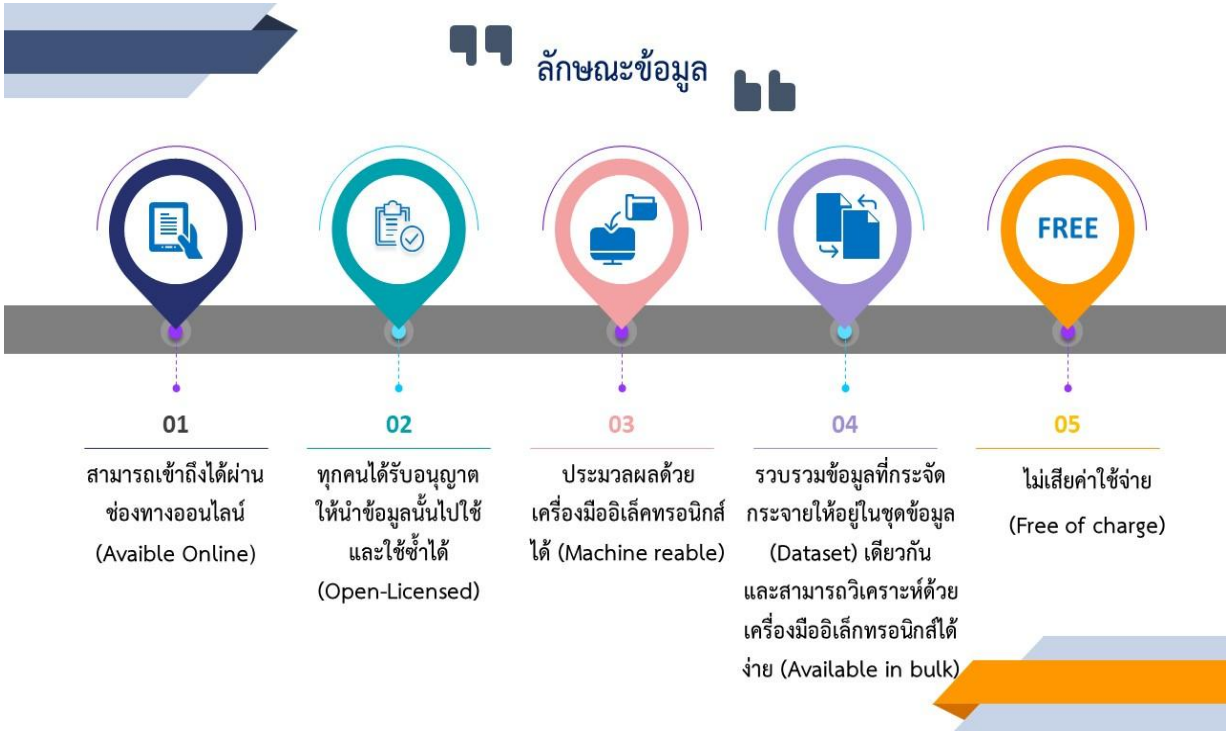
- จัดให้มี Documentation ในการปฏิบัติงาน เช่น การบันทึกภาพ เสียง ฯลฯ
- การใช้เอกสาร การรับรองตนเองเพื่อควบคุมในขั้นตอนที่ไม่สามารถตรวจสอบได้หรือตรวจสอบได้ยาก หรือไม่สามารถพิสูจน์ได้
- การแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบการตรวจสอบ ตรวจทาน
- การกระทบข้อมูล อย่างน้อย ๒ แหล่งข้อมูลให้ตรงกัน
- การตรวจนับทางกายภาพจริง (ไม่ตรวจเพียงเอกสารอย่างเดียว)
- การใช้ระบบเทคโนโลยีมาสนับสนุนการให้บริการ เพื่อลดการเผชิญหน้า
- เปลี่ยน/ปรับ Process
- ลดขั้นตอน ลดดุยพินิจ

(๒) สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment) เช่น

(๒.๑) การเปิดเผยข้อมูล

ข้อมูลเปิดภาครัฐ หมายถึง ข้อมูลของรัฐบาลที่ถูกเปิดเผยผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงนำไปใช้ต่อหรือแจกจ่ายได้โดยปราศจากข้อจำกัดใดๆ (องค์การสหประชาติ, ๒๐๑๖) รัฐบาลเปิด คือ วัฒนธรรมการกำกับดูแลที่ส่งเสริมหลักการของความโปร่งใส ความซื่อสัตย์ความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในอันที่จะสนับสนุนประชาธิปไตยโดยรวม (OECD, ๒๐๑๗)

คุณลักษณะของข้อมูลเปิด (World Wide Web Foudation, 2015)

➢ **ลักษณะของข้อมูลที่เปิดเผย (Open Data)**

๑) ข้อมูลถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ (Complete)
๒) เป็นข้อมูลพื้นฐานไม่ถูกปรุงแต่ง (Primary)
๓) อยู่ในเวลาที่เหมาะสมเพื่อรักษาคุณภาพของข้อมูล (Timely)
๔) สะดวกในการเข้าถึง (Accessible)
๕) สามารถนำไปใช้ประโยชน์โดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์สามารถประมวลผลได้ (Machine Process able)
๖) ต้องเปิดเผยโดยไม่เลือกปฏิบัติ (Non-discriminatory)
๗) ต้องไม่มีลิขสิทธิ์ (Non-proprietary)
๘) ทุกคนมีสิทธิใช้ข้อมูลได้ (License-free)

การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของความโปร่งใสในการดำเนินงานของภาครัฐ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนแล้ว ข้อมูลเหล่านี้ประชาชนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาผลิตภัณฑ์ บริการ หรือสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ซึ่งเป็นการปรับปรุงประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการดำเนินงานของภาครัฐ ทั้งยังช่วยลดค่าใช้จ่าย

และเพิ่มมูลค่าให้กับหน่วยงานราชการ ตลอดจนเป็นกลไกสำคัญในการตรวจสอบการทำงานและการใช้อำนาจของภาครัฐ ลดโอกาสการเกิดทุจริตที่มีประสิทธิภาพอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อให้การปฏิบัติราชการสามารถบรรลุเป้าประสงค์เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนและรักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติ ซึ่งจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับนานาประเทศและพัฒนาสู่ความยั่งยืนได้อย่างสมบูรณ์

(๒.๒) การจัดทำแนวปฏิบัติที่ดี

เพื่อเป็นมาตรการควบคุมความเสี่ยงการเรียก-รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดไม่ว่าเพื่อตนเองหรือผู้อื่น หรือผลประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ เช่น ไม่รับสินบน สินน้ำใจ และไม่เรียกร้องผลประโยชน์รวมถึงการก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงานจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของกระบวนงานที่ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต โดยต้องเป็นมาตรการที่เป็นผลมาจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเฉพาะกระบวนงานหรือโครงการที่ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต แนวปฏิบัติต้องสอดคล้องกับลักษณะงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง **(ต้องไม่เป็นนโยบาย มาตรการ คู่มือ หรือแนวทางที่ประกาศในภาพรวมของหน่วยงานที่ไม่มีการระบุเฉพาะเจาะจงที่ สำหรับเจ้าหน้าที่ประเภทที่มีความเสี่ยงสูงชัดเจน)**

ตัวอย่าง การจะรับของขวัญและหรือผลประโยชน์ใดๆ จากการปฏิบัติหน้าที่ ต้องสามารถตอบคำถามนี้ให้ได้ก่อน

- ใครให้ ถ้าไม่ใช่เรามีตำแหน่งหน้าที่นี้เค้าจะให้เราหรือไม่
- ให้อะไร ของขวัญ สินน้ำใจ หรือการเลี้ยงรับรองหรูหรา หรือแพงเกินไปหรือไม่
- ให้เมื่อใด ช่วงเวลาหรือความบ่อยครั้งในการให้หรือเลี้ยงรับรอง เช่น ใกล้การขออนุมัติอนุญาต ต่อใบอนุญาต ประมูลโครงการของรัฐ
- ทำไมต้องรับ รับแล้วจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงดุลยพินิจ หรือเอื้อประโยชน์ภายหลังหรือไม่ ผลประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ เช่น

สินบน (Bribery) : ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ที่เสนอว่าจะให้ สัญญาว่าจะให้ มอบให้ การยอมรับ การให้ หรือการร้องขอสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันส่งผลต่อการตัดสินอย่างใดอย่างหนึ่งในลักษณะจูงใจให้กระทำการ หรือไม่กระทำการที่ขัดต่อหน้าที่ความรับผิดชอบ

ค่าอำนวยความสะดวก : คือค่าใช้จ่ายจำนวนเล็กน้อยที่จ่ายให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐอย่างไม่เป็นทางการเป็นการให้เพียงเพื่อให้มั่นใจว่าเจ้าหน้าที่รัฐจะดำเนินการตามขั้นตอน กระบวนการหรือเป็นการกระตุ้นให้ดำเนินการอย่างรวดเร็วขึ้น โดยกระบวนการนั้นไม่ต้องใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐเป็นการกระทำอันชอบด้วยหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐผู้นั้น

ค่ารับรอง และของขวัญ ค่ารับรองและของขวัญ : เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมของผู้รับบริการรัฐ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดี หรือเป็นการแสดงออกซึ่งสินน้ำใจ วัฒนธรรมทางสังคม ซึ่งอาจรวมถึงค่าที่พัก ค่าโดยสาร การศึกษาดูงาน ค่าอาหารและเครื่องดื่ม บัตรกำนัล ฯลฯ

สินน้ำใจ : คือความเอื้อเฟื้อเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการมีน้ำใจ ความมีมิตรไมตรี การดูแลกันและกัน เป็นต้น โดยอาจหวังการเอาประโยชน์จากการใช้อำนาจรัฐของผู้รับในอนาคต

ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เป็นค่าสิ่งของใด ๆ ที่มีค่าทางการเงินรวมถึงสิ่งใช้แทนเงินสดและสิ่งที่สามารถแลกเปลี่ยนเป็นสินค้าหรือบริการได้

<u>ข้อควรระวัง</u> : การรับ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด **โดยธรรมจรรยา**และ**การรับของขวัญจากการปฏิบัติหน้าที่** จะมีความแตกต่างกัน โดยธรรมจรรยา: หมายถึง การรับทรัพย์สินหรือ ประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากบุคคลที่ให้กันในโอกาสเทศกาลหรือวันสำคัญ ซึ่งแตกต่างจาก**การรับของขวัญ ของกำนัลจากการปฏิบัติหน้าที่** การรับของขวัญ หรือประโยชน์อื่นใดจากการปฏิบัติหน้าที่อาจมีความเสี่ยงเป็นการรับสินบน ผลประโยชน์ทับซ้อน หรือการขัดกันของผลประโยชน์ (Conflict of interests: COI) เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นระหว่าง

การขัดกันของประโยชน์ส่วนตนของเจ้าหน้าที่ นักการเมือง หรือพนักงานที่นำมาตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ส่วนรวม จนทำให้เกิดความไม่เป็นกลาง ไม่มีความสมดุลและไม่ถูกต้องของผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับส่วนรวมตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้เท่าที่ควร ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้จะสามารถนำไปสู่การทุจริตได้

ประเภทของผลประโยชน์ทับซ้อนหรือการขัดกันแห่งผลประโยชน์ มี ๓ ประเภทได้แก่

๑. ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เกิดขึ้นจริง (actual) คือ มีความทับซ้อนระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน และสาธารณะเกิดขึ้น

๒. ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เห็น (perceived & apparent) เป็นผลประโยชน์ทับซ้อนที่คนเห็นว่ามี แต่จริงๆ อาจไม่มีก็ได้ถ้าจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนประเภทนี้อย่างขาดประสิทธิภาพ ก็อาจนำมาซึ่งผลเสียไม่น้อยกว่าการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนที่เกิดขึ้นจริง ข้อนี้แสดงว่าเจ้าหน้าที่ไม่เพียงแต่จะต้องประพฤติตนอย่างมีจริยธรรมเท่านั้นแต่ต้องทำให้คนอื่นๆรับรู้ และเห็นด้วยว่าไม่ได้รับประโยชน์เช่นนั้นจริง

๓. ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เป็นไปได้ (potential) ผลประโยชน์ส่วนตนที่มีในปัจจุบันอาจจะทับซ้อนกับผลประโยชน์สาธารณะได้ในอนาคต

สำหรับลักษณะการขัดกันแห่งผลประโยชน์ที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันการทุจริตแห่งชาติกำหนดในปัจจุบันมี ๙ ลักษณะ ดังนี้

๑. การรับผลประโยชน์ต่าง ๆ
๒. การทำธุรกิจกับตนเองหรือเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานที่ตนสังกัด
๓. การทำงานหลังจากพ้นตำแหน่งเจ้าหน้าที่หรือเกษียณอายุราชการ
๔. การทำงานอาชีพพิเศษที่ตรงกับหน้าที่ของรัฐ
๕. การใช้ข้อมูลภายในของทางราชการเพื่อประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง
๖. การใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว
๗. การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อผลทางการเมือง
๘. การใช้ตำแหน่งหน้าที่เอื้อประโยชน์ให้กับตนเองและพวกพ้อง
๙. การใช้อิทธิพลเข้าไปมีผลต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐอื่นลักษณะพฤติกรรมที่ส่งผลให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

(๓) การควบคุม การตรวจสอบ (Monitoring Control)

การออกแบบระบบตรวจเฝ้าระวัง (MONITORING SYSTEM) วงรอบการติดตามผลและ/หรือรอบการสุ่มตรวจสอบ ตรวจอะไร ใครเป็นผู้ตรวจ เป็นระยะตั้งแต่เริ่มจนสิ้นสุดโครงการ/การตรวจแบบไม่แจ้งล่วงหน้า (Surprise check) หรือการวางระบบในการตรวจสอบถ่วงดุล (Check and Balance) การแบ่งแยกหน้าที่เพื่อลดช่องทางในการเกิดการทุจริต ตามหลัก 3-Lines of Denfense ระบบการตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability System)เป็นต้น

ส่วนที่ ๕
การคัดเลือกกระบวนงาน/โครงการ
การรายงาน และแบบรายงาน

๕.๑ การคัดเลือกกระบวนงาน/โครงการ

สำนักงาน ป.ป.ท. กำหนดให้มีการประเมินความเสี่ยงการทุจริตใน ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ ๒) ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ และ ๓) ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ โดยหน่วยงานจะต้องทำการคัดเลือกกระบวนงาน หรือโครงการมาทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตส่ง สำนักงาน ป.ป.ท. เพียง ๑ กระบวนการ หรือโครงการเท่านั้น ทั้งนี้ หน่วยงานสามารถเปลี่ยนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเป็นด้านอื่นได้ หากหน่วยงานพิจารณาแล้วเห็นว่าอาจจะมีความเสี่ยงที่จะเกิดการทุจริตมากกว่าด้านที่สำนักงาน ป.ป.ท.กำหนด

สำหรับหน่วยงานที่ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตด้านที่ ๓ การใช้จ่ายงบประมาณ ให้ประเมินความเสี่ยงการทุจริตโครงการจัดซื้อจัดจ้างงบประมาณปี พ.ศ. ๒๕๖๙ ที่มีวงเงินสูงสุด จำนวน ๑ โครงการ หรือประเมินความเสี่ยงการทุจริตของโครงการที่มีงบประมาณรองลงมาก็ได้ หากเห็นว่าโครงการดังกล่าวมีความเสี่ยงที่จะเกิดการทุจริตมากกว่าโครงการที่มีประมาณสูงสุด **และไม่สามารถใช้โครงการที่หน่วยงาน “ได้รับการจัดสรรงบประมาณ รายการในงบลงทุน วงเงินตั้งแต่ ๕๐๐ ล้านบาทขึ้นไปที่มีการจัดซื้อจัดจ้าง”** มาทำการประเมินความเสี่ยงด้านที่ ๓ การใช้จ่ายงบประมาณได้

ทั้งนี้หน่วยงานจะต้องจัดทำมาตรการทุกประเด็นความเสี่ยงการทุจริตไม่ว่าจะมีระดับความรุนแรงอยู่ในระดับใด (ต่ำ ปานกลาง สูง สูงมาก) มากำหนดมาตรการและดำเนินการได้ภายในปีงบประมาณนั้นๆ

๕.๒ การรายงาน สำนักงาน ป.ป.ท. ได้กำหนดรอบการรายงานไว้ ๒ รอบ ดังนี้

๕.๒.๑ <u>(รอบที่ ๑) รายงานแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต</u>

หน่วยงานต้องรายงานการจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ใน **“ระบบการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ** (Corruption Risk Assessment : CRA)” และเผยแพร่บนเว็บไซต์ของหน่วยงาน **กำหนดให้รายงานผ่านระบบภายในพฤษภาคม ๒๕๖๙ โดยกำหนดปิดระบบในวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๙ เวลา ๑๖.๓๐ น.**

๕.๒.๒ <u>(รอบที่ ๒) รายงานผลการดำเนินการตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต</u>

หน่วยงานต้องรายงานผลหรือความก้าวหน้าของการดำเนินการตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ใน **“ระบบการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ (Corruption Risk Assessment : CRA)”** และให้เผยแพร่บนเว็บไซต์ของหน่วยงาน **กำหนดให้รายงานผ่านระบบภายในกันยายน ๒๕๖๙ โดยกำหนดปิดระบบในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙ เวลา ๑๖.๓๐ น.**

๕.๓ แบบรายงาน (ตามระบบการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ (Corruption Risk Assessment : CRA) ที่สำนักงาน ป.ป.ท.กำหนด)

๕.๓.๑ รอบที่ ๑ (ภายในพฤษภาคม ๒๕๖๙)

- **ส่วนที่ ๑** การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
- **ส่วนที่ ๒** การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต
- **ส่วนที่ ๓** แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

๕๓.๒ รอบที่ ๒ (ภายในกันยายน ๒๕๖๙)

- **ส่วนที่ ๔** แบบรายงานผลการดำเนินการแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

ส่วนที่ ๖
กระบวนงาน/โครงการ ที่ต้องทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑. ศปท.กระทรวงกลาโหม

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๑.	สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๒.	กองทัพบก	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๓.	กองทัพเรือ	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๔.	กองทัพอากาศ	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๕.	กองบัญชาการกองทัพไทย	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๖.	บริษัท อู่กรุงเทพ จำกัด	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๗.	สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๘.	องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก	หน่วยงานอื่นๆของรัฐ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด

๒. ศปท.กระทรวงการคลัง

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๑.	สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๒.	กรมธนารักษ์	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ
๓.	กรมบัญชีกลาง	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๔.	กรมศุลกากร	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ
๕.	กรมสรรพสามิต	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๖.	กรมสรรพากร	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๗.	สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๘.	สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๙.	สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๑๐.	ธนาคารอาคารสงเคราะห์	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๑.	ธนาคารออมสิน	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๒.	ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๓.	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๔.	ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๕.	ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๖.	บริษัทบริหารสินทรัพย์ ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จำกัด	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๗.	สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๘.	การยาสูบแห่งประเทศไทย	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๙.	องค์การสุรา กรมสรรพสามิต	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๒๐.	บริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๒๑.	บรรษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๒๒.	โรงงานไพ่ กรมสรรพสามิต	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๒๓.	สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน)	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๒๔.	สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย	หน่วยงานอื่นๆของรัฐ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๒๕.	สถาบันคุ้มครองเงินฝาก	หน่วยงานอื่นๆของรัฐ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๒๖.	บริษัท สหโรงแรมและการท่องเที่ยว จำกัด	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด

๓. ศปท.กระทรวงการต่างประเทศ

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๑.	สำนักงานปลัดกระทรวงการต่างประเทศ	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๒.	กรมการกงสุล	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๓.	กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๔.	กรมพิธีการทูต	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๕.	กรมยุโรป	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๖.	กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๗.	กรมอเมริกาและแปซิฟิกใต้	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๘.	กรมอาเซียน	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๙.	กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๑๐.	กรมสารนิเทศ	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๑๑.	กรมองค์การระหว่างประเทศ	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๑๒.	กรมเอเชียตะวันออก	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๑๓.	กรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

๔. ศปท.กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๑.	สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยว	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๒.	กรมพลศึกษา	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ /โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๓.	กรมการท่องเที่ยว	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๔.	การกีฬาแห่งประเทศไทย	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๕.	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๖.	องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน)	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๗.	มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ	หน่วยงานอื่นๆของรัฐ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด

๕.ศปท. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๑.	สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	หน่วยงานระดับกรม/ เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๒.	กรมกิจการเด็กและเยาวชน	หน่วยงานระดับกรม/ เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๓.	กรมกิจการผู้สูงอายุ	หน่วยงานระดับกรม/ เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๔.	กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว	หน่วยงานระดับกรม/ เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๕.	กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ	หน่วยงานระดับกรม/ เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๖.	กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ	หน่วยงานระดับกรม/ เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๗.	สำนักงานธนานุเคราะห์	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๘.	การเคหะแห่งชาติ	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๙.	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด

๖.ศปท.กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๑.	สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม	หน่วยงานระดับกรม/ เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๒.	กรมวิทยาศาสตร์บริการ	หน่วยงานระดับกรม/ เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๓.	สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ	หน่วยงานระดับกรม/ เทียบเท่า	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๔.	สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ	หน่วยงานระดับกรม/ เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๕.	สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๖.	องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๗.	สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๘.	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๙.	สถาบันวิจัยแสงซินโครตรอน (องค์การมหาชน)	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๐.	สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน)	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๑.	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๒.	สถาบันวิจัยดาราศาสตร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน)	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๓.	สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน)	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๔.	สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๕.	ศูนย์ความเป็นเลิศด้านชีววิทยาศาสตร์ (องค์การมหาชน)	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๖.	สถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๗.	สถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน)	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด

๗.ศปท.กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๑.	สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๒.	กรมชลประทาน	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๓.	กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๔.	กรมประมง	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๕.	กรมปศุสัตว์	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๖.	กรมพัฒนาที่ดิน	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๗.	กรมวิชาการเกษตร	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ
๘.	กรมส่งเสริมการเกษตร	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๙.	กรมส่งเสริมสหกรณ์	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๑๐.	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๑๑.	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๒.	สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ
๑๓.	กรมการข้าว	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๔.	กรมหม่อนไหม	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๕.	กรมฝนหลวงและการบินเกษตร	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๖.	การยางแห่งประเทศไทย	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๗.	องค์การสะพานปลา	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๘.	องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๙.	องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๒๐.	สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๒๑.	สำนักงานพิพิธภัณฑ์เกษตรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน)	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๒๒.	สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด

๘.ศปท.กระทรวงคมนาคม

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๑.	สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๒.	กรมเจ้าท่า	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๓.	กรมการขนส่งทางบก	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๔.	กรมท่าอากาศยาน	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๕.	กรมทางหลวง	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๖.	กรมทางหลวงชนบท	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๗.	สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๘.	กรมการขนส่งทางราง	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๙.	การทางพิเศษแห่งประเทศไทย	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๐.	การรถไฟแห่งประเทศไทย	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๑.	การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๒.	การท่าเรือแห่งประเทศไทย	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๓.	องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๔.	บริษัท ขนส่ง จำกัด	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๕.	บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๖.	บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๗.	สถาบันการบินพลเรือน	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๘.	บริษัท รถไฟฟ้า ร.ฟ.ท. จำกัด	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๑๙.	บริษัท เอสอาร์ที แอสเสท จำกัด	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๒๐.	บริษัทโรงแรมท่าอากาศยาน สุวรรณภูมิ จำกัด	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๒๑.	สถาบันวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี ระบบราง	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๒๒.	สำนักงานการบินพลเรือน แห่งประเทศไทย	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด

๙.ศปท.กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๑.	สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อ เศรษฐกิจและสังคม	หน่วยงานระดับกรม/ เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๒.	กรมอุตุนิยมวิทยา	หน่วยงานระดับกรม/ เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๓.	สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	หน่วยงานระดับกรม/ เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๔.	สำนักงานสถิติแห่งชาติ	หน่วยงานระดับกรม/ เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๕.	บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๖.	บริษัท โทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน)	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๗.	สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๘.	สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทาง อิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๙.	สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครอง ข้อมูลส่วนบุคคล	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๐.	สถาบันข้อมูลขนาดใหญ่	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด

๑๐.ศปท. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๑.	สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	หน่วยงานระดับกรม/ เทียบเท่า	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๒.	กรมควบคุมมลพิษ	หน่วยงานระดับกรม/ เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๓.	กรมทรัพยากรทางทะเลชายฝั่ง	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๔.	กรมทรัพยากรธรณี	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๕.	กรมทรัพยากรน้ำ	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๖.	กรมทรัพยากรน้ำบาดาล	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๗.	กรมป่าไม้	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๘.	กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ
๙.	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๐.	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ
๑๑.	องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๒.	องค์การสวนสัตว์แห่งประเทศไทย	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๓.	องค์การสวนพฤกษศาสตร์	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๔.	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๕.	องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด

๑๑. ศปท.กระทรวงพลังงาน

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๑.	สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๒.	กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ
๓.	กรมธุรกิจพลังงาน	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ
๔.	กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๕.	สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๖.	การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๗.	บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๘.	สำนักงานกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๙.	สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน	หน่วยงานอื่นๆของรัฐ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด

๑๒. ศปท.กระทรวงพาณิชย์

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๑.	สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์	หน่วยงานระดับกรม/ เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๒.	กรมการค้าต่างประเทศ	หน่วยงานระดับกรม/ เทียบเท่า	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๓.	กรมการค้าภายใน	หน่วยงานระดับกรม/ เทียบเท่า	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๔.	กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ	หน่วยงานระดับกรม/ เทียบเท่า	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๕.	กรมทรัพย์สินทางปัญญา	หน่วยงานระดับกรม/ เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๖.	กรมพัฒนาธุรกิจการค้า	หน่วยงานระดับกรม/ เทียบเท่า	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๗.	กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ	หน่วยงานระดับกรม/ เทียบเท่า	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๘.	สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า	หน่วยงานระดับกรม/ เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๙.	องค์การคลังสินค้า	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๐.	สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน)	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๑.	สถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ (องค์การมหาชน)	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๒.	สถาบันส่งเสริมศิลปหัตถกรรมไทย (องค์การมหาชน)	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด

๑๓. ศปท.กระทรวงมหาดไทย

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๑.	สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๒.	กรมการปกครอง	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๓.	กรมการพัฒนาชุมชน	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๔.	กรมที่ดิน	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ
๕.	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๖.	กรมโยธาธิการและผังเมือง	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๗.	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๘.	การไฟฟ้านครหลวง	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๙.	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๐.	การประปานครหลวง	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๑.	การประปาส่วนภูมิภาค	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๒.	องค์การจัดการน้ำเสีย	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๓.	องค์การตลาด	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๔.	สำนักงานจังหวัดกระบี่	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๕.	สำนักงานจังหวัดกาญจนบุรี	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๖.	สำนักงานจังหวัดกาฬสินธุ์	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๗.	สำนักงานจังหวัดกำแพงเพชร	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๘.	สำนักงานจังหวัดขอนแก่น	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๑๙.	สำนักงานจังหวัดจันทบุรี	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๒๐.	สำนักงานจังหวัดฉะเชิงเทรา	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๒๑.	สำนักงานจังหวัดชลบุรี	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๒๒.	สำนักงานจังหวัดชัยนาท	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๒๓.	สำนักงานจังหวัดชัยภูมิ	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๒๔.	สำนักงานจังหวัดชุมพร	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๒๕.	สำนักงานจังหวัดเชียงราย	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๒๗.	สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๒๗.	สำนักงานจังหวัดตรัง	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๒๘.	สำนักงานจังหวัดตราด	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๒๙.	สำนักงานจังหวัดตาก	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๓๐.	สำนักงานจังหวัดนครนายก	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๓๑.	สำนักงานจังหวัดนครปฐม	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๓๒.	สำนักงานจังหวัดนครพนม	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๓๓.	สำนักงานจังหวัดนครราชสีมา	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๓๔.	สำนักงานจังหวัดนครศรีธรรมราช	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๓๕.	สำนักงานจังหวัดนครสวรรค์	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๓๖.	สำนักงานจังหวัดนนทบุรี	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๓๗.	สำนักงานจังหวัดนราธิวาส	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๓๘.	สำนักงานจังหวัดน่าน	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๓๙.	สำนักงานจังหวัดบึงกาฬ	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๔๐.	สำนักงานจังหวัดบุรีรัมย์	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๔๑.	สำนักงานจังหวัดปทุมธานี	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๔๒.	สำนักงานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๔๓.	สำนักงานจังหวัดปราจีนบุรี	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๔๔.	สำนักงานจังหวัดปัตตานี	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๔๕.	สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๔๖.	สำนักงานจังหวัดพะเยา	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๔๗.	สำนักงานจังหวัดพังงา	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๔๘.	สำนักงานจังหวัดพัทลุง	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๔๙.	สำนักงานจังหวัดพิจิตร	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๕๐.	สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๕๑.	สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๕๒.	สำนักงานจังหวัดเพชรบูรณ์	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๕๓.	สำนักงานจังหวัดแพร่	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๕๔.	สำนักงานจังหวัดภูเก็ต	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๕๕.	สำนักงานจังหวัดมหาสารคาม	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๕๖.	สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๕๗.	สำนักงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๕๘.	สำนักงานจังหวัดยโสธร	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๕๙.	สำนักงานจังหวัดยะลา	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๖๐.	สำนักงานจังหวัดร้อยเอ็ด	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๖๑.	สำนักงานจังหวัดระนอง	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๖๒.	สำนักงานจังหวัดระยอง	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๖๓.	สำนักงานจังหวัดราชบุรี	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๖๔.	สำนักงานจังหวัดลพบุรี	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๖๕.	สำนักงานจังหวัดลำปาง	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๖๖.	สำนักงานจังหวัดลำพูน	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๖๗.	สำนักงานจังหวัดเลย	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๖๘.	สำนักงานจังหวัดศรีสะเกษ	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๖๙.	สำนักงานจังหวัดสกลนคร	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๗๐.	สำนักงานจังหวัดสงขลา	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๗๑.	สำนักงานจังหวัดสตูล	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๗๒.	สำนักงานจังหวัดสมุทรปราการ	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๗๓.	สำนักงานจังหวัดสมุทรสงคราม	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๗๔.	สำนักงานจังหวัดสมุทรสาคร	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๗๕.	สำนักงานจังหวัดสระแก้ว	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๗๖.	สำนักงานจังหวัดสระบุรี	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๗๗.	สำนักงานจังหวัดสิงห์บุรี	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๗๘.	สำนักงานจังหวัดสุโขทัย	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๗๙.	สำนักงานจังหวัดสุพรรณบุรี	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๘๐.	สำนักงานจังหวัดสุราษฎร์ธานี	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๘๑.	สำนักงานจังหวัดสุรินทร์	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๘๒.	สำนักงานจังหวัดหนองคาย	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๘๓.	สำนักงานจังหวัดหนองบัวลำภู	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๘๔.	สำนักงานจังหวัดอ่างทอง	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๘๕.	สำนักงานจังหวัดอุดรธานี	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๘๖.	สำนักงานจังหวัดอำนาจเจริญ	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๘๗.	สำนักงานจังหวัดอุตรดิตถ์	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๘๘.	สำนักงานจังหวัดอุทัยธานี	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๘๙.	สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี	จังหวัด	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๙๐.	กรุงเทพมหานคร	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และเมืองพัทยา)	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๙๑.	เมืองพัทยา	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และเมืองพัทยา)	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๙๒.	สำนักงานเขตพระนคร	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และเมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๙๓.	สำนักงานเขตดุสิต	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และเมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๙๔.	สำนักงานเขตหนองจอก	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และ เมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๙๕.	สำนักงานเขตบางรัก	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และ เมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๙๖.	สำนักงานเขตบางเขน	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และ เมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๙๗.	สำนักงานเขตบางกะปิ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และ เมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๙๘.	สำนักงานเขตปทุมวัน	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และ เมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๙๙.	สำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และ เมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๐๐.	สำนักงานเขตพระโขนง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และ เมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๐๑.	สำนักงานเขตมีนบุรี	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และ เมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๐๒.	สำนักงานเขตลาดกระบัง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และ เมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๐๓.	สำนักงานเขตยานนาวา	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และ เมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๐๔.	สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และ เมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๐๕.	สำนักงานเขตพญาไท	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และ เมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๐๖.	สำนักงานเขตธนบุรี	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และ เมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๐๗.	สำนักงานเขตบางกอกใหญ่	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และ เมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๐๘.	สำนักงานเขตห้วยขวาง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และ เมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๐๙.	สำนักงานเขตคลองสาน	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และ เมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๑๐.	สำนักงานเขตตลิ่งชัน	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และ เมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๑๑๑.	สำนักงานเขตบางกอกน้อย	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และเมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๑๒.	สำนักงานเขตบางขุนเทียน	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และเมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๑๓.	สำนักงานเขตภาษีเจริญ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และเมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๑๔.	สำนักงานเขตหนองแขม	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และเมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๑๕.	สำนักงานเขตราษฎร์บูรณะ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และเมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๑๖.	สำนักงานเขตบางพลัด	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และเมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๑๗.	สำนักงานเขตดินแดง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และเมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๑๘.	สำนักงานเขตบึงกุ่ม	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และเมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๑๙.	สำนักงานเขตสาทร	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และเมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๒๐.	สำนักงานเขตบางซื่อ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และเมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๒๑.	สำนักงานเขตจตุจักร	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และเมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๒๒.	สำนักงานเขตบางคอแหลม	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และเมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๒๓.	สำนักงานเขตประเวศ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และเมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๒๔.	สำนักงานเขตคลองเตย	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และเมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๒๕.	สำนักงานเขตสวนหลวง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และเมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๒๖.	สำนักงานเขตจอมทอง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และเมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๒๗.	สำนักงานเขตดอนเมือง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และเมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๑๒๘.	สำนักงานเขตราชเทวี	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และเมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๒๙.	สำนักงานเขตลาดพร้าว	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และเมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๓๐.	สำนักงานเขตวัฒนา	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และเมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๓๑.	สำนักงานเขตบางแค	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และเมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๓๒.	สำนักงานเขตหลักสี่	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และเมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๓๓.	สำนักงานเขตสายไหม	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และเมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๓๔.	สำนักงานเขตคันนายาว	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และเมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๓๕.	สำนักงานเขตสะพานสูง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และเมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๓๖.	สำนักงานเขตวังทองหลาง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และเมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๓๗.	สำนักงานเขตคลองสามวา	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และเมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๓๘.	สำนักงานเขตบางนา	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และเมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๓๙.	สำนักงานเขตทวีวัฒนา	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และเมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๔๐.	สำนักงานเขตทุ่งครุ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และเมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ
๑๔๑.	สำนักงานเขตบางบอน	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และเมืองพัทยา)	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ

๑๔. ศปท. กระทรวงยุติธรรม

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๑.	สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	หน่วยงานระดับกรม/ เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๒.	กรมคุมประพฤติ	หน่วยงานระดับกรม/ เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/ โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๓.	กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ	หน่วยงานระดับกรม/ เทียบเท่า	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๔.	กรมบังคับคดี	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ
๕.	กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๖.	กรมราชทัณฑ์	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๗.	กรมสอบสวนคดีพิเศษ	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๘.	สำนักงานกิจการยุติธรรม	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๙.	สถาบันนิติวิทยาศาสตร์	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๐.	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.)	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๑๑.	สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๒.	สถาบันอนุญาโตตุลาการ	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด

๑๕. ศปท. กระทรวงแรงงาน

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๑.	สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๒.	กรมการจัดหางาน	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ
๓.	กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๔.	กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ
๕.	สำนักงานประกันสังคม	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๖.	สถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (องค์การมหาชน)	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด

๑๖. ศปท. กระทรวงวัฒนธรรม

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๑.	สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๒.	กรมการศาสนา	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๓.	กรมศิลปากร	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๔.	กรมส่งเสริมวัฒนธรรม	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๕.	สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๖.	สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๗.	ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๘.	กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์	องค์การมหาชน	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๙.	ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๐.	หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด

๑๗. ศปท.กระทรวงศึกษาธิการ

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๑.	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๒.	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๓.	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๔.	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๕.	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๖.	กรมส่งเสริมการเรียนรู้	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๗.	สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา	องค์การมหาชน	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๘.	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๙.	สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๐.	สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๑.	สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๒.	โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๓.	สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด

๑๘. ศปท.กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๑.	สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๒.	กรมการแพทย์	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๓.	กรมควบคุมโรค	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๔.	กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๕.	กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๖.	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๗.	กรมสุขภาพจิต	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๘.	กรมอนามัย	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๙.	สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ
๑๐.	สถาบันพระบรมราชชนก	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๑.	องค์การเภสัชกรรม	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๑๒.	สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน)	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๓.	สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๔.	โรงพยาบาลบ้านแพ้ว (องค์การมหาชน)	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๕.	สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)	หน่วยงานอื่นๆของรัฐ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๖.	สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.)	หน่วยงานอื่นๆของรัฐ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๗.	สถาบันวัคซีนแห่งชาติ (สวช.)	หน่วยงานอื่นๆของรัฐ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด

๑๙. ศปท.กระทรวงอุตสาหกรรม

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๑.	สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ
๒.	กรมโรงงานอุตสาหกรรม	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ
๓.	กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ
๔.	กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ
๕.	สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ
๖.	สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ
๗.	สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๘.	การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด

๒๐. ศปท.สำนักนายกรัฐมนตรี

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๑.	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๒.	กรมประชาสัมพันธ์	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๓.	สำนักคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

๒๑.หน่วยงานที่มี ศปท. ภายในหน่วยงาน

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๑.	สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๒.	สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๓.	สำนักข่าวกรองแห่งชาติ	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๔.	สำนักงบประมาณ	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๕.	สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๖.	สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๗.	สำนักงานราชบัณฑิตยสภา	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๘.	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๙.	สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๑๐.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๑๑.	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๑๒.	สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๑๓.	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๑๔.	สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๑๕.	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๑	การพิจาณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ
๑๖.	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๑๗.	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๘.	ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๑๙.	กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๒	การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๒๐.	สำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๒๑.	สำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติและการสร้างความสามัคคีปรองดอง	หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๒๒.	โรงพิมพ์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด

๒๒. รัฐวิสหากิจ ที่ไม่อยู่ในกำกับของ ศปท. กระทรวง

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๑.	บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน)	รัฐวิสาหกิจ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด

๒๓. องค์การมหาชน ที่ไม่อยู่ในกำกับของ ศปท. กระทรวง

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๑.	สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๒.	สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๓.	สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน)	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๔.	สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๕.	สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน)	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๖.	สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน)	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๗.	กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๘.	สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน)	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๙.	สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๐.	สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๑.	สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๒.	สำนักงานพัฒนาพิงคนคร (องค์การมหาชน)	องค์การมหาชน	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด

๒๔. หน่วยงานอื่นๆ ของรัฐ

ลำดับที่	หน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ด้านที่ประเมิน	
๑.	สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ	หน่วยงานอื่นๆของรัฐ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๒.	องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย	หน่วยงานอื่นๆของรัฐ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๓.	สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก	หน่วยงานอื่นๆของรัฐ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๔.	สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์	หน่วยงานอื่นๆของรัฐ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๕.	ธนาคารแห่งประเทศไทย	หน่วยงานอื่นๆของรัฐ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๖.	สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า	หน่วยงานอื่นๆของรัฐ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ /โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๗.	ราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์	หน่วยงานอื่นๆของรัฐ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๘.	สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ	หน่วยงานอื่นๆของรัฐ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๙.	ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล	หน่วยงานอื่นๆของรัฐ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด
๑๐	สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ	หน่วยงานอื่นๆของรัฐ	๓	การใช้จ่ายงบประมาณ/โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด

หมายเหตุ :

๑. สำนักงาน ป.ป.ท. กำหนดให้มีการประเมินความเสี่ยงการทุจริตใน ๓ ด้าน

๑) ด้านการพิจาณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ

๒) ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

๓) ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ

โดยหน่วยงานจะต้องทำการคัดเลือกกระบวนงาน หรือโครงการมาทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตส่ง สำนักงาน ป.ป.ท. เพียง ๑ กระบวนการ หรือโครงการเท่านั้น ทั้งนี้ หน่วยงานสามารถเปลี่ยนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเป็นด้านอื่นได้ หากหน่วยงานพิจารณาแล้วเห็นว่าอาจจะมีความเสี่ยงที่จะเกิดการทุจริตมากกว่าด้านที่สำนักงาน ป.ป.ท.กำหนด

๒. หน่วยงานที่ทำการประเมินคววมเสี่ยงการทุจริตด้านที่ ๓ การใช้จ่ายงบประมาณ ให้ประเมินความเสี่ยงการทุจริตโครงการจัดซื้อจัดจ้างงบประมาณปี พ.ศ. ๒๕๖๙ ที่มีวงเงินสูงสุด จำนวน ๑ โครงการ หรือประเมินความเสี่ยงการทุจริตของโครงการที่มีงบประมาณรองลงมาก็ได้ หากเห็นว่าโครงการดังกล่าวมีความเสี่ยงที่จะเกิดการทุจริตมากกว่าโครงการที่มีประมาณสูงสุด ทั้งนี้ ไม่สามารถใช้โครงการที่หน่วยงาน “ได้รับการจัดสรรงบประมาณ รายการในงบลงทุน วงเงินตั้งแต่ ๕๐๐ ล้านบาทขึ้นไปที่มีการจัดซื้อจัดจ้าง” มาทำการประเมินความเสี่ยงด้านที่ ๓ การใช้จ่ายงบประมาณได้

๓. หน่วยงานจะต้องจัดทำมาตรการทุกประเด็นความเสี่ยงการทุจริตไม่ว่าจะมีระดับความรุนแรงอยู่ในระดับใด (ต่ำ ปานกลาง สูง สูงมาก) มากำหนดมาตรการและดำเนินการได้ภายในปีงบประมาณนั้นๆ

ส่วนที่ ๗
ภาคผนวก

การถอดบทเรียนแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตหน่วยงานภาครัฐ

การถอดบทเรียนจากแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานที่ได้จัดส่งให้สำนักงาน ป.ป.ท. ในปี ที่ผ่านๆ มา เพื่อเป็นกรณีศึกษาในการกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริตยังพบว่าเป็นจุดอ่อนหลายประการ อาทิเช่น ๑) การนำปัญหามากำหนดเป็นเด็นความเสี่ยงการทุจริต ๒) ระบุเหตุการณ์ที่ไม่ใช่ Point Focus ถึงจุดที่คาดว่าอาจจะมีความเสี่ยง ๓) ระบุพฤติการณ์ของการกระทำการทุจริตยังไม่ชัดเจน ๔) ระบุประเด็นความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงการทุจริต ๕) ระบุเหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริตของประชาชนผู้รับจ้าง ผู้ขอรับบริการ หรือความเสี่ยงองค์กร และ ๖) ระดับความเสี่ยงการทุจริตบางหน่วยประเมินระดับต่ำทุกขั้นตอน เป็นต้น ซึ่งส่งผลให้การกำหนดมาตรการในการความคุมความเสี่ยงการทุจริตไม่ตรงจุด หรือไม่สอดคล้องกับประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

ตัวอย่าง จุดอ่อนของการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต และมาตรการควบคุมความเสี่ยการทุจริต

การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต
การจัดทำราคากลางสูงกว่าความเป็นจริง	- กำกับให้ผู้รับผิดชอบดำเนินการให้ถูกต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกรมบัญชีกลาง - จัดอบรมบุคคลากรที่เกี่ยวข้อง - เชิญบุคคลภายนอกมาเป็นกรรมการ
ผู้รับจ้างไม่ดำเนินการก่อสร้างตามรูปแบบรายการ	- จัดอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง - เชิญบุคคลภายนอกมาร่วมประชุมเป็นประจำทุกเดือน
ผู้เสนอราคาสมยอมกัน	- กำหนดรายละเอียด ขั้นตอน และหลักเกณฑ์อย่างชัดเจนในเอกสารประกวดราคา
การจัดทำร่างขอบเขตของงาน คุณลักษณะเฉพาะของพัสดุ ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต คือ ๑) ยังไม่เคยมีความเสี่ยงด้านนี้แต่มีโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงในกระบวนการจัดทำคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุ เช่น การกำหนดที่มีลักษณะกีดกันหรือไม่เปิดโอกาสให้มีการแข่งขัน ๒) ข้าวสารคุณภาพไม่ตรงตามมาตรฐาน/ปริมาณไม่ตรงตามกำหนด ๓) รายการอาหารดิบ/คุณภาพอาหารดิบที่ได้รับไม่ตรงตามคุณลักษณะที่กำหนดไว้	- นำคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุและร่างขอบเขตของงาน(TOR) ของหน่วยงานที่ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างแล้วเสร็จมาเป็นตัวอย่างและแนวทาง - ดำเนินการตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐
การเอื้อประโยชน์ ต่อพวกพ้อง คือ เอื้อประโยชน์ให้กับพวกพ้อง ทำให้การใช้อำนาจหน้าที่เป็นไปโดยไม่สุจริตก่อให้เกิดผลเสียต่อหน่วยงาน	- ปลูกฝังจิตสำนึกในการให้บริการด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียมและจัดอบรมเรื่อง ผลประโยชน์ทับซ้อน - ควบคุมกำกับดูแลให้เจ้าหน้าที่ และบุคลากร ปฏิบัติตามคู่มือผลประโยชน์ทับซ้อน - ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกาดำเนินการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบให้ครอบคลุมและทั่วถึงมากยิ่งขึ้น เพื่อร่วมสร้างแนวทางและมาตรการในดำเนินการสร้างจิตสำนึกให้เจ้าหน้าที่และบุคลากรรังเกียจการทุจริตทุกรูปแบบ

การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต
การตรวจสอบหลักฐานประกอบการยื่นขออนุญาตก่อสร้าง ดัดแปลงอาคาร ของเจ้าหน้าที่ผู้รับเรื่อง - ความเสี่ยงการทุจริตจากภาระงานด้วยการพิจารณาอนุญาตก่อสร้างอาคาร ดัดแปลง รื้อถอน ต่ออายุใบอนุญาต ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการขออนุญาต การอนุญาต การต่ออายุ ใบอนุญาต การโอนใบอนุญาต การออกใบรับรองและการออกใบแทนตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	- จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของฝ่ายโยธาแผนผังกระบวนงาน และขั้นตอนการ ปฏิบัติงาน - กำหนดขั้นตอน ระยะเวลากำหนดเสร็จ การขออนุมัติอนุญาตตามคู่มือพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก ฯ
การรับคำขอและตรวจเอกสาร - มีการเรียกเอกสารมากเกินกว่าที่ระบุไว้ในคู่มือประชาชน อาจเป็นช่องทางในการต่อรองเรียกรับผลประโยชน์	กำชับให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตรวจสอบเอกสารและเรียกเอกสารตามที่ระบุไว้ในคู่มือประชาชนเท่านั้น
การตรวจสอบเอกสารการขออนุญาตติดตั้งป้ายโฆษณาในที่สาธารณะ - เอกสารที่ใช้ประกอบคำขออนุญาตฯ อาจไม่ครบถ้วน	มีการกำชับพัฒนาให้เจ้าหน้าที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเป็นการดำเนินงานในรูปแบบ “พี่สอนน้อง” เพื่อเป็นการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ที่ได้สั่งสมมาจากรุ่นสู่รุ่น

ตัวอย่างประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในโครงการต่างๆ

โครงการก่อสร้างถนนและท่อระบายน้ำ

- การจัดจ้างเกี่ยวกับงานก่อสร้างและระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น สร้างถนนทำท่อระบายน้ำ อาจจะมีการคิดราคาซ่อนไว้ให้กับผู้รับจ้างบางราย ไว้ใน ปร.๔ (แบบประมาณราคากลาง) บางรายการต่อมาจะมีการประกาศขายแบบ แล้วจะมาเจรจากันโดยผู้รับเหมาด้วยกันหรือกับเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายของหน่วยงานด้วยว่ามีการตกลงจ่ายที่ ..... เปอร์เซ็นต์ และให้แก่ผู้ควบคุมงาน ..... เปอร์เซ็นต์ ถ้าเจรจาตกลงกันได้แล้วก็จะสรุป ว่าจะให้ผู้รับเหมารายใดเป็นผู้ได้งาน โดยอาจมีการจ่ายเงินค่าตอบแทนให้กับผู้มาซื้อแบบรายอื่น ๆ ที่ตกลงว่าจะไม่เข้ามารับงาน ซึ่งผู้รับเหมาจะทำการยื่นราคาสูงกว่าราคากลางที่กำหนดไว้บางรายก็ไม่ยื่นซองประกวดราคา เมื่อเปิดซองก็จะได้ผู้รับเหมาที่ตกลงกันไว้แล้ว ผู้รับเหมาจะเข้ามาดำเนินการก่อสร้างโครงการ กรณีที่สัญญาระบุการแบ่งงวดงานไว้ ๒ งวด เมื่อส่งงานงวดที่ ๑ ก็จะมีการจ่ายเปอร์เซ็นต์ให้ครึ่งหนึ่งตามที่ตกลงกันไว้ แล้วแบ่งจ่ายให้ผู้ควบคุมงาน .... เปอร์เซ็นต์ ลักษณะเนื้องานบางอย่างผู้รับจ้างอาจจะทำไม่ตรงตามมาตรฐาน ตัวอย่างรูปแบบความเสี่ยงการทุจริต เช่น
- งานก่อสร้างวางท่อระบายน้ำเช่นจะต้องทำการกดเข็มหกเหลี่ยมกลวงความยาว ๒เมตร ทุกระยะ ๑ เมตรแล้วนำทรายหยาบรองพื้นหนา ๑๐ เซนติเมตร เทคอนกรีตหยาบหนา ๑๐ เซนติเมตร เพื่อรองรับท่อระบายน้ำ ผู้รับเหมาบางรายไม่มีการกดเข็ม หรืออาจใช้เข็มที่มีความยาว ๑ เมตร แล้วเอาทรายลงโดยไม่มีการเทคอนกรีตหยาบรองพื้นโดยที่ผู้ควบคุมงานบางรายอาจเอื้อให้แก่ผู้รับเหมา

- งานก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กแบบแปลนจะกำหนดให้มีการบดอัดให้แน่นเพื่อป้องกันพื้นทรุด แล้วมีผลทดสอบตามค่าที่ผู้ออกแบบได้กำหนดไว้ ผู้รับเหมาส่วนมากจะไม่มีการบดอัดจริงตามแบบ โดยจะมีการทำหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้สถาบันหรือหน่วยงานราชการมาทำการทดสอบพอเป็นพิธี แล้วทำผลการทดสอบขึ้นมา ส่งมาให้ทางหน่วยงานที่ว่าจ้าง เพื่อให้สอดคล้องกับสัญญาตามแบบแปลนที่ระบุเอาไว้ เมื่อได้ผลการทดสอบที่ระบุว่าได้ค่าความหนาแน่นตามแบบที่ระบุ ก็จะทำการปรับทรายรองพื้นเข้าแบบข้างเทคอนกรีตจนแล้วเสร็จ จะต้องมีการบ่มน้ำเพื่อไม่ให้คอนกรีตสูญเสียน้ำตามมาตรฐานทางด้านวิศวกรรม พื้นคอนกรีตส่วนมากเมื่อเทแล้วจะไม่มีการบ่มน้ำซึ่งเป็นสาเหตุทำให้ถนนทรุดคอนกรีตแตกร้าว เนื่องจากพื้นบดอัดไม่แน่น และคอนกรีตมีการสูญเสียน้ำ เนื่องจากไม่ได้บ่มคอนกรีตด้วยน้ำตามมาตรฐานทางวิศวกรรม

โครงการก่อสร้างประปาหมู่บ้าน

- ราคากลางอาจแพงกว่าความเป็นจริง
- การก่อสร้างอาจไม่เป็นไปตามแบบ สร้างเสร็จใช้งานไม่ได้
- ถังเก็บน้ำอาจจะไม่สามารถเก็บน้ำไม่สามารถส่งไปบ้านเรือนราษฎรบนพื้นที่สูงได้ เนื่องจากถังเก็บอยู่ในระดับต่ำกว่า ส่วนจุดสุดท้าย
- มีก่อสร้างบางจุดอาจนำหลักฐานจุดที่ดำเนินการมาเป็นหลักฐานเบิกจุดอื่นที่ไม่ได้ก่อสร้าง (วนเบิก)

โครงการขุดสระน้ำ ขุดคลอง ลอกคลอง ขุดบ่อบาดาล

- ดินอาจหาย ปริมาณดินที่ขุดอาจนำไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว
- มีการคำนวณงบประมาณ นำดินที่ขุดไปทิ้งแต่ไม่ระบุสถานที่ทิ้งให้ชัดเจน อาจทำให้งบประมาณส่วนนี้สูงเกินความจริง ความกว้าง ความลึก ความลาดชันของขอบสระอาจไม่เป็นไปตามที่ระบุไว้ในสัญญา
- การใช้ประโยชน์อาจไม่สามารถเก็บน้ำได้จริง (ได้ใช้เงินแต่ไม่ได้ใช้งาน)
- มีการดูดทรายอาจมากกว่าตามที่ระบุไว้ในสัญญา
- อาจไม่มีของหรือมีแต่ไม่ครบ ขุดไม่ครบจำนวน หรือไม่มีการดำเนินการใด ๆ แต่นำหลักฐานของอีกแห่งหนึ่งมาประกอบการเบิกจ่ายงบประมาณ
- อาจเลือกพื้นที่ผิดเป้าหมาย ไม่ใช่พื้นที่ราบต่ำ ขาดประสิทธิภาพเก็บกักน้ำ การคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย พบว่า การคัดเลือกพื้นที่ก่อสร้างไม่เป็นไปตามเงื่อนไขของโครงการ กล่าวคือ ไม่ใช่เป็นพื้นที่ราบต่ำ ขาดประสิทธิภาพในการเก็บกักน้ำ พื้นที่เป็นดินทราย พื้นที่เกลือ ขึ้นเป็นดินเค็ม พื้นที่ ซึ่งมีก้อนหินขนาดใหญ่ คุณภาพน้ำไม่เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ทางการเกษตร หรือขนาดพื้นที่ขุดสระน้ำมีไม่เพียงพอตามเงื่อนไขของโครงการ

การใช้งบภัยพิบัติ

- การประกาศเขตภัยพิบัติอาจไม่ถูกต้อง ไม่มีภัยพิบัติเกิดขึ้นจริง มีเพียงเหตุฝนตกหรือน้ำท่วมปกติ และภาพถ่ายประกอบการขออนุมัติไม่ตรงกับพื้นที่จริง บางโครงการใช้ภาพซ้ำซ้อนกันมาขออนุมัติงบประมาณ
- อาจมีการกำหนดตัวคู่สัญญาและคู่เทียบไว้ล่วงหน้า
- การอนุมัติให้ความช่วยเหลืออาจไม่ถูกต้อง เช่น ถนนเสียหายเป็นหลุมเป็นบ่อ แต่ประเมินว่าเสียหายจนไม่สามารถสัญจรไปมาได้ และอนุมัติให้ซ่อมแซมถนนทั้งสาย
- การจัดซื้อจัดจ้างอาจไม่ถูกต้อง บางพื้นที่ผู้รับจ้างไม่มีอาชีพหรือศักยภาพเพียงพอที่จะรับว่าจ้าง บางรายเป็นลูกหลานของผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น ต้องนำแรงงานชาวบ้านมาช่วยปรับเกลี่ยถนน ไม่มีช่างควบคุมงาน บางโครงการผู้รับจ้างอาจเป็นลูกจ้างของหน่วยงานเอง
- การตรวจรับงานอาจไม่ถูกต้อง เช่น สัญญากำหนดให้ซ่อมแซมเป็นถนนลูกรังแต่ผู้รับจ้างนำหินคลุกมาลงแทน
- ถุงยังชีพอาจแพงเกินจริง สิ่งของในถุงมีคุณภาพต่ำ ของไม่เหมาะสม เครื่องอุปโภคใกล้หมดอายุ
- จัดซื้อจัดจ้าง ถุงยังชีพอาจไม่ครบ แต่เบิกครบ ทำใบเสร็จปลอม ร่วมมือกับผู้ประกอบการเขียนจำนวนเต็ม

โครงการสร้างฝายชะลอน้ำ

- จุดที่ทำการก่อสร้างอาจไม่ตรงตามที่กำหนด
- วัสดุอาจไม่ครบถ้วน ไม่ตรงตามมาตรฐาน วัสดุไม่ได้มาตรฐาน ราคาก่อสร้างไม่เป็นไปตามมาตรฐาน
- การจัดเรียงกระสอบอาจไม่เป็นไปตามแบบที่กำหนด
- ฝายที่สร้างแล้วเสร็จอาจใช้ไม่ได้จริง
- ฝายอาจหาย ไม่มีการสร้าง สร้างบางจุด ไม่สร้างบางจุด

โครงการระบบเครือข่ายไร้สายความเร็วสูง FREE WIFI - CCTV

- การกำหนดราคากลางอาจไม่สอดคล้องกับกับรายละเอียดและคุณลักษณะเฉพาะ
- ติดตั้งวงจรอาจซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น หรือซ้ำซ้อนกันเอง ติดตั้งไม่ครบ
- อุปกรณ์บำรุงต่าง ๆ อาจราคาแพงเกินความเป็นจริง เกินความจำเป็น หรือจำเป็นน้อย
- อาจไม่ได้ใช้ประโยชน์ หรือ ใช้ประโยชน์ไม่เต็มประสิทธิภาพ
- กล้องโทรทัศน์วงจรปิดแสดงภาพบนจอโทรทัศน์อาจไม่ชัดเช่นภาพมัว ไม่คมชัด กลางคืนภาพไม่ชัด เพราะไม่มีไฟฟ้าส่องสว่างเพียงพอ

ตัวอย่าง กรณีศึกษาความเสี่ยงการทุจริต

- การใช้จ่ายงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์สำหรับป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-๑๙ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) แห่งหนึ่ง ใช้งบประมาณ ๑,๖๕๐,๐๐๐ บาท ซื้อเครื่องพ่นละอองฝอยขนาดบรรจุน้ำยาฆ่าเชื้อ ๔ ลิตร จำนวน ๓๐ เครื่อง หรือราคาเครื่องละ ๕๕,๐๐๐ บาท จากบริษัทที่จดทะเบียนจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มในจังหวัดหนึ่ง ซึ่งราคาอาจแพงเกินจริง เพราะในท้องตลาดเครื่องพ่นละอองฝอยมีราคาเครื่องละ ๑๗,๐๐๐ – ๓๕,๐๐๐ บาทเท่านั้น
- การแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญาหรือข้อตกลงเป็นหนังสือมีการดำเนินการหลังจากมีการตรวจรับงานเสร็จสิ้นสมบูรณ์แล้ว
- การแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญาโดยเพิ่มเติมงานจากแบบรูปรายการละเอียดตามสัญญา ที่เป็นการเพิ่มเติมงานก่อสร้าง ที่เพิ่มเติมขึ้นใหม่เป็นงานก่อสร้างที่ไม่ต่อเนื่องสัมพันธ์กับงานก่อสร้างเดิมและไม่อยู่ภายในขอบเขตวัตถุประสงค์ของสัญญาจ้างเดิม
- การกำหนดรายละเอียดหรือคุณลักษณะของพัสดุที่เกี่ยวกับผู้ผลิตและได้รับอนุมัติจดทะเบียนผลิตภัณฑ์จากสำนักมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมหรือได้รับการรับรองคุณภาพจากมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ISO หรือการระบุว่ามีตัวแทนจำหน่ายในประเทศไทย มีบริการหลังการขายและมีอะไหล่สำรอง เป็นผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการทดสอบจากสถาบันต่าง ๆ ทำให้มีผู้ประกอบการเพียงรายเดียวเป็นผู้มีคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิเสนราคาตามประกาศ ทำให้เป็นการกีดกันหรือไม่เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม หรือเป็นการล็อคสเปคต้องการสินค้าจากต่างประเทศเป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการบางราย
- ราคากลางงานก่อสร้าง
    ๑. ไม่ใช้ราคามาตรฐานที่สำนักงบประมาณหรือหน่วยงานกลางอื่นกำหนด แต่ มีการสืบราคาจากผู้มีอาชีพแทน
    ๒. ไม่มีการถอดแบบจริง/ปริมาณงานไม่ถูกต้อง
    ๓. ไม่ใช้ราคาวัสดุของสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์หรือสำนักงานพาณิชย์จังหวัด
    ๔. ไม่มีหลักฐานการสืบราคา (กรณีไม่มีในราคาที่กระทรวงพาณิชย์ประกาศ)

- ข้อสังเกตการใช้จ่ายงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) กรณีการจัดซื้อจัดจ้างอุปกรณ์ป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ หรือ โควิด ๑๙
    ๑. ราคาจัดซื้อสูงเกินจริงเมื่อเทียบกับราคาหรือคุณสมบัติของพัสดุในสถานการณ์ขณะนั้น
    ๒. ไม่ปรากฏหลักฐานการสืบราคาให้ตรวจสอบข
    ๓. ร้านคู่เทียบยืนยันว่าไม่ได้เป็นผู้เสนอราคาตามเอกสารจัดซื้อจัดจ้าง
    ๔. นำพัสดุชิ้นใหม่มาสับเปลี่ยนกับที่ได้ตรวจรับไปแล้ว
    ๕. ยกเลิกการจัดซื้อจัดจ้างในราคาที่ผ่านการต่อรองแล้วและไปจัดซื้อใหม่ในราคาที่สูงกว่าเดิม
    ๖. ผู้รับจ้างและคู่เทียบไม่ใช่ผู้ประกอบการที่มีอาชีพขายหรือรับจ้างโดยตรง
    ๗. จัดซื้อกับผู้ประกอบการต่างท้องที่ ทั้ง ๆ ที่ราคาสูงกว่าผู้ประกอบการในท้องที่
    ๘. จัดซื้อเกินวงเงินที่มีอำนาจอนุมัติ
    ๙. จัดซื้อในปริมาณที่มากเกินความจำเป็น
    ๑๐. มีชื่อร้านคู่เทียบเพื่อสืบราคา แต่ไม่มีราคาในการนำเสนอ
    ๑๑. คู่สัญญาและคู่เทียบมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน
    ๑๒. เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้จัดหาสินค้าเอง โดยจ่ายเงินให้กับบริษัท/ร้านค้า เพื่อขอนำชื่อบริษัท/ร้านค้านั้นมาเป็นคู่สัญญาแทนตน
    ๑๓. คณะกรรมการตรวจรับ ไม่ได้ทำการตรวจรับจริง แต่มีเจ้าหน้าที่นำเอกสารการตรวจรับมาให้ลงลายมือชื่อ
    ๑๔. มีการซื้อขายกับรัฐวิสาหกิจบางแห่งที่ทำหน้าที่เป็นคนกลางจัดหาสินค้า ทั้งที่หน่วยงานดังกล่าวไม่มีวัตถุประสงค์ในการขายสินค้าประเภทที่มีการจัดซื้อ เพื่อหลีกเลี่ยงการสืบราคา
    ๑๕. ผู้บริหารท้องถิ่น มีการจ่ายเงินค่าซื้อพัสดุอุปกรณ์ป้องกันโควิด โดยสั่งจ่ายเป็นเช็คบัญชีตนเอง

ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดการทุจริต ซึ่งต้องมีการตรวจสอบอย่างใกล้ชิด

(ข้อมูลจากคู่มือพิชิตความเสี่ยงต่อการทุจริต ของ UNDP นำมาเป็นตัวอย่างบางส่วน)

ระยะก่อนประมูล

- บรรจุรายการที่ไม่จำเป็นไว้ในแผนการจัดซื้อจัดจ้าง
- ใช้วิธีการอื่นนอกเหนือจากการเปิดประกวดราคาโดยไม่มีเหตุผลที่สมควร
- การแก้ไขสัญญาบางอย่างทำให้ได้ประโยชน์จากการแข่งขันหรือจากการที่ควรจัดซื้อสินค้าแยก (เช่นกิจกรรมเพิ่มเติมซึ่งไม่เข้าลักษณะที่ควรเป็นส่วนต่อของสัญญาที่มีอยู่)
- การแยกสัญญา แบ่งรายการจัดซื้อออกเป็นหน่วยย่อยทั้งที่ควรจัดซื้อร่วมกัน
- การเขียนคุณสมบัติเฉพาะเพื่อเอื้อประโยชน์บางบริษัทอย่างใกล้ชิด คุณสมบัติที่คลุมเครือกำกวมไม่สมบูรณ์
- การเขียนคุณสมบัติเฉพาะกำหนดให้ใช้สินค้าบางยี่ห้อโดยไม่ได้ระบุว่า “หรือเทียบเท่า”

ระหว่างการประมูล

- เจ้าหน้าที่จัดซื้อจัดจ้างให้ข้อมูลภายในแก่ผู้ประมูลที่ตนสนับสนุน
- ข้อมูลความลับรั่วไหล เช่น ข้อมูลประมาณการต้นทุน
- การตัดผู้ประมูลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมออกโดยมิชอบ
- การยื่นซองประมูลเป็นส่วนที่อ่อนไหวซึ่งอาจมีการรับซองประมูลที่ยื่นช้า
- เอาสิ่งของที่อยู่ในซองออกเพื่อทำให้ผู้เข้าประมูลขาดคุณสมบัติ

- การเปิดซองประมูล เกณฑ์การประเมินที่นำมาใช้แตกต่างจากที่อยู่ในเอกสารการประมูล
- จัดทำเกณฑ์ย่อยหรือขั้นตอนการประเมินที่ไม่เหมาะสมหรือโดยพลการขณะที่ประเมิน ซึ่งแตกต่างจากเอกสารการประมูลที่เผยแพร่
- ปฏิเสธซองประมูลโดยอ้างว่าขาดองค์ประกอบเช่น ไม่มีแคตตาล็อก หรือแผ่นพับสำหรับสินค้าที่เสนอ
- คณะกรรมการประเมินสร้างวิธีการประเมินขึ้นมาเองซึ่งแตกต่างจากเอกสารการประมูลที่เผยแพร่

ระยะหลังการประมูล

- มีการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขสัญญาบางอย่างทำให้มีเวลามากขึ้น
- มีการใช้ผลิตภัณฑ์ทดแทน หรืองานก่อสร้างไม่ได้มาตรฐานไม่ตรงตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ในสัญญา

๖.๓ มติคณะรัฐมนตรี ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

หน้า ๑
เล่ม ๑๓๘ ตอนพิเศษ ๔๔ ง ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง)

โดยที่ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและใช้บังคับ เมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๑ นั้น เนื่องจากพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้การจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศต้องสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งต่อมายุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๑ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๒ ส่งผลให้ต้องมีการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศเพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ โดยคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ ดำเนินการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศตามขั้นตอนของกฎหมายแล้วเสร็จ และเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานต่อรัฐสภาเพื่อทราบแล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและใช้บังคับต่อไป

เพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ได้ดำเนินการเสนอร่างแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติเพื่อพิจารณาความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ด้วยแล้ว

บัดนี้ คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ตามที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและคณะกรรมการปฏิรูปประเทศเสนอ และรัฐสภารับทราบแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) เป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงให้ประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ในราชกิจจานุเบกษาเพื่อทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

๒.๕ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การพัฒนามาตรการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่

ด้วยปรากฏว่าการทุจริตเชิงนโยบาย (Policy Corruption) ได้ก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งในด้านทรัพยากรที่ใช้ในการพัฒนา (เงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ เงินกู้ยืม และอื่น ๆ) และโอกาสในการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงเป็นอันมาก จากการศึกษาและข้อเสนอแนะของสำนักงาน ป.ป.ช. การป้องกันการทุจริตเชิงนโยบายสามารถดำเนินการได้ทั้งในขั้นตอนการพัฒนานโยบายทางการเมือง (Policy Development Stage) (ซึ่งสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ขอความร่วมมือจากสำนักงาน กกต. ในการดำเนินการตามเกณฑ์ชี้วัดความเสี่ยงกับทุกพรรคการเมืองตามหน้าที่และอำนาจในกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว) และในขั้นตอนของการนำนโยบายไปขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ (Policy Implementation Stage) ซึ่งประการหลังนี้เกี่ยวข้องโดยตรงกับหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงาน และหากมีการป้องกันได้ดีจะช่วยลดความสูญเสียอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ แนวคิดคือการนำการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตและมาตรการบริหารจัดการความเสี่ยงต่อการทุจริตมาใช้ในการริเริ่มและดำเนินโครงการที่มีวงเงินสูง (ตั้งแต่ ๕๐๐ ล้านบาท หรือ ๑,๐๐๐ ล้านบาท ขึ้นไป) หรือโครงการที่มีผลกระทบในวงกว้างต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และความมั่งคง (ตามเกณฑ์ที่กำหนด) ทั้งนี้ ในการดำเนินการให้บรรลุผลควรมีการกำหนดกลไกกลางเพื่อรองรับการดำเนินการดังกล่าวให้ชัดเจน และสามารถแบ่งขั้นตอนการดำเนินการได้ ดังนี้

๑. **ขั้นตอนการริเริ่มโครงการ (Project Initiation)** หน่วยงานที่รับผิดชอบการพิจารณางบประมาณ เช่น สำนักงบประมาณ และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จะต้องกำหนดให้หน่วยงานที่ขอรับการจัดสรรงบประมาณในโครงการที่เข้าเกณฑ์ ต้องส่งข้อมูลการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตและมาตรการบริหารจัดการความเสี่ยงต่อการทุจริตมาประกอบการพิจารณา มิฉะนั้นโครงการจะไม่ได้รับการพิจารณา

๒. **ขั้นตอนการดำเนินโครงการ (Project Implementation)** หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ ติดตาม กำกับดูแล เช่น กรมบัญชีกลาง (การจัดซื้อจัดจ้าง) สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (ผู้ตรวจสอบภายนอก) ผู้ตรวจสอบภายในของหน่วยงาน (หน่วยงานเจ้าของโครงการ) เป็นต้น จะต้องยึดแนวทางตามมาตรการบริหารจัดการความเสี่ยงต่อการทุจริตที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติงบประมาณ

๓. **ขั้นตอนหลังเสร็จสิ้นโครงการ (Post Project Implementation)** หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานเจ้าของโครงการ (รายงานในระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR)) สำนักงาน ก.พ.ร. (โดยคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผล (คตป.) ของแต่ละหน่วยงาน) จะต้องดำเนินการประเมินผลโครงการและรายงานเพื่อการปรับปรุงมาตรการป้องกันในวงจรต่อไป

๒.๕.๑ เป้าหมายและตัวชี้วัดของกิจกรรมปฏิรูป

๑) เป้าหมาย

๑.๑) ทุกหน่วยงานภาครัฐที่มีโครงการที่เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตเชิงนโยบายที่กำหนด (งบประมาณการดำเนินโครงการมากกว่า ๕๐๐ ล้านบาท หรือเป็นโครงการที่มีผลกระทบในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง ในวงกว้าง) จะต้องประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตของโครงการดังกล่าว พร้อมทั้งนำเสนอมาตรการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสมยื่นต่อหน่วยงานที่ทำหน้าที่พิจารณาจัดสรรงบประมาณ

๑.๒) หน่วยงานตรวจสอบ ติดตาม กำกับดูแล เช่น กรมบัญชีกลาง (การจัดซื้อจัดจ้าง) สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (ผู้ตรวจสอบภายนอก) และผู้ตรวจสอบภายในของหน่วยงาน (หน่วยงานเจ้าของโครงการ) วางระบบการตรวจสอบโครงการ และติดตามตรวจสอบทุกโครงการที่มีการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตเชิงนโยบาย ภายในปี ๒๕๖๕

๑.๓) หน่วยงานภาครัฐที่มีโครงการตามเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตเชิงนโยบายในขั้นตอนการดำเนินโครงการ ให้จัดทำรายงานผลการดำเนินการตามเกณฑ์ชี้วัดความเสี่ยงต่อการทุจริตเชิงนโยบาย ในขั้นตอนการดำเนินโครงการ จำนวน ๑ ฉบับ

๒) ตัวชี้วัด

๒.๑) ร้อยละของหน่วยงานภาครัฐที่มีโครงการตามเกณฑ์ที่กำหนดจะต้องนำเสนอข้อมูลการประเมินความเสี่ยงและมาตรการบริหารจัดการความเสี่ยงต่อสำนักงบประมาณร้อยละ ๕๐ ในปี ๒๕๖๔ และร้อยละ ๑๐๐ ในปี ๒๕๖๕

๒.๒) หน่วยงานตรวจสอบ ดำเนินการติดตาม กำกับดูแลทุกโครงการที่มีการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตเชิงนโยบายร้อยละ ๕๐ ในปี ๒๕๖๔ และร้อยละ ๑๐๐ ภายในปี ๒๕๖๕

๒.๓) ร้อยละของหน่วยงานที่มีโครงการตามเกณฑ์ที่กำหนดจะต้องรายงานผลการดำเนินโครงการตามมาตรการบริหารจัดการความเสี่ยงหลังเสร็จสิ้นโครงการผ่านระบบการติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) ร้อยละ ๕๐ ในปี ๒๕๖๔ และร้อยละ ๑๐๐ในปี ๒๕๖๕ คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผล (คตป.) ของหน่วยงานดังกล่าวและรายงานการประเมินผลโครงการร้อยละ ๕๐ ในปี ๒๕๖๔ และร้อยละ ๑๐๐ ภายในปี ๒๕๖๕

๒.๕.๒ หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

๒.๕.๓ ระยะเวลาดำเนินการรวม

๑๒ เดือน (ตุลาคม ๒๕๖๓ - กันยายน ๒๕๖๔)

๒.๕.๔ ประมาณการวงเงินรวม และแหล่งที่มาของเงิน

งบประมาณ - บาท

๒.๕.๕ ขั้นตอนและวิธีการการดำเนินการปฏิรูป

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักในการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะ สำนักงานงบประมาณ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กรมบัญชีกลาง สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ตรวจสอบภายในของหน่วยงาน หน่วยงานเจ้าของโครงการ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผล (คตป.))

๑) ขั้นตอนที่ ๑ ขั้นตอนการริเริ่มโครงการ (Project Initiation) : สำนักงานงบประมาณ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐประชุมหารือและนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและมีมติคณะรัฐมนตรีให้ทุกหน่วยงานที่มีโครงการเข้าตามเกณฑ์กำหนด จะต้องดำเนินการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตรายโครงการพร้อมทั้งกำหนดมาตรการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสมเพื่อยื่นต่อสำนักงบประมาณหรือหน่วยงานอื่นที่ทำหน้าที่พิจารณากลั่นกรองงบประมาณ

ระยะเวลาดำเนินการ ๓ เดือน

๒) ขั้นตอนที่ ๒ ขั้นตอนการดำเนินโครงการ (Project Implementation) : กรมบัญชีกลาง สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และผู้ตรวจสอบภายในของหน่วยงานมีหน้าที่ตรวจสอบกำกับดูแล พิจารณาวางกรอบและแนวทางการติดตาม ตลอดจนดำเนินการกำกับดูแลโครงการตามขั้นตอนที่ ๓ ทุกกรณี โดยยึดหลักการตามมาตรการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ผ่านการอนุมัติงบประมาณ

ระยะเวลาดำเนินการ ๓ - ๖ เดือน

๓) ขั้นตอนที่ ๓ ขั้นตอนหลังเสร็จสิ้นโครงการ (Post Project Implementation) : หน่วยงานเจ้าของโครงการรายงานสรุปผลการดำเนินงานโครงการตามมาตรการบริหารจัดการความเสี่ยงเข้าสู่ระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) และรายงานต่อสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผล (คตป.))

ระยะเวลาดำเนินการ ๓ เดือน

มติคณะรัฐมนตรี ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๕/ ๓๙๑๐

สำนักงาน ป.ป.ท.
เลขรับ 732
วันที่ ๑๑ ก.พ. ๒๕๖๕
เวลา 09.43 น.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

กองยุทธศาสตร์และแผนงา
ปฏิบัติราชการแทน
วันที่ 11 ก.พ. 256
เวลา 10.39 น.

เรื่อง รายงานผลการวิเคราะห์ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index : CPI) ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

อ้างถึง หนังสือสำนักงาน ป.ป.ท. ด่วนที่สุด ที่ ปป ๐๐๑๑/๑๑๓ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

ตามที่ได้เสนอรายงานผลการวิเคราะห์ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index : CPI) ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ไปเพื่อดำเนินการ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ลงมติว่า

๑. รับทราบรายงานผลการวิเคราะห์ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔

๒. รับทราบแนวทางการขับเคลื่อนมาตรการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) และมอบหมายให้กระทรวงการคลัง กระทรวงการต่างประเทศ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงบประมาณ สำนักงาน ก.พ.ร. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการให้เกิดผลเป็นรูปธรรมต่อไป

๓. ให้หน่วยงานที่ขอรับการจัดสรรงบประมาณโครงการขนาดใหญ่ (รายการในงบลงทุน วงเงินตั้งแต่ ๕๐๐ ล้านบาทขึ้นไป ที่มีการจัดซื้อจัดจ้าง) จัดทำการประเมินตามเกณฑ์ชี้วัดความเสี่ยงเชิงนโยบาย ส่งพร้อมคำขอไปยังสำนักงบประมาณ เพื่อให้สำนักงบประมาณใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลตามคู่มือแนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ต่อไป

๔. ให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐได้รับยกเว้นการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ (เรื่อง การเสนอเรื่องเร่งด่วนต่อคณะรัฐมนตรี) ในการเสนอเรื่องนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งให้รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง กรม และผู้ที่เกี่ยวข้องตามบัญชีแนบท้ายทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นางประไพ ดำสะกุล)
รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

(นางสาววรัญญา ชวศุภกุล)
ผู้อำนวยการกลุ่มงานนโยบายและยุทธศาสตร์
กองพัฒนายุทธศาสตร์และติดตามนโยบายพิเศษ
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๗๒๒ (อุษยาทร), ๑๕๓๓ (ปภัสรา)
โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๑๔๔๖ www.soc.go.th
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@soc.go.th

สั่ง ☐ ฝ่ายบริหารทั่วไป
☑ กลุ่มนโยบายและยุทธศาส
☐ กลุ่มแผนงานและงบประม
☐ กลุ่มติดตามและประเมินผ
ดำเนินการ.....

(นายเอกชัย เกษมสุขธวัช)
ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน

ด่วนที่สุด

ที่ ปป ๐๐๑๑/๑๑๓

สำนักงาน ป.ป.ท.
อาคารซอฟต์แวร์ปาร์ค ถนนแจ้งวัฒนะ
อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรื่อง รายงานผลการวิเคราะห์ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือสำนักงาน ป.ป.ท. ด่วนที่สุด ที่ ปป ๐๐๑๑/๗๙ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๕
๒. หนังสือสำนักงาน ป.ป.ท. ด่วนที่สุด ที่ ปป ๐๐๑๑/๙๓ ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๕
๓. หนังสือรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๔๐๓ (กร๒)/๑๖๓๗ ลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕
๔. หนังสือรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ด่วนที่สุด ที่ นร๐๔๐๓ (กร๒)/๑๙๖๓ ลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕
๕. รายงานผลการวิเคราะห์ดัชนีการรับรู้การทุจริต ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๔ (Corruption Perceptions Index : CPI 2021)
๖. การมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามข้อเสนอการขับเคลื่อนมาตรการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) ขอเสนอเรื่อง รายงานผลการวิเคราะห์ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องที่เสนอเข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๒) ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรี ในฐานะเป็นผู้กำกับการบริหารราชการสำนักงาน ป.ป.ท. ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. <u>เรื่องเดิม</u>

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

๑.๑.๑ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๓ รับทราบข้อเสนอแนะเพื่อยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ระยะที่ ๓ ตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) เสนอและให้สำนักงาน ป.ป.ท. เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หารือกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) เพื่อพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยให้รับความเห็นของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงบประมาณ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน รวมทั้งข้อสังเกตของสำนักงาน ก.พ.ร. ไปพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๑.๑.๒ คณะรัฐมนตรี...

๑.๑.๒ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เห็นชอบแผนปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) และเห็นชอบแนวทางการขับเคลื่อนกิจกรรมตามแผนปฏิรูปประเทศ โดยให้คณะกรรมการปฏิรูปประเทศ หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ร่วมกันขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศให้บรรลุตามเป้าหมายภายในกรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยสาระสำคัญของแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ได้กำหนดให้มีกิจกรรมปฏิรูปที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) จำนวน ๕ กิจกรรม สำนักงาน ป.ป.ท. ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบหลักในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การพัฒนามาตรการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ จึงได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงบประมาณ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน กรมบัญชีกลาง สำนักงาน ก.พ.ร. และ สำนักงาน ป.ป.ช. พัฒนาเครื่องมือและกลไกที่จะช่วยสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายในหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งก็คือ "คู่มือการประเมินตามเกณฑ์ชี้วัดความเสี่ยงการทุจริตเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่" ขึ้น เพื่อให้หน่วยรับงบประมาณ และหน่วยพิจารณางบประมาณปฏิบัติตามกรอบแนวทางตามคู่มือดังกล่าว

๑.๑.๓ องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International) ได้ประกาศผลคะแนนดัชนีชี้วัดการรับรู้การทุจริต ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๕ โดยในครั้งนี้มีประเทศ ที่เข้าร่วมการประเมินทั้งหมด ๑๘๐ ประเทศ ดำเนินการสำรวจโดยอาศัยการประเมินจาก ๑๓ แหล่งดัชนี ปรากฏว่า ๒ ใน ๓ ของประเทศที่เข้ารับการประเมินมีระดับคะแนนที่ต่ำกว่า ๕๐ คะแนนจากคะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน และโดยเฉลี่ยระดับคะแนนจะอยู่ที่ ๔๓ คะแนน ประเทศที่ได้รับคะแนนสูงที่สุดคือ เดนมาร์กฟินแลนด์ และนิวซีแลนด์ มีคะแนน ๘๘ คะแนน โดยที่ประเทศนอร์เวย์ (๘๕) สิงคโปร์ (๘๕) สวีเดน (๘๕) สวิตเซอร์แลนด์ (๘๔) เนเธอแลนด์ (๘๒) ลักเซมเบิร์ก (๘๑) และเยอรมนี (๘๐) เป็นประเทศที่ได้คะแนนสูงสุดใน ๑๐ อันดับแรก สำหรับประเทศที่ได้รับคะแนนน้อยที่สุดคือ ซูดานใต้ (๑๑) ซีเรีย (๑๓) และโซมาเลีย (๑๓) ประเทศไทยได้รับคะแนน ๓๕ คะแนน อยู่ในลำดับที่ ๑๑๐ จากประเทศที่เข้าร่วมประเมินทั้งหมด ๑๘๐ ประเทศ ได้รับคะแนนลดลงจากปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งได้รับคะแนน ๓๖ คะแนน อยู่ในลำดับที่ ๑๐๔ เป็น ๓๕ คะแนน อยู่ในลำดับที่ ๑๑๐ ของประเทศทั่วโลก ๑๘๐ ประเทศที่ได้รับการประเมิน และอยู่ในลำดับที่ ๕ ของประเทศอาเซียน รองจาก ๑) สิงคโปร์ ๘๕ คะแนน ๒) มาเลเซีย ๔๘ คะแนน ๓) เวียดนาม ๓๙ คะแนน ๔) อินโดนีเซีย ๓๘ คะแนน

๑.๒ มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

๑.๒.๑ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๓ รับทราบข้อเสนอแนะเพื่อยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ระยะที่ ๓

๑.๒.๒ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เห็นชอบแผนปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) และเห็นชอบแนวทางการขับเคลื่อนกิจกรรมตามแผนปฏิรูปประเทศ

๑.๓ ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

การประเมินคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) เป็นการประเมินการรับรู้เกี่ยวกับภาพลักษณ์ด้านการทุจริตของประเทศต่างๆ ทั่วโลก ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๘ ซึ่งปัจจุบันรูปแบบการประเมินทั่วโลกจะใช้แหล่งการประเมินจำนวน ๑๓ แหล่งการประเมิน สำหรับประเทศไทย

ใช้แหล่ง...

ใช้แหล่งการประเมินจำนวน ๙ แหล่ง ปรากฏว่า ๒ ใน ๓ ของประเทศที่เข้ารับการประเมินมีระดับคะแนนที่ต่ำกว่า ๕๐ คะแนนจากคะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน และโดยเฉลี่ยระดับคะแนนจะอยู่ที่ ๔๓ คะแนน ประเทศที่ได้รับคะแนนสูงที่สุดคือ เดนมาร์ก ฟินแลนด์ และนิวซีแลนด์ มีคะแนน ๘๘ คะแนน โดยที่ประเทศนอร์เวย์ (๘๕) สิงคโปร์ (๘๕) สวีเดน (๘๕) สวิตเซอร์แลนด์ (๘๔) เนเธอแลนด์ (๘๒) ลักเซมเบิร์ก (๘๑) และเยอรมนี (๘๐) เป็นประเทศที่ได้คะแนนสูงสุดใน ๑๐ อันดับแรก สำหรับประเทศที่ได้รับคะแนนน้อยที่สุดคือ ซูดานใต้ (๑๑) ซีเรีย (๑๓) และโซมาเลีย (๑๓) ประเทศไทยได้รับคะแนน ๓๕ คะแนน อยู่ในลำดับที่ ๑๑๐ จากประเทศที่เข้าร่วมประเมินทั้งหมด ๑๘๐ ประเทศ ได้รับคะแนนลดลงจากปี ๒๕๖๓ ซึ่งได้รับคะแนน ๓๖ คะแนน อยู่ในลำดับที่ ๑๐๔ และอยู่ในลำดับที่ ๕ ของประเทศอาเซียน รองจาก ๑) สิงคโปร์ ๘๕ คะแนน ๒) มาเลเซีย ๔๘ คะแนน ๓) เวียดนาม ๓๙ คะแนน ๔) อินโดนีเซีย ๓๘ คะแนน โดยทุกประเทศทั่วโลกมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ ๔๓ คะแนน ประเทศเอเชียแปซิฟิกมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ ๔๕ คะแนน ประเทศอาเซียนมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ ๓๙.๘๙ คะแนน สำหรับประเทศไทยตั้งเป้าหมายในการยกระดับคะแนน CPI ไว้ในยุทธศาสตร์ชาติว่าเมื่อสิ้นสุดแผน (ปี พ.ศ. ๒๕๘๐) ค่าคะแนน CPI จะต้องอยู่ที่ ๑ ใน ๒๐ ลำดับแรกของโลก หรือ ๗๓ คะแนน และกำหนดเป้าหมายตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ตั้งเป้าหมายไว้ที่ ๕๐ คะแนน เมื่อสิ้นสุดแผนในปี ๒๕๖๕ ทั้งนี้ ผลคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ มีระดับคะแนนสูงสุดไม่เกิน ๓๘ คะแนน และคะแนนต่ำสุดไม่เกิน ๓๕ คะแนน โดยในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ปัจจุบัน คะแนนเฉลี่ยของประเทศไทยอยู่ที่ ๓๕.๗๕ คะแนน แต่อันดับเมื่อเทียบกับประเทศต่างๆ ลดลง จากอันดับที่ ๙๙ ในปี พ.ศ.๒๕๖๑ ลดลงมาอยู่ที่อันดับที่ ๑๐๑ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ อันดับที่ ๑๐๔ ในปี พ.ศ.๒๕๖๓ และอันดับที่ ๑๑๐ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔

๒. <u>เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี</u>

๒.๑ องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International) ได้ประกาศผลคะแนนดัชนีชี้วัดการรับรู้การทุจริต ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๕ โดยในครั้งนี้มีประเทศที่เข้าร่วมการประเมินทั้งหมด ๑๘๐ ประเทศ ดำเนินการสำรวจโดยอาศัยการประเมินจาก ๑๓ แหล่งดัชนี ปรากฏว่า ๒ ใน ๓ ของประเทศที่เข้ารับการประเมินมีระดับคะแนนที่ต่ำกว่า ๕๐ คะแนนจากคะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน และโดยเฉลี่ยระดับคะแนนจะอยู่ที่ ๔๓ คะแนน ประเทศที่ได้รับคะแนนสูงที่สุดคือ เดนมาร์ก ฟินแลนด์ และนิวซีแลนด์ มีคะแนน ๘๘ คะแนน โดยที่ประเทศนอร์เวย์ (๘๕) สิงคโปร์ (๘๕) สวีเดน (๘๕) สวิตเซอร์แลนด์ (๘๔) เนเธอแลนด์ (๘๒) ลักเซมเบิร์ก (๘๑) และเยอรมนี (๘๐) เป็นประเทศที่ได้คะแนนสูงสุดใน ๑๐ อันดับแรก สำหรับประเทศที่ได้รับคะแนนน้อยที่สุดคือ ซูดานใต้ (๑๑) ซีเรีย (๑๓) และโซมาเลีย (๑๓) ประเทศไทยได้รับคะแนน ๓๕ คะแนน อยู่ในลำดับที่ ๑๑๐ จากประเทศที่เข้าร่วมประเมินทั้งหมด ๑๘๐ ประเทศ ได้รับคะแนนลดลงจากปี ๒๕๖๓ ซึ่งได้รับคะแนน ๓๖ คะแนน อยู่ในลำดับที่ ๑๐๔ และอยู่ในลำดับที่ ๕ ของประเทศอาเซียน รองจาก ๑) สิงคโปร์ ๘๕ คะแนน ๒) มาเลเซีย ๔๘ คะแนน ๓) เวียดนาม ๓๙ คะแนน ๔) อินโดนีเซีย ๓๘ คะแนน โดยเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า แหล่งการประเมิน ๙ แหล่งที่ใช้ประเมินประเทศไทยมีคะแนนเพิ่มขึ้น ๑ แหล่ง คือ Varieties of Democracy (V-Dem) : V-DEM และลดลง ๔ แหล่ง

คือ World Economic Forum Executive Opinion Survey : WEF / Political and Economic Risk Consultancy Asian Intelligence : PERC / World Justice Project Rule of Law Index Expert Survey : WJP / IMD World Competitiveness Center World Competitiveness Yearbook Executive Opinion Survey : IMD

๒.๒ คณะกรรมาธิการศึกษาตรวจสอบเรื่องการทุจริต ประพฤติมิชอบ และเสริมสร้างธรรมาภิบาล วุฒิสภา ได้มีข้อเสนอแนะ แผนงานเชิงรุกของรัฐบาล : การยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) (พ.ศ. ๒๕๖๕-๒๕๖๗) จำนวน ๔ ด้าน ๑๐ มาตรการ ดังนี้

(๑) ลดอุปสรรคและพัฒนาการอำนวยความสะดวกในการให้บริการภาครัฐที่เอื้อต่อการค้า การลงทุน

(๑.๑) จัดทำแผนปรับปรุงและยกระดับการให้บริการภาครัฐของส่วนราชการในกระบวนงานการประกอบกิจการในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

(๑.๒) จัดตั้งศูนย์อำนวยความสะดวกและรับเรื่องร้องเรียนสำหรับนักลงทุนชาวต่างชาติ

(๑.๓) การประกาศความสำเร็จของพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

(๒) การเปิดเผยข้อมูลตามหลักสากล เพื่อการเฝ้าระวังและลดโอกาสการทุจริต

(๒.๑) เปิดเผยกระบวนการงบประมาณตามหลักสากล

(๒.๒) พัฒนาระบบการเปิดเผยข้อมูลเพื่อการเฝ้าระวัง ลดโอกาสการทุจริต

(๓) สร้างการรับรู้เชิงรุกเชื่อมโยงถึง Partner Institute ที่จัดส่งข้อมูลให้กับแหล่งการประเมินดัชนีการรับรู้การทุจริต CPI

(๓.๑) สร้างการรับรู้เชื่อมโยงถึงหน่วยงานที่จัดส่งข้อมูลให้กับแหล่งการประเมินดัชนีการรับรู้การทุจริต

(๓.๒) สร้างการรับรู้ผ่านเวทีความร่วมมือทางเศรษฐกิจในเอเชีย-แปซิฟิก (APEC)

(๔) วางระบบการขับเคลื่อน “แผนงานเชิงรุกของรัฐบาลในการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต CPI”

(๔.๑) จัดตั้งคณะทำงานขับเคลื่อน “แผนงานเชิงรุกของรัฐบาลในการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต CPI”

(๔.๒) การปราบปรามที่จริงจังและการลงโทษที่เข้มงวด

(๔.๓) สนับสนุนกิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise) ในการต่อต้านการทุจริต

๒.๓ คณะกรรมการอำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ ได้มีมติจากการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๔ ได้เห็นชอบกรอบแนวทางการขับเคลื่อนมาตรการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ตามที่ คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ เสนอกรอบแนวทางการขับเคลื่อนมาตรการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ดังนี้

(๑) เห็นชอบ...

(๑) เห็นชอบข้อเสนอการขับเคลื่อนมาตรการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ของสำนักงาน ป.ป.ท. ที่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการศึกษาตรวจสอบเรื่องการทุจริต ประพฤติมิชอบ และเสริมสร้างธรรมาภิบาล วุฒิสภา จำนวน ๔ ด้าน ๑๐ มาตรการ และมอบหมายให้หน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการตามข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

(๒) เห็นชอบกลไกการขับเคลื่อนการดำเนินการเพื่อยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต CPI โดยให้มีการแต่งตั้ง "คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต" เพื่อดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเพื่อยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต

(๓) เห็นชอบกรอบแนวทางการดำเนินการตามคู่มือการประเมินตามเกณฑ์ชี้วัดความเสี่ยงการทุจริตเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ โดยกำหนดกรอบการดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ และกรอบการดำเนินงานตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ดังนี้

(๓.๑) <u>กรอบการดำเนินการปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕</u> ให้หน่วยรับงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่มีวงเงินตั้งแต่ ๕๐๐ ล้านบาทขึ้นไป จัดทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของโครงการพร้อมเสนอมาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสมส่งมายังสำนักงาน ป.ป.ท. เพื่อติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินโครงการ และรายงานต่อ ศอตช. เพื่อรับทราบ

(๓.๒) <u>กรอบการดำเนินการปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖</u> มี ๔ แนวทาง ดังนี้

(๑) ให้หน่วยรับงบประมาณที่จะขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ "รายการในงบลงทุน วงเงินตั้งแต่ ๕๐๐ ล้านบาทขึ้นไปที่มีการจัดซื้อจัดจ้าง" จะต้องจัดทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของโครงการพร้อมเสนอมาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสม ยื่นต่อสำนักงบประมาณพร้อมคำขอ

(๒) ให้สำนักงบประมาณ จะต้องพิจารณาแผนบริหารความเสี่ยงเพื่อประกอบการจัดสรรงบประมาณ

(๓) ให้สำนักงาน ป.ป.ท. ร่วมกับหน่วยงานตรวจสอบ (สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ (ค.ต.ป.) ตรวจสอบภายในหน่วยงาน) ดำเนินการตรวจติดตามการดำเนินโครงการขนาดใหญ่

(๔) หน่วยงานเจ้าของโครงการจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินโครงการตามมาตรการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ส่งรายงานผลการตรวจสอบติดตามมายังสำนักงาน ป.ป.ท. และรายงาน ศอตช. เพื่อรับทราบ

๓. <u>ความเร่งด่วนของเรื่อง</u>

ค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) เป็นประเด็นสำคัญทางยุทธศาสตร์ของประเทศไทย เนื่องจากในปัจจุบันได้มีการกำหนดให้ระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต เป็นเป้าหมายตัวชี้วัดของยุทธศาสตร์ในระดับต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ และแผนปฏิรูปประเทศ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งกำหนดให้ ภายในปี ๒๕๘๐ ประเทศไทยจะต้องมี

ระดับคะแนน...

ระดับคะแนน CPI อยู่ในลำดับ ๑ ใน ๒๐ ลำดับแรกของโลก หรือ ไม่น้อยกว่า ๗๓ คะแนน นอกจากนั้น คะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ยังมีความสำคัญในบริบทของภาพลักษณ์ และความเชื่อมั่นต่อประเทศไทยในสายตานานาชาติ เนื่องจากคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) นั้น เป็นตัวบ่งชี้สะท้อนภาพลักษณ์การทุจริตของประเทศต่างๆ ทั่วโลก โดยคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตนี้ จะเป็นหนึ่งตัวแปรสำคัญที่กลุ่มนักธุรกิจ นักลงทุนใช้ประเมินความน่าสนใจ ความเชื่อมั่นในการลงทุน โดยมองว่าการทุจริตเป็นหนึ่งในปัจจัยที่เป็นต้นทุน หรือความเสี่ยงในการเข้ามาประกอบธุรกิจ หากประเทศไหนมีคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตที่สูงย่อมสะท้อนถึงภาพลักษณ์ของประเทศที่ดี และสร้างความเชื่อมั่นดึงดูดให้กับนักลงทุนจากต่างประเทศเข้ามาลงทุนเพิ่มขึ้นอีกด้วย

๔. <u>สาระสำคัญ/ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย</u>

คณะกรรมการอำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ พิจารณาแล้ว เห็นสมควรเสนอ ข้อเสนอการขับเคลื่อนมาตรการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ต่อคณะรัฐมนตรี โดยอาศัยอำนาจตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๓๕๘/๒๕๖๒ เรื่อง การจัดตั้งศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ ซึ่งกำหนดหน้าที่และอำนาจของ คณะกรรมการอำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ ข้อ ๑ เสนอแนะแนวทางและมาตรการในการบูรณาการเพื่อเสริมสร้างและประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคสังคม ภาคเอกชน และประชาชนในการแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ ต่อคณะรัฐมนตรี และข้อ ๒ ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและแผนระดับต่างๆ รวมทั้งนโยบายของฝ่ายบริหารที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตสู่การปฏิบัติให้บังเกิดอย่างเป็นรูปธรรม และเพื่อยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย

๕. <u>ผลกระทบ</u>

เนื่องจากคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) เป็นดัชนีที่นักธุรกิจ นักลงทุนชาวต่างชาติ ใช้ประเมินความน่าสนใจในการลงทุนของแต่ละประเทศ โดยมองว่าการทุจริตเป็นหนึ่งในปัจจัยที่เป็นต้นทุนหรือเป็นความเสี่ยงในการเข้ามาประกอบธุรกิจ ดังนั้น การที่ประเทศไทยได้คะแนนในระดับเพียง ๓๕ – ๓๘ คะแนน จะทำให้ส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของศักยภาพของประเทศไทยในการดึงดูดการลงทุนจากนานาชาติ และสะท้อนถึงความไม่โปร่งใส ไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม

๖. <u>ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</u>

คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ ได้มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ นร ๑๑๑๒ (กปป ๑๑)/๒๗ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ เรื่อง คู่มือการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ ได้แจ้งผลการพิจารณาเห็นชอบคู่มือแนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ตามแผนปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ (ฉบับปรับปรุง) และเห็นชอบให้สำนักงาน ป.ป.ท. นำคู่มือดังกล่าวไปขับเคลื่อนเพื่อการป้องกันการทุจริตเชิงนโยบายโครงการขนาดใหญ่ให้บรรลุผลตามเป้าหมายแผนปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ (ฉบับปรับปรุง) ในปี ๒๕๖๕ ต่อไป

๗. ข้อกฎหมาย...

๗. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

๗.๑ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๓ รับทราบข้อเสนอแนะเพื่อยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ระยะที่ ๓ ตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) เสนอและให้สำนักงาน ป.ป.ท. เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หารือกับสำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยให้รับความเห็นของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงบประมาณ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน รวมทั้งข้อสังเกตของสำนักงาน ก.พ.ร. ไปพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๗.๒ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เห็นชอบแผนปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) และเห็นชอบแนวทางการขับเคลื่อนกิจกรรมตามแผนปฏิรูปประเทศ โดยให้คณะกรรมการปฏิรูปประเทศ หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ร่วมกันขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศให้บรรลุตามเป้าหมายภายในกรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยสาระสำคัญของแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ได้กำหนดให้มีกิจกรรมปฏิรูปที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) จำนวน ๕ กิจกรรม สำนักงาน ป.ป.ท. ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบหลักในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การพัฒนามาตรการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ จึงได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงบประมาณ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน กรมบัญชีกลาง สำนักงาน ก.พ.ร. และ สำนักงาน ป.ป.ช. พัฒนาเครื่องมือและกลไกที่จะช่วยสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายในหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งก็คือ "คู่มือการประเมินตามเกณฑ์ชี้วัดความเสี่ยงการทุจริตเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่" ขึ้น เพื่อให้หน่วยรับงบประมาณ และหน่วยพิจารณางบประมาณปฏิบัติตามกรอบแนวทางตามคู่มือดังกล่าว

๘. ข้อเสนอของส่วนราชการ

๘.๑ รับทราบผลการวิเคราะห์ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๕

๘.๒ เห็นชอบข้อเสนอการขับเคลื่อนมาตรการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ดังนี้

(๑) ลดอุปสรรคและพัฒนาการอำนวยความสะดวกในการให้บริการภาครัฐที่เอื้อต่อการค้า การลงทุน

(๑.๑) จัดทำแผนปรับปรุงและยกระดับการให้บริการภาครัฐของส่วนราชการในกระบวนงานการประกอบกิจการในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

(๑.๒) จัดตั้งศูนย์อำนวยความสะดวกและรับเรื่องร้องเรียนสำหรับนักลงทุนชาวต่างชาติ

(๑.๓) การประกาศความสำเร็จของพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

(๒) การเปิดเผย...

(๒) การเปิดเผยข้อมูลตามหลักสากล เพื่อการเฝ้าระวังและลดโอกาสการทุจริต

(๒.๑) เปิดเผยกระบวนการงบประมาณตามหลักสากล

(๒.๒) พัฒนาระบบการเปิดเผยข้อมูลเพื่อการเฝ้าระวัง ลดโอกาสการทุจริต

(๓) สร้างการรับรู้เชิงรุกเชื่อมโยงถึง Partner Institute ที่จัดส่งข้อมูลให้กับแหล่งการประเมินดัชนีการรับรู้การทุจริต CPI

(๓.๑) สร้างการรับรู้เชื่อมโยงถึงหน่วยงานที่จัดส่งข้อมูลให้กับแหล่งการประเมินดัชนีการรับรู้การทุจริต

(๓.๒) สร้างการรับรู้ผ่านเวทีความร่วมมือทางเศรษฐกิจในเอเชีย-แปซิฟิก (APEC)

(๔) วางระบบการขับเคลื่อน "แผนงานเชิงรุกของรัฐบาลในการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต CPI"

(๔.๑) จัดตั้งคณะทำงานขับเคลื่อน "แผนงานเชิงรุกของรัฐบาลในการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต CPI"

(๔.๒) การปราบปรามที่จริงจังและการลงโทษที่เข้มงวด

(๔.๓) สนับสนุนกิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise) ในการต่อต้านการทุจริต

๘.๓ เห็นชอบการมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามข้อเสนอแนะแนวทางการขับเคลื่อนคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตข้างต้น ได้แก่ ๑) สำนักงาน ก.พ.ร. ๒) สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ๓) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ๔) สำนักงบประมาณ ๕) สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ๖) สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล ๗) สำนักงาน ป.ป.ช. ๘) กรมสารนิเทศ กระทรวงต่างประเทศ ๙) กรมประชาสัมพันธ์ ๑๐) กรมสรรพากร กระทรวงการคลัง ๑๑) คณะอนุกรรมการเสริมสร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วม และ ๑๒) สำนักงาน ป.ป.ท. รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๖

๘.๔ เห็นชอบการยกระดับศูนย์รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับนักลงทุนชาวต่างชาติเป็น "ศูนย์ขับเคลื่อนการบริการภาครัฐสำหรับนักลงทุนและชาวต่างชาติ" โดยให้สำนักงาน ป.ป.ท. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้เป็นรูปธรรม โดยขับเคลื่อนกลไกต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย (CPI) และเป็นศูนย์กลางงานวิชาการด้านข้อมูลการอำนวยความสะดวกแก่นักลงทุนและชาวต่างชาติในการประกอบธุรกิจ และประสานงานด้านการอำนวยความสะดวกในการลงทุนระหว่างนักลงทุนและชาวต่างชาติและหน่วยงานภาครัฐของประเทศไทย รวมทั้งแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับนักลงทุนที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐหรือหน่วยงานภาครัฐ

๘.๕ เห็นชอบให้ศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (ศอตช.) โดยคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต เป็นกลไกในการจัดทำแผนงานเชิงรุกขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประสาน อำนวยการ ติดตามความก้าวหน้า รวบรวม และประเมินผลการดำเนินการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต

๘.๕ เห็นชอบ ...

๘.๖ เห็นชอบให้หน่วยรับงบประมาณที่ขอรับการจัดสรรงบประมาณโครงการขนาดใหญ่ (รายการในงบลงทุน วงเงินตั้งแต่ ๕๐๐ ล้านบาทขึ้นไป ที่มีการจัดซื้อจัดจ้าง) ต้องจัดทำการประเมินตามเกณฑ์ชี้วัดความเสี่ยงเชิงนโยบาย ส่งพร้อมคำขอไปยังสำนักงบประมาณ เพื่อให้สำนักงบประมาณใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลตามคู่มือแนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของแผนปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ (ฉบับปรับปรุง) ซึ่งศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (ศอตช.) ได้เห็นชอบกรอบการดำเนินงานปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ และกรอบการดำเนินงานตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ เรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายภูมิวิศาล เกษมศุข)
รองเลขาธิการ รักษาราชการแทน
เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

กองยุทธศาสตร์และแผนงาน
โทร. ๐ ๒๕๐๒ ๖๖๗๐ ต่อ ๑๕๑๔ ๑๕๑๒
โทรสาร ๐ ๒๕๐๒ ๖๙๔๓

ประกาศคณะกรรมการความร่วมมือป้องกันการทุจริต เรื่องแนวทางและวิธีการในการดำเนินโครงการความร่วมมือป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ แบบของข้อตกลงคุณธรรม ฯ ประกาศ ณ วันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๑

หน้า ๒๖
เล่ม ๑๓๕ ตอนพิเศษ ๑๙๐ ง ราชกิจจานุเบกษา ๘ สิงหาคม ๒๕๖๑

ประกาศคณะกรรมการความร่วมมือป้องกันการทุจริต

เรื่อง แนวทางและวิธีการในการดำเนินงานโครงการความร่วมมือป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ แบบของข้อตกลงคุณธรรม การคัดเลือกผู้สังเกตการณ์ และการจัดทำรายงานตามมาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ คณะกรรมการความร่วมมือป้องกันการทุจริต (คณะกรรมการ ค.ป.ท.) จึงออกประกาศกำหนดแนวทางและวิธีการในการดำเนินงานโครงการความร่วมมือป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ แบบของข้อตกลงคุณธรรม การคัดเลือกผู้สังเกตการณ์ และการจัดทำรายงาน ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า "ประกาศคณะกรรมการความร่วมมือป้องกันการทุจริต เรื่อง แนวทางและวิธีการในการดำเนินงานโครงการความร่วมมือป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ แบบของข้อตกลงคุณธรรม การคัดเลือกผู้สังเกตการณ์ และการจัดทำรายงานตามมาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารงานพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐"

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

"ข้อตกลงคุณธรรม" (Integrity Pact: IP) หมายความว่า ข้อตกลงร่วมกันระหว่างหน่วยงานของรัฐเจ้าของโครงการและผู้ประกอบการที่จะเข้ายื่นข้อเสนอ โดยฝ่ายหน่วยงานของรัฐเจ้าของโครงการและฝ่ายผู้ประกอบการที่จะเข้ายื่นข้อเสนอได้ตกลงกันว่าจะไม่กระทำการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง และให้มีผู้สังเกตการณ์ (Observer) ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ที่จำเป็นต่อโครงการจัดซื้อจัดจ้างนั้น ๆ เข้าร่วมสังเกตการณ์ในการจัดซื้อจัดจ้างตั้งแต่ขั้นตอนการจัดทำร่างขอบเขตของงานหรือรายละเอียดของพัสดุที่จะทำการจัดซื้อจัดจ้างและร่างเอกสารเชิญชวนจนถึงขั้นตอนสิ้นสุดโครงการ โดยผู้สังเกตการณ์ต้องมีความเป็นกลางและไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในโครงการจัดซื้อจัดจ้างนั้น และให้รายงานความเห็นพร้อมข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ ค.ป.ท.

"โครงการจัดทำข้อตกลงคุณธรรม" หมายความว่า โครงการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่คณะกรรมการ ค.ป.ท. มีมติเห็นชอบให้จัดทำข้อตกลงคุณธรรม ซึ่งมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินตั้งแต่ ๑,๐๐๐ ล้านบาทขึ้นไป

(๒) โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่สาธารณชนสนใจ เช่น โครงการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน

(๓) โครงการจัดซื้อจัดจ้างลักษณะอื่นที่คณะกรรมการ ค.ป.ท. เห็นสมควรให้จัดทำข้อตกลงคุณธรรม

หน้า ๒๗
เล่ม ๑๓๕ ตอนพิเศษ ๑๙๐ ง ราชกิจจานุเบกษา ๘ สิงหาคม ๒๕๖๑

"หน่วยงานของรัฐ" หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ องค์การมหาชน องค์กรอิสระ องค์กรตามรัฐธรรมนูญ หน่วยงานธุรการของศาล มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ หน่วยงานสังกัดรัฐสภาหรือในกำกับของรัฐสภา หน่วยงานอิสระของรัฐ และหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

"ผู้ประกอบการ" หมายความว่า บุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งขายสินค้าหรือให้บริการในทางธุรกิจ หรือวิชาชีพ เช่น บริษัท ห้างหุ้นส่วน กิจการร่วมค้า

"ผู้สังเกตการณ์" หมายความว่า บุคคลภายนอกหรือภาคประชาสังคมที่ได้รับการคัดเลือกจากองค์กรที่คณะกรรมการ ค.ป.ท. มอบหมาย ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ มีความรู้ และประสบการณ์ที่จำเป็นต่อโครงการจัดซื้อจัดจ้างของรัฐ โดยจะต้องมีความเป็นกลางและไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในโครงการจัดซื้อจัดจ้างนั้น และไม่ถือว่าผู้สังเกตการณ์เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

"องค์กรที่คณะกรรมการ ค.ป.ท. มอบหมาย" หมายความว่า องค์กรที่ดำเนินการเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน และได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ค.ป.ท. ให้เป็นหน่วยงานที่ดำเนินการคัดเลือกผู้สังเกตการณ์เข้าร่วมโครงการจัดทำข้อตกลงคุณธรรม

"ศูนย์ประสานงานข้อตกลงคุณธรรม" หมายความว่า เจ้าหน้าที่กลุ่มนโยบายการจัดซื้อโดยรัฐระหว่างประเทศ กรมบัญชีกลาง ซึ่งทำหน้าที่ประสานงาน อำนวยการ และแก้ไขปัญหาในการดำเนินการโครงการความร่วมมือป้องกันการทุจริต รวมทั้ง ให้คำแนะนำและรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามข้อตกลงคุณธรรมจากฝ่ายต่าง ๆ

ข้อ ๔ เมื่อหน่วยงานของรัฐได้รับความเห็นชอบวงเงินงบประมาณที่จะใช้ในการจัดซื้อจัดจ้างจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือผู้มีอำนาจในการพิจารณางบประมาณแล้ว ให้แจ้งข้อมูลโครงการที่มีวงเงินตั้งแต่ ๑,๐๐๐ ล้านบาทขึ้นไป ให้คณะกรรมการ ค.ป.ท. ภายใน ๑๕ วันทำการนับแต่วันที่ได้รับความเห็นชอบวงเงินงบประมาณเพื่อพิจารณาคัดเลือกให้จัดทำข้อตกลงคุณธรรม ทั้งนี้ การแจ้งข้อมูลดังกล่าวให้จัดทำตามแบบและวิธีการที่กรมบัญชีกลางกำหนด

ข้อ ๕ ให้คณะกรรมการ ค.ป.ท. พิจารณาคัดเลือกโครงการจัดทำข้อตกลงคุณธรรมตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

(๑) โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินตั้งแต่ ๑,๐๐๐ ล้านบาทขึ้นไป

(๒) โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะหรือเป็นที่สนใจของประชาชน

(๓) โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีลักษณะเป็นโครงการที่ซับซ้อน

(๔) โครงการที่มีความเสี่ยงในการทุจริต

(๕) โครงการที่คาดว่าจะมีการดำเนินการแน่นอน

(๖) โครงการที่หน่วยงานภาครัฐเจ้าของโครงการพิจารณาเสนอโครงการให้จัดทำข้อตกลงคุณธรรม

ข้อ ๖ ในการดำเนินโครงการจัดทำข้อตกลงคุณธรรมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) หน่วยงานของรัฐเจ้าของโครงการจัดซื้อจัดจ้างต้องเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง เช่น แผนการจัดซื้อจัดจ้าง ขอบเขตของงาน (Terms of Reference: TOR) ที่ระบบเครือข่ายสารสนเทศของหน่วยงานและของกรมบัญชีกลาง เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปสามารถมีส่วนร่วมในการตรวจสอบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างได้ และอนุญาตให้ผู้สังเกตการณ์เข้าร่วมสังเกตการณ์ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

(๒) ผู้ประกอบการซึ่งเป็นผู้เข้าร่วมการเสนอราคาจะต้องไม่ให้เสนอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด อันเป็นประโยชน์ในการเสนอราคาและยินยอมให้ผู้สังเกตการณ์เข้าร่วมสังเกตการณ์และตรวจสอบโครงการได้ในทุกขั้นตอน

(๓) ผู้สังเกตการณ์ (Observer) เข้าร่วมสังเกตการณ์ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐตลอดระยะเวลาและทุกขั้นตอน ในกรณีที่พบเห็นพฤติการณ์ที่ส่อไปในทางทุจริตต้องรีบแจ้งหน่วยงานของรัฐเจ้าของโครงการทราบ เพื่อให้มีการชี้แจงหรือแก้ไขในระยะเวลาที่ผู้สังเกตการณ์กำหนด หากหน่วยงานเจ้าของโครงการไม่ชี้แจงหรือแก้ไข ให้ผู้สังเกตการณ์แจ้งคณะกรรมการ ค.ป.ท. หรือคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการ ค.ป.ท. มอบหมายพิจารณาตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อให้มีข้อสั่งการต่อไป โดยให้จัดทำข้อตกลงคุณธรรมตามแบบฟอร์มที่กำหนดแนบท้ายประกาศนี้

ข้อ ๗ เงื่อนไขการดำเนินงานที่กำหนดเพิ่มเติม

(๑) หน่วยงานของรัฐกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมในขอบเขตของงานและประกาศจัดซื้อจัดจ้างว่าผู้ประสงค์จะเข้าร่วมการเสนอราคาในโครงการจัดทำข้อตกลงคุณธรรมจะต้องลงนามในข้อตกลงคุณธรรมซึ่งเป็นเอกสารที่ยื่นพร้อมกับเอกสารการเสนอราคา หากไม่ลงนามในข้อตกลงคุณธรรมจะไม่มีสิทธิเข้าร่วมการเสนอราคาในโครงการนั้น

(๒) หน่วยงานของรัฐเจ้าของโครงการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานโครงการจัดทำข้อตกลงคุณธรรม ตามแบบฟอร์มที่กำหนดแนบท้ายประกาศนี้ แจ้งต่อคณะกรรมการ ค.ป.ท. ทุกเดือน

ข้อ ๘ แนวทางการลงนามในข้อตกลงคุณธรรมสามารถกระทำได้ ๒ วิธี ดังนี้

(๑) หน่วยงานของรัฐเจ้าของโครงการเชิญผู้ประกอบการที่คาดว่าจะเข้าร่วมในการเสนอราคามาร่วมลงนามในข้อตกลงคุณธรรม ๓ ฝ่าย กับหน่วยงานของรัฐเจ้าของโครงการและผู้สังเกตการณ์

(๒) หน่วยงานของรัฐเจ้าของโครงการและผู้สังเกตการณ์ลงนามร่วมกันในข้อตกลงคุณธรรมก่อนในเบื้องต้น เพื่อให้ผู้สังเกตการณ์สามารถเข้าร่วมสังเกตการณ์ในโครงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐได้ตั้งแต่ขั้นตอนการจัดทำร่างขอบเขตการดำเนินงาน (Terms of Reference: TOR) สำหรับในส่วนของผู้เข้าร่วมเสนอราคาให้ดำเนินการ ดังนี้

(๒.๑) ในกรณีที่มีการจัดซื้อจัดจ้างผ่านระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมบัญชีกลางผ่านระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Government Procurement: e-GP) ให้หน่วยงานของรัฐเจ้าของโครงการเผยแพร่ข้อตกลงคุณธรรมพร้อมกับประกาศและเอกสารประกวด

หน้า ๒๙
เล่ม ๑๓๕ ตอนพิเศษ ๑๙๐ ง ราชกิจจานุเบกษา ๘ สิงหาคม ๒๕๖๑

ราคาอิเล็กทรอนิกส์ และให้ผู้เข้าร่วมเสนอราคาทุกรายลงนามและยื่นข้อตกลงคุณธรรม เพื่อใช้เป็นเอกสารประกอบการเสนอราคา โดยหากผู้เข้าร่วมเสนอราคารายใดมิได้ลงนามในข้อตกลงคุณธรรมจะไม่มีสิทธิเข้าร่วมในการเสนอราคา

(๒.๒) ในกรณีที่มิได้ดำเนินการผ่านระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมบัญชีกลางผ่านระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Government Procurement: e-GP) ให้หน่วยงานของรัฐเจ้าของโครงการแนบข้อตกลงคุณธรรมพร้อมกับเอกสารประกวดราคาหรือเอกสารซื้อหรือจ้าง และให้ผู้เข้าร่วมเสนอราคาทุกรายลงนามและยื่นข้อตกลงคุณธรรมเพื่อใช้เป็นเอกสารประกอบการเสนอราคา โดยหากผู้เข้าร่วมเสนอราคารายใดมิได้ลงนามในข้อตกลงคุณธรรมจะไม่มีสิทธิเข้าร่วมในการเสนอราคา โดยให้นำข้อตกลงคุณธรรมที่ได้ลงนามแล้วแนบไว้กับสัญญาจัดซื้อจัดจ้าง

ข้อ ๙ การคัดเลือกบุคคลเพื่อขึ้นบัญชีรายชื่อผู้สังเกตการณ์ให้ดำเนินการตามแนวทางดังต่อไปนี้

(๑) การสรรหา การคัดสรรบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถและเหมาะสมที่จะเป็นผู้สังเกตการณ์ในโครงการจัดทำข้อตกลงคุณธรรม สามารถดำเนินการได้ ๒ วิธี ได้แก่

(๑.๑) การเชิญผู้เชี่ยวชาญที่มีความเหมาะสมเข้ามาอยู่ในบัญชีรายชื่อโดยให้องค์กรที่คณะกรรมการ ค.ป.ท. มอบหมายเป็นผู้พิจารณาเชิญชวนผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ เพื่อขึ้นบัญชีรายชื่อผู้สังเกตการณ์ โดยคัดเลือกมาจากองค์กรต่าง ๆ ดังนี้

(๑.๑.๑) สมาคมวิชาชีพ เช่น สมาคมวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ สมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์ สมาคมวิศวกรที่ปรึกษาแห่งประเทศไทย และสมาคมอุตสาหกรรมก่อสร้างไทยในพระบรมราชูปถัมภ์

(๑.๑.๒) องค์กรที่ดำเนินการเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน

(๑.๑.๓) สมาคมธุรกิจ

(๑.๑.๔) ภาคประชาสังคม ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ โดยอาจมีการขอความร่วมมือช่วยดำเนินการในบางเรื่อง เช่น การตรวจสอบด้านการดำเนินงาน การตรวจสอบด้านการเงิน เป็นต้น

(๑.๒) การเปิดรับสมัครเป็นการทั่วไป โดยให้มีการเปิดรับสมัครผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ เพื่อเข้าร่วมอยู่ในบัญชีรายชื่อผู้สังเกตการณ์ โดยประกาศรับสมัครเป็นการทั่วไปผ่านกรมบัญชีกลาง หรือองค์กรที่ดำเนินการเกี่ยวกับต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งผู้ที่สนใจสมัครจะต้องกรอกข้อมูลใบสมัครที่มีรายละเอียด ดังนี้

(๑.๒.๑) รายละเอียดส่วนบุคคล เช่น ชื่อ นามสกุล เลขประจำตัวประชาชน ที่อยู่ ตำแหน่งหน้าที่หรืออาชีพที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานของรัฐ เป็นต้น

(๑.๒.๒) บุคคลอ้างอิงสำหรับการรับรองคุณสมบัติของผู้สมัคร

(๑.๒.๓) ประวัติการศึกษา ตั้งแต่ มัธยมตอนต้น - ปริญญาเอก

(๑.๒.๔) หลักสูตรพิเศษที่เคยผ่านการอบรม

หน้า ๓๐
เล่ม ๑๓๕ ตอนพิเศษ ๑๙๐ ง ราชกิจจานุเบกษา ๘ สิงหาคม ๒๕๖๑

(๑.๒.๕) ประวัติการทำงาน

(๑.๒.๖) ผลงานที่ได้รับการยกย่อง

(๑.๒.๗) สาขาความเชี่ยวชาญพิเศษ

(๑.๒.๘) การรับรองคุณสมบัติ

(๒) หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้สังเกตการณ์ เมื่อได้รายชื่อผู้ที่สนใจสมัครเป็นผู้สังเกตการณ์องค์กรที่คณะกรรมการ ค.ป.ท. มอบหมายจะทำการตรวจสอบคุณสมบัติเบื้องต้น เพื่อพิจารณากลั่นกรองบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถและความเหมาะสมให้เข้ามาอยู่ในบัญชีรายชื่อผู้สังเกตการณ์ โดยแบ่งตามรายสาขาความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ซึ่งผู้ที่สนใจสมัครเป็นผู้สังเกตการณ์จะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

(๒.๑) มีสัญชาติไทย

(๒.๒) มีคุณวุฒิและประสบการณ์เหมาะสม

(๒.๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย หรือไม่เคยเป็นบุคคลล้มละลายเพราะการทุจริต

(๒.๔) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ไม่ว่าจะได้รับโทษจำคุกจริงหรือไม่ เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หรือพ้นโทษหรือพ้นระยะเวลาการรอการลงโทษหรือรอกำหนดโทษ

(๒.๕) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๒.๖) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๒.๗) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง

(๒.๘) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๒.๙) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากงานเพราะทุจริตต่อหน้าที่

ข้อ ๑๐ การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้สังเกตการณ์ องค์กรที่คณะกรรมการ ค.ป.ท. มอบหมายพิจารณาตรวจสอบคุณสมบัติเบื้องต้นของผู้สังเกตการณ์ และจำแนกประเภทผู้สังเกตการณ์ตามความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ เพื่อจัดทำบัญชีรายชื่อผู้สังเกตการณ์ที่ผ่านการคัดเลือกเบื้องต้น ก่อนนำเสนอบัญชีรายชื่อผู้สังเกตการณ์ต่อคณะกรรมการ ค.ป.ท. ทราบต่อไป

ข้อ ๑๑ การฝึกอบรมผู้สังเกตการณ์ เพื่อให้ผู้สังเกตการณ์มีความรู้และความเข้าใจในระบบข้อตกลงคุณธรรม บทบาทหน้าที่ของผู้สังเกตการณ์ในโครงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และสามารถรายงานผลการสังเกตการณ์ให้กับคณะกรรมการ ค.ป.ท. ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อ ๑๒ แนวทางการปฏิบัติงานของผู้สังเกตการณ์ เพื่อให้ผู้สังเกตการณ์มีแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

หน้า ๓๑
เล่ม ๑๓๕ ตอนพิเศษ ๑๙๐ ง ราชกิจจานุเบกษา ๘ สิงหาคม ๒๕๖๑

(๑) ประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานของรัฐเจ้าของโครงการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการจัดทำข้อตกลงคุณธรรมเพื่อจัดทำแผนการปฏิบัติงานของผู้สังเกตการณ์

(๒) รวบรวมและศึกษาข้อมูลรายละเอียดโครงการจัดทำข้อตกลงคุณธรรมที่ได้รับมอบหมายโดยหน่วยงานของรัฐเจ้าของโครงการจะต้องให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ขอบเขตงานโครงการ (Terms of Reference: TOR) เอกสารการคำนวณราคากลาง ประกาศการจัดซื้อจัดจ้าง เอกสารการจัดซื้อจัดจ้าง เอกสารการเสนอราคา สัญญาจัดซื้อจัดจ้าง เป็นต้น

(๓) เข้าสังเกตการณ์ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างตามแผนการปฏิบัติงานที่ได้มีการกำหนดไว้

(๔) รายงานผลการสังเกตการณ์ ดังนี้

(๔.๑) ในกรณีที่ไม่พบเห็นพฤติกรรมที่ส่อไปในทางทุจริตหรืออาจนำไปสู่การทุจริต ให้รายงานผลการปฏิบัติงานที่ผู้สังเกตการณ์ได้ดำเนินการต่อองค์กรที่คณะกรรมการ ค.ป.ท. มอบหมายเพื่อรายงานต่อคณะกรรมการ ค.ป.ท. เดือนละ ๑ ครั้ง เพื่อใช้ประกอบการเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนการปฏิบัติงาน

(๔.๒) ในกรณีที่พบว่าหน่วยงานภาครัฐหรือผู้เข้าร่วมเสนอราคา/ผู้ทำสัญญา มิได้ปฏิบัติตามหรือได้กระทำการใด ๆ ที่ไม่เป็นไปตามข้อตกลงคุณธรรมกำหนด หรือพบเห็นพฤติกรรมที่ส่อไปในทางทุจริตหรืออาจนำไปสู่การทุจริตได้ ผู้สังเกตการณ์จะต้องดำเนินการ ดังนี้

(๔.๒.๑) แจ้งหน่วยงานเจ้าของโครงการทราบ เพื่อให้มีการชี้แจงหรือแก้ไขในระยะเวลาที่กำหนด รวมทั้ง แจ้งองค์กรที่คณะกรรมการ ค.ป.ท. มอบหมายเพื่อรายงานคณะกรรมการ ค.ป.ท. เพื่อทราบ

(๔.๒.๒) หากหน่วยงานดังกล่าวไม่ชี้แจงหรือแก้ไข ให้ผู้สังเกตการณ์แจ้งองค์กรที่คณะกรรมการ ค.ป.ท. มอบหมายเพื่อรายงานคณะกรรมการ ค.ป.ท. พิจารณาดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง

(๔.๒.๓) หากคณะกรรมการ ค.ป.ท. ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วพบว่ามีพฤติกรรมที่ส่อไปในทางทุจริตหรือนำไปสู่การทุจริตได้จริงให้แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไป

(๔.๓) การประเมินผลโครงการจัดทำข้อตกลงคุณธรรมให้ผู้สังเกตการณ์ดำเนินการ ดังนี้

(๔.๓.๑) ในกรณีที่โครงการจัดทำข้อตกลงคุณธรรมมีระยะเวลาดำเนินงานไม่เกิน ๑ ปี ให้จัดทำรายงานการประเมินผลโครงการเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ ค.ป.ท. ภายในระยะเวลาไม่เกิน ๑ เดือนหลังจากสิ้นสุดโครงการ

(๔.๓.๒) ในกรณีที่โครงการจัดทำข้อตกลงคุณธรรมมีระยะเวลาดำเนินงานเกินกว่า ๑ ปี ให้จัดทำรายงานการประเมินผลโครงการเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ ค.ป.ท. ทุกสิ้นปีงบประมาณจนกว่าจะสิ้นสุดโครงการ

โดยให้รายงานตามแบบฟอร์มรายงานผลการสังเกตการณ์โครงการข้อตกลงคุณธรรมแนบท้ายประกาศนี้

หน้า ๓๒
เล่ม ๑๓๕ ตอนพิเศษ ๑๙๐ ง ราชกิจจานุเบกษา ๘ สิงหาคม ๒๕๖๑

ข้อ ๑๓ การรักษาข้อมูลเป็นความลับและไม่มีส่วนได้เสีย

(๑) ผู้สังเกตการณ์และสมาชิกในครอบครัวโดยตรง ไม่มีส่วนได้เสียหรือมีความสัมพันธ์กับหน่วยงานเจ้าของโครงการ บุคคลหรือนิติบุคคล บริษัทและกรรมการบริษัทที่เข้าร่วมเสนอราคา

(๒) ผู้สังเกตการณ์จะรักษาข้อมูลความลับทางการค้า ดังนี้

(๒.๑) ไม่นำเอกสารและข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับจากการเป็นผู้สังเกตการณ์ของโครงการไปเปิดเผย เว้นแต่ที่เป็นไปตามแนวทางปฏิบัติที่กล่าวไว้ในข้อตกลงคุณธรรม และการเปิดเผยตามขั้นตอนของการจัดซื้อจัดจ้างที่กฎหมายกำหนด

(๒.๒) ไม่นำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการไปใช้ในการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวหรือนำไปใช้ในทางที่มิชอบ หรือให้เป็นประโยชน์แก่บุคคล

(๒.๓) หากเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับทางการค้าโดยมิได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากคณะกรรมการ ค.ป.ท. จะต้องรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการเปิดเผยข้อมูลหรือการใช้ข้อมูลความลับนั้น

ผู้สังเกตการณ์ต้องลงนามในหนังสือการรักษาข้อมูลเป็นความลับและไม่มีส่วนได้เสียตามฟอร์มที่กำหนดแนบท้ายประกาศนี้ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐเจ้าของโครงการเก็บไว้เป็นเอกสารประกอบการลงนามข้อตกลงคุณธรรม

ข้อ ๑๔ กรมบัญชีกลางจะทำการประเมินผลโครงการจัดทำข้อตกลงคุณธรรม เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงานมาพิจารณาความสำเร็จของโครงการและใช้ประกอบการปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติตามหลักการจัดทำข้อตกลงคุณธรรมของสากล เพื่อขยายผลการดำเนินงานต่อไป ดังนี้

(๑) ประเมินผลจากรายงานของผู้สังเกตการณ์ เอกสารหรือข้อร้องเรียนของหน่วยงานหรือบุคคลภายนอกผู้ที่สนใจทั่วไป และการตรวจสอบข้อเท็จจริงจากการรายงาน เอกสารหรือข้อร้องเรียนดังกล่าวที่เกี่ยวข้อง

(๒) ประเมินผลจากการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างที่ระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมบัญชีกลางผ่านระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Government Procurement: e-GP) ตามขั้นตอนที่กำหนด ดังนี้

(๒.๑) แผนการจัดซื้อจัดจ้างของโครงการ
(๒.๒) ร่างเอกสารประกวดราคา (e-Bidding)
(๒.๓) ประกาศราคากลาง (ราคาอ้างอิง)
(๒.๔) ประกาศจัดซื้อจัดจ้าง/ประกาศเชิญชวน
(๒.๕) รายชื่อผู้รับ/ซื้อเอกสาร
(๒.๖) รายชื่อผู้ยื่นเอกสารการเสนอราคา
(๒.๗) สรุปข้อมูลการเสนอราคาเบื้องต้น

(๒.๘) รายชื่อผู้ผ่านการพิจารณาคุณสมบัติและข้อเสนอด้านเทคนิค

(๒.๙) รายชื่อผู้ชนะการเสนอราคาและราคาที่ตกลงซื้อหรือจ้าง

(๒.๑๐) สัญญา

(๒.๑๑) การแก้ไขสัญญา

(๒.๑๒) การส่งมอบงาน

(๒.๑๓) การตรวจรับงาน

(๒.๑๔) การจ่ายเงิน

(๒.๑๕) เปิดเผยข้อมูลข้อร้องเรียนและผลการพิจารณาข้อร้องเรียนที่ระบบเครือข่ายสารสนเทศของหน่วยงาน หรือกรมบัญชีกลางผ่านระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Government Procurement: e-GP)

(๓) ประเมินโดยแบบประเมินโครงการข้อตกลงคุณธรรมโดยแบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ การประเมินจากผู้สังเกตการณ์ และการประเมินจากหน่วยงานเจ้าของโครงการ

ข้อ ๑๕ บรรดาข้อตกลงคุณธรรมที่ได้เริ่มดำเนินการไปแล้วก่อนวันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับให้คงใช้ต่อไป

ข้อ ๑๖ ให้ประธานกรรมการความร่วมมือป้องกันการทุจริตเป็นผู้รักษาการตามประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๑
ประสงค์ พูนธเนศ
ปลัดกระทรวงการคลัง
ประธานกรรมการความร่วมมือป้องกันการทุจริต

มติคณะรัฐมนตรี (๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๖) อนุมัติหลักการร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (สปน.) สำนักงานปลัดกระทรวง (สป.) ส่วนราชการที่อยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี และส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง ในส่วนของหน้าที่และอำนาจของศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) รวม ๓๖ ฉบับ ตามที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเสนอ

สาระสำคัญของเรื่อง

ร่างกฎกระทรวง รวม ๓๖ ฉบับ และข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเสนอ ซึ่ง ก.พ.ร. ได้พิจารณาทบทวนตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรี โดยเห็นควรคงหลักการเดิมของร่างกฎกระทรวงดังกล่าว ซึ่งเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง ส่วนราชการที่อยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี และส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง

“เพื่อปรับปรุงหน้าที่และอำนาจของ ศปท. ให้มีหน้าที่ในการประเมินความเสี่ยง มีการกำหนดมาตรการบริหารความเสี่ยง เพื่อลดและปิดโอกาสการทุจริตและประพฤติมิชอบ การคุ้มครองจริยธรรมและการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานทางจริยธรรม และ ศปท.ระดับกระทรวง ต้องขยายขอบเขตการเร่งรัด กำกับการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ แผนปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้ครอบคลุมทั้งส่วนราชการในสังกัด (กรม) รัฐวิสาหกิจ และองค์การมหาชน”

สำหรับข้อเสนอแนะ ก.พ.ร. ได้ปรับปรุงข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของ ศปท. ซึ่งประกอบด้วย (๑) ข้อเสนอแนะเชิงระบบของการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนอื่น เพื่อพัฒนาระบบในการส่งเสริมการทำงาน ได้แก่ ระบบป้องกันการทุจริต ระบบการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียน และระบบบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน (๒) ข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงคู่มือแนวทางการดำเนินงานศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตในประเด็นเกี่ยวกับการบริหารความสี่ยงการทุจริตและการส่งเสริมจริยธรรม

ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตมีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความชัดเจน และการปฏิบัติงานของ ศปท. มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดย ก.พ.ร. มอบหมายให้สำนักงาน ก.พ. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดำเนินการตามข้อเสนอแนะดังกล่าวในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป **ทั้งนี้ เพื่อเป็นการยกระดับการทำงานของ ศปท. ให้มีบทบาทเชิงรุกมากขึ้น และเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ การปฏิบัติงานในภาครัฐให้มีความโปร่งใสปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ**

การดำเนินการในเรื่องนี้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔ (เรื่อง รายงานผลการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๒ และแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนงานด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และการต่อต้านการทุจริต) เพื่อปรับบทบาทภารกิจของศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตระดับกระทรวงให้รองรับการขับเคลื่อนงานด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม การเสริมสร้างวินัย การส่งเสริมธรรมาภิบาล และการต่อต้านการทุจริต

สาระสำคัญของร่างกฎกระทรวง

ปรับปรุงหน้าที่และอำนาจของ ศปท. โดยแก้ไขเพิ่มเติมตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการของ สปน. สำนักงานปลัดกระทรวง ส่วนราชการที่อยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีและส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง รวม ๓๖ ฉบับ ใน ๔ ประเด็น ดังนี้

๑. กำหนดให้มีหน้าที่ในการประเมินความเสี่ยงและกำหนดมาตรการบริหารความเสี่ยง เพื่อลดและปิดโอกาสการทุจริตและประพฤติมิชอบ และแผนปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของส่วนราชการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องเสนอต่อหัวหน้าส่วนราชการ

๒. กำหนดให้มีหน้าที่ในการจัดทำแผนปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของส่วนราชการในสังกัด รัฐวิสาหกิจและองค์การมหาชน

๓. กำหนดให้มีหน้าที่ในการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานทางจริยธรรม และรับข้อร้องเรียนเรื่องการฝ่าฝืนจริยธรรมของ จนท. ส่วนราชการในสังกัด และส่งต่อไปยังส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประสานงาน เร่งรัดและติดตามจนได้ข้อยุติ

๔. กำหนดให้จัดทำรายงานเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของส่วนราชการในสังกัด รัฐวิสาหกิจและองค์การมหาชนเสนอต่อหัวหน้าส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หน้าที่และอำนาจ ศปท. เดิม	หน้าที่และอำนาจที่ปรับปรุง
(๑) เสนอแนะแก่หัวหน้าส่วนราชการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของส่วนราชการในสังกัด รวมทั้งจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของส่วนราชการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มาตรการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐ และนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องเสนอต่อหัวหน้าส่วนราชการ	(๑) เสนอแนะแก่หัวหน้าส่วนราชการ* เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของส่วนราชการในสังกัด **ประเมินความเสี่ยงและกำหนดมาตรการบริหารความเสี่ยงเพื่อลดและปิดโอกาสการทุจริตและประพฤติมิชอบ** รวมทั้งจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ**แผนปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของส่วนราชการ**ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องเสนอต่อหัวหน้าส่วนราชการ*
(๒) ประสานงาน เร่งรัด และกำกับให้ส่วนราชการในสังกัดดำเนินการตามแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของส่วนราชการ	(๒) เร่งรัด และกำกับการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ**แผนปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม**ของส่วนราชการ**ในสังกัด รัฐวิสาหกิจและองค์การมหาชน**
(๓) คุ้มครองจริยธรรมตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน (๔) รับข้อร้องเรียนเรื่องการทุจริต การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิ	(๓) **ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานทางจริยธรรม** ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนรับข้อร้องเรียนเรื่องการทุจริตการปฏิบัติหรือละ

หน้าที่และอำนาจ ศปท. เดิม	หน้าที่และอำนาจที่ปรับปรุง
ชอบของเจ้าหน้าที่ในส่วนราชการ และส่งต่อไปยังส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (๕) ประสานงาน เร่งรัด และติดตามเกี่ยวกับการดำเนินการตาม (๓) และ (๔) และร่วมมือในการป้องกันและปราบปราม การทุจริตและประพฤติมิชอบกับส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	เว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ **การฝ่าฝืนจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ส่วนราชการในสังกัดรัฐวิสาหกิจ และองค์การมหาชน** และส่งต่อไปยังส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง **รวมทั้ง** ประสานงาน เร่งรัด และติดตาม**จนได้ข้อยุติ**
(๖) ติดตาม ประเมินผล และจัดทำรายงานการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของส่วนราชการในสังกัดและการคุ้มครองจริยธรรมเสนอต่อหัวหน้าส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	(๔) ติดตาม ประเมินผลสัมฤทธิ์ และจัดทำรายงานการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบการคุ้มครองจริยธรรม **และการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของส่วนราชการในสังกัด รัฐวิสาหกิจและองค์การมหาชน**เสนอต่อหัวหน้าส่วนราชการ* และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
(๗) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย	(๕) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่หัวหน้าส่วนราชการ* มอบหมาย

*กรณีกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการฯ ของสำนักงานปลัดกระทรวงใช้คำว่า “ปลัดกระทรวง” แทนคำว่า หัวหน้าส่วนราชการ

ที่มา : https://moe360.blog/2023/08/29/p29866/

รายการการเปิดเผยข้อมูลโครงการต่อสาธารณะโครงการความโปร่งใสในการก่อสร้างภาครัฐ หรือ CoST (Infrastructure Transparency Initiative)

การเปิดเผยข้อมูลโครงการต่อสาธารณะ หรือข้อมูลเชิงรุก

(Proactive Disclosure)

CoST ได้กำหนดแนวทางในการเปิดเผยข้อมูล โดยหน่วยงานเจ้าของโครงการจะต้องเปิดเผยข้อมูลตลอดระยะเวลาของโครงการก่อสร้างตั้งแต่กระบวนการจัดทำและนำเสนอโครงการ การเตรียมความพร้อมของโครงการ การจัดซื้อจัดจ้าง ช่วงการดำเนินการโครงการ และหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ โดยมีรายละเอียดข้อมูลโครงการที่ต้องจัดส่งจนกว่าจะเสร็จสิ้นโครงการจำนวน ๔๐ รายการ ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ข้อมูลที่ต้องเปิดเผย	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ข้อมูลที่ต้องเปิดเผย
๑. ข้อมูลการจัดทำและนำเสนอโครงการ (๖ รายการ)	๑) ชื่อหน่วยงานเจ้าของโครงการ ๒) รายละเอียดยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ ๓) ชื่อโครงการ ๔) สถานที่ตั้งของโครงการ ๕) วัตถุประสงค์โครงการ ๖) รายละเอียดโครงการ	๓. ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง (๑๔ รายการ)	๑๔) ชื่อหน่วยงานจัดซื้อจัดจ้าง ๑๕) รายละเอียดในการติดต่อของหน่วยงานจัดซื้อจัดจ้าง ๑๖) ขอบเขตงาน (TOR) ๑๗) วิธีการจัดซื้อจัดจ้าง ๑๘) ประเภทของสัญญา ๑๙) สถานะปัจจุบันของสัญญา ๒๐) จำนวนบริษัทที่เข้าร่วมประกวดราคา ๒๑) ราคากลาง ๒๒) หน่วยงานบริหารสัญญา ๒๓) ชื่อสัญญา และเลขที่สัญญา ๒๔) ชื่อบริษัทที่ได้สัญญา ๒๕) มูลค่าของสัญญา ๒๖) ขอบเขตงานตามสัญญา ๒๗) วันที่ลงนามในสัญญา วันเริ่มต้นสัญญา และระยะเวลาการดำเนินการตามสัญญา
๒. ข้อมูลการเตรียมความพร้อมโครงการ (๗ รายการ)	๗) ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินโครงการ ๘) ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ๙) ผลกระทบการเวนคืนที่ดิน ๑๐) รายละเอียดในการติดต่อเจ้าหน้าที่และหน่วยงานเจ้าของโครงการ ๑๑) แหล่งเงินงบประมาณ ๑๒) งบประมาณโครงการ ๑๓) วันที่ได้รับการอนุมัติงบประมาณโครงการ		
๔. ข้อมูลการดำเนินการโครงการ (๗ รายการ)	๒๘) การเปลี่ยนแปลงมูลค่าของสัญญา ๒๙) มูลค่าของสัญญาที่เปลี่ยนแปลงจากการผันผวนของค่าเงิน ๓๐) การเปลี่ยนแปลงระยะเวลาดำเนินการตามสัญญา ๓๑) การเปลี่ยนแปลงขอบเขตสัญญา ๓๒) เหตุผลในการเปลี่ยนแปลงมูลค่าสัญญา ๓๓) เหตุผลในการเปลี่ยนแปลงขอบเขตและระยะเวลาดำเนินการตามสัญญา ๓๔) สถานะและความคืบหน้าของโครงการ	๕. ข้อมูลหลักจากเสร็จสิ้นโครงการและการจัดการข้อร้องเรียน (๖ รายการ)	๓๕) ค่าใช้จ่ายทั้งหมดของโครงการ ๓๖) วันที่โครงการเสร็จสมบูรณ์ ๓๗) ขอบเขตงานเมื่อเสร็จสมบูรณ์ ๓๘) เหตุผลในการเปลี่ยนแปลงโครงการ ๓๙) การตรวจสอบและรายงานการประเมินผลโครงการ ๔๐) การจัดการข้อร้องเรียน

การเปิดเผยข้อมูลเมื่อมีการร้องขอ หรือข้อมูลเชิงรับ

(Reactive Disclosure)

เป็นข้อมูลที่หน่วยงานเจ้าของโครงการจะเปิดเผยเมื่อมีการร้องขอ แบ่งเป็นรายละเอียดของโครงการ (Project Information) และรายละเอียดของสัญญา (Contract Information) ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ข้อมูลที่ต้องเปิดเผย	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ข้อมูลที่ต้องเปิดเผย
๑. การจัดทำและนำเสนอโครงการ	- ข้อมูลโครงการและงบประมาณระยะยาว - สรุปรายละเอียดโครงการหรือรายงานการศึกษาความเป็นไปได้ - รายงานการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม - แผนการเวนคืนที่ดินและการจ่ายค่าชดเชย	๓. การจัดซื้อจัดจ้าง	- เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับสัญญา - วิธีการจัดซื้อจัดจ้าง - เอกสารการเสนอราคา - ผลการประเมินข้อเสนอ - รายงานการออกแบบโครงการ - สัญญาและเงื่อนไข - หนังสือบริคณห์สนธิหรือหนังสือการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท
๒. การเตรียมความพร้อมโครงการ	- เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการและอำนาจหน้าที่ - ข้อตกลงด้านการเงิน - แผนการจัดซื้อจัดจ้าง - การอนุมัติโครงการ	๔. การบริหารสัญญา	- รายการเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงแก้ไขสัญญา - รายการเกี่ยวกับการอนุมัติการเพิ่มขึ้นของมูลค่าสัญญา - รายงานการประเมินคุณภาพ - บันทึกการเบิกจ่ายเงินหรือใบรับรองการจ่าย - การแก้ไขสัญญา
๕. การเสร็จสิ้นโครงการ	- รายงานความคืบหน้า - การแก้ไขงบประมาณ - รายงานการเสร็จสิ้นโครงการ - รายงานการประเมินโครงการ - รายงานการตรวจสอบด้านเทคนิค - รายงานการตรวจสอบด้านการเงิน		

ตัวอย่างข้อตกลงคุณธรรม

1. <u>หน่วยงานภาครัฐ</u>

หน่วยงานภาครัฐมีเจตจำนงอันแรงกล้าที่จะใช้หลักการทางคุณธรรมเป็นเครื่องช่วยให้เกิดความร่วมมือและร่วมใจระหว่างทุกฝ่ายอันจะเกิดผลให้การดำเนินโครงการข้างต้นปลอดจากการทุจริต หรือการกระทำโดยมิชอบทั้งปวง เพื่อให้การใช้เงินงบประมาณสำหรับการดำเนินงานตามโครงการดังกล่าวเป็นไปอย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชนอย่างแท้จริง จึงขอให้คำมั่นสัญญาในการปฏิบัติตามข้อตกลงคุณธรรมไว้ ดังต่อไปนี้

1.1 เปิดเผยข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ตามขั้นตอนที่กำหนด เช่น (1) แผนการจัดซื้อจัดจ้างของโครงการ (2) ขอบเขตของงาน (Terms of Reference : TOR) (3) ประกาศจัดซื้อจัดจ้าง พร้อมเปิดเผยข้อมูลราคากลาง (4) รายชื่อผู้รับ/ซื้อเอกสาร (5) รายชื่อผู้ยื่นเอกสาร การเสนอราคา (6) รายชื่อผู้ผ่านการพิจารณาคุณสมบัติและข้อเสนอด้านเทคนิค (7) รายชื่อผู้ชนะการเสนอราคาและราคาที่ตกลงซื้อหรือจ้าง (8) สัญญา (9) การแก้ไขสัญญา (10) การส่งมอบงาน (11) การตรวจรับงาน (12) การจ่ายเงิน (13) ข้อร้องเรียนและผลการพิจารณาข้อร้องเรียน โดยเผยแพร่ไว้ในเว็บไซต์หน่วยงานและเว็บไซต์ e-GP เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปสามารถมีส่วนร่วมในการตรวจสอบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐได้

1.2 ปฏิบัติต่อผู้ประกอบการซึ่งเป็นผู้เข้าร่วมเสนอราคาทุกรายอย่างเท่าเทียมกัน เช่น ให้ข้อมูลเดียวกันกับผู้เสนอราคาทุกราย กรณีที่มีความจำเป็นต้องกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมหรือมีการแก้ไขคุณลักษณะเฉพาะที่เป็นสาระสำคัญ ซึ่งมิได้กำหนดไว้ในเอกสารตั้งแต่ต้น ให้หน่วยงานภาครัฐจัดทำเป็นเอกสารประกวดราคาเพิ่มเติม รวมทั้ง แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ที่ได้รับหรือได้ซื้อเอกสารประกวดราคาไปแล้วทุกรายทราบ และไม่ให้ข้อมูลที่เป็นความลับหรือที่เป็นประโยชน์กับผู้เสนอราคารายหนึ่งรายใด ที่จะทำให้ได้รับประโยชน์ในขั้นตอนการเสนอราคาหรือการดำเนินการตามสัญญาเพื่อสนับสนุนให้เกิดการแข่งขันอย่างเป็นธรรม เป็นต้น

1.3 กำหนดมาตรการเพื่อป้องกันมิให้มีการดำเนินการใดๆ กับผู้ประกอบการซึ่งเป็นผู้เข้าร่วมเสนอราคา/ผู้ทำสัญญา ในลักษณะที่ก่อให้เกิดข้อสงสัยที่ส่อไปในทางทุจริต หรืออาจนำไปสู่การทุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ พร้อมทั้ง มาตรการป้องกันมิให้มีการเรียก-รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดทั้งเพื่อตนเองและผู้อื่น เพื่อกำหนดเงื่อนไขหรือผลประโยชน์ตอบแทน เพื่อช่วยเหลือให้ผู้เสนอราคารายใดได้มีสิทธิเข้าทำสัญญากับหน่วยงานภาครัฐเจ้าของโครงการจัดซื้อจัดจ้างโดยไม่เป็นธรรม หรือกีดกันผู้เสนอราคารายใดมิให้มีโอกาสเข้าแข่งขันในการเสนอราคาอย่างเป็นธรรม

1.4 อนุญาตและอำนวยความสะดวกให้ผู้สังเกตการณ์เข้าร่วมสังเกตการณ์ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ตลอดระยะเวลาของโครงการในทุกขั้นตอนของการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งรวมถึงขั้นตอนดังต่อไปนี้ (1) การกำหนดราคากลาง หรือการเปิดเผยราคากลาง (2) การจัดทำร่างขอบเขตของงาน (Terms of Reference : TOR) (3) การตรวจสอบคุณสมบัติผู้เสนอราคา หรือทุกขั้นตอนของการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง (4) การตรวจรับงานตามสัญญาจัดซื้อจัดจ้าง ทั้งนี้เจ้าของโครงการต้องกำหนดการประชุมและให้ข้อมูลที่เพียงพอเกี่ยวกับการประชุมใดๆ ที่มีขึ้นระหว่างเจ้าของโครงการกับผู้ทำสัญญาให้ผู้สังเกตการณ์ได้ทราบ

1.5 กำหนดมาตรการและช่องทางที่สะดวกต่อการปฏิบัติสำหรับผู้ที่พบเห็นว่ากรรมการ เจ้าหน้าที่หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างผู้ใดมิได้ปฏิบัติตามข้อตกลงฯ หรือได้กระทำการใดๆ ที่ไม่เป็นไปตามข้อตกลงฯ กำหนด หรือพบเห็นพฤติกรรมที่ส่อไปในทางทุจริตหรืออาจนำไปสู่การทุจริตได้ ให้สามารถแจ้งหน่วยงานภาครัฐเจ้าของโครงการ นอกจากนี้อาจแจ้งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้พิจารณา เช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นต้น โดยเจ้าของโครงการอาจพิจารณาดำเนินการทางวินัยควบคู่ไปด้วยก็ได้หากผู้ที่เกี่ยวข้องนั้นเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

2. <u>ผู้ประกอบการซึ่งเป็นผู้เข้าร่วมเสนอราคา/ผู้ทำสัญญา หรือตัวแทน</u>

ผู้ประกอบการซึ่งเป็นผู้เข้าร่วมเสนอราคา/ผู้ทำสัญญา หรือตัวแทน ซึ่งเสนอตัวเพื่อขอรับโอกาสในการดำเนินงานตามโครงการข้างต้นให้กับหน่วยงานของรัฐ ตระหนักดีว่าผู้ประกอบการที่มีคุณธรรมเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการร่วมป้องกันและต่อต้านทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อให้การดำเนินโครงการดังกล่าวในทุกขั้นตอนปลอดจากการทุจริต หรือการกระทำโดยมิชอบทั้งปวง สมดังเจตจำนงของหน่วยงานภาครัฐ จึงขอให้คำมั่นสัญญาในการปฏิบัติตามข้อตกลงคุณธรรมไว้ ดังต่อไปนี้

2.1 ปฏิบัติตามมาตรการและวิธีการดำเนินงานที่จำเป็นเพื่อป้องกันการทุจริตภาครัฐและสนับสนุนให้กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐเป็นไปด้วยความโปร่งใสและเป็นธรรม ดังนี้

2.1.1 กำหนดให้มีนโยบายต่อต้านการทุจริตประพฤติมิชอบ พร้อมทั้ง สื่อสารนโยบายการต่อต้านการทุจริตประพฤติมิชอบให้ทั่วถึงทั้งองค์กร

2.1.2 ปฏิบัติตามมาตรการของรัฐอย่างเคร่งครัด ซึ่งรวมถึงจัดทำบัญชีแสดงรายการรับจ่ายของโครงการที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐยื่นต่อกรมสรรพากรตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราบการทุจริต พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2554 มาตรา 103/7 วรรคสอง

2.2 ไม่ให้ เสนอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด หรือจูงใจให้ร่วมดำเนินการใดๆ ทั้งในทางตรงและทางอ้อม อันเป็นการให้ประโยชน์ในการเสนอราคา หรือการสมยอมกันในการเสนอราคาต่อหน่วยงานภาครัฐ อันนำมาซึ่งความได้เปรียบและได้รับผลประโยชน์ตอบแทนบางประการในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง หรือการปฏิบัติตามสัญญา ทั้งก่อน ระหว่าง การเสนอราคา และหลังการทำสัญญาจัดซื้อจัดจ้าง

2.3 ยินยอมและอำนวยความสะดวกให้ผู้สังเกตการณ์ตามข้อตกลงฯ นี้ เข้าร่วมสังเกตการณ์และตรวจสอบโครงการได้ในขั้นตอนต่างๆ เช่นเดียวกับหน่วยงานเจ้าของโครงการ รวมถึง การตรวจรับงานและการจัดทำบัญชีแสดงรายการรับจ่ายของโครงการ

2.4 ผู้ทำสัญญาต้องรับผิดชอบการกระทำของผู้รับเหมาช่วงใดๆ ของตน (ถ้ามี) เสมือนเป็นการกระทำด้วยตนเองและต้องจัดการให้ผู้รับเหมาช่วงเหล่านั้นต้องมีหน้าที่ปฏิบัติเสมือนเป็นผู้ร่วมลงนามในสัญญาฯ นี้

2.5 ในกรณีที่พบว่าผู้เสนอราคา/ผู้ทำสัญญาหรือตัวแทนรายใดมิได้ปฏิบัติตามข้อตกลงฯ หรือได้กระทำใดๆ ที่ไม่เป็นไปตามข้อตกลงฯ กำหนด หรือพบเห็นพฤติกรรมที่ส่อไปในทางทุจริตหรืออาจนำไปสู่การทุจริตได้

ให้แจ้งหน่วยงานภาครัฐเจ้าของโครงการ นอกจากนี้อาจแจ้งหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นผู้พิจารณา เช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นต้น

3. ผู้สังเกตการณ์ (Observer)

ผู้สังเกตการณ์ที่มีความเป็นอิสระ มีความเป็นกลาง มีคุณธรรม และมีความรู้ความสามารถในวิชาชีพเฉพาะในทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับโครงการข้างต้น เป็นเสมือนกลไกสำคัญในการร่วมป้องกันและต่อต้านทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อให้การดำเนินโครงการดังกล่าวในขั้นตอนต่างๆ ปลอดจากการทุจริต หรือการกระทำโดยมิชอบทั้งปวง จึงขอให้คำมั่นสัญญาในการปฏิบัติตามข้อตกลงคุณธรรมไว้ ดังต่อไปนี้

3.1 เข้าร่วมสังเกตการณ์ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างตลอดระยะเวลาของโครงการและทุกขั้นตอนของการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งรวมถึง (1) การกำหนดราคากลาง หรือการเปิดเผยราคากลาง (2) การจัดทำร่างขอบเขตของงาน (Terms of Reference : TOR) (3) การตรวจสอบคุณสมบัติผู้เสนอราคา หรือทุกขั้นตอนของการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง (4) การตรวจรับงานตามสัญญาจัดซื้อจัดจ้าง

3.2 ปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระ ซื่อสัตย์และเป็นกลาง ให้การสนับสนุนด้านความรู้ที่เป็นประโยชน์ แสดงความคิดเห็นโดยไม่มีสิทธิออกเสียงหรือร่วมลงมติ หรือการกระทำการอันเป็นเหตุในการขัดขวางกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง

3.3 มีสิทธิขอข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการ โดยทั้งหน่วยงานภาครัฐและผู้เข้าร่วมเสนอราคา/ผู้ทำสัญญาหรือตัวแทนรายใดจะต้องให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล ทั้งนี้ ผู้สังเกตการณ์จะต้องรักษาข้อมูลและเอกสารเป็นความลับและไม่เปิดเผยความลับทางการค้าที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ

3.4 ให้ข้อมูล แจ้งเบาะแส ตรวจทานบัญชีรายการรับจ่ายของโครงการ เพื่อสนับสนุนการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการรับจ่ายของโครงการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2554 มาตรา 103/7 วรรคสอง

3.5 จัดทำรายงานผลการสังเกตการณ์ เพื่อรายงานต่อคณะกรรมการความร่วมมือป้องกันการทุจริตและรายงานต่อสาธารณะ

3.6 ในกรณีที่พบว่า หน่วยงานภาครัฐ ผู้เข้าร่วมเสนอราคา/ผู้ทำสัญญา หรือตัวแทนรายใดมิได้ปฏิบัติตามข้อตกลงฯ หรือได้กระทำการใดๆ ที่ไม่เป็นไปตามข้อตกลงฯ กำหนด หรือพบเห็นพฤติกรรมที่ส่อไปในทางทุจริต หรืออาจนำไปสู่การทุจริตได้จะต้องรีบแจ้งหน่วยงานเจ้าของโครงการทราบเพื่อให้มีการชี้แจงหรือแก้ไขในระยะเวลาที่กำหนด หากหน่วยงานดังกล่าวไม่ชี้แจง หรือแก้ไข ให้ผู้สังเกตการณ์รายงานคณะกรรมการความร่วมมือป้องกันการทุจริตทันที เพื่อดำเนินการรายงานข้อมูลสู่สาธารณะ และผู้สังเกตการณ์อาจแจ้งหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นผู้พิจารณา เช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการ

ป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นต้น

บทลงโทษ

ในกรณีที่ผู้ลงนามฝ่ายใดไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงฯ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ลงนาม.....
(.....)
ผู้อำนวยการยาสูบ
วันที่.....

ลงนาม .....
(ผู้เสนอราคาที่มีอำนาจลงนาม)
ชื่อ.....
ตำแหน่ง .....
หน่วยงาน.....
วันที่.....

ลงนาม..... (ผู้สังเกตการณ์)
(.....)
.....
.....
วันที่.....

ลงนาม.....(ผู้สังเกตการณ์)
(.....)
.....
.....
วันที่.....

ลงนาม..... (ผู้สังเกตการณ์)
(.....)
.....
.....
วันที่.....

ลงนาม.....(ผู้สังเกตการณ์)
(.....)
.....
.....
วันที่.....

ลงนาม..... (ผู้สังเกตการณ์)
(.....)
.....
.....
วันที่.....

รายนามคณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

๑. นายประยงค์ ปรียาจิตต์	อดีตเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท.
๒. นายภูมิวิศาล เกษมศุข	เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท.
๓. นายเอกชัย เกษมสุขธวัช	รองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท.
๔. พันตำรวจโทสิริพงษ์ ศรีตุลา	รองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท.

คณะผู้จัดทำ

๑. นางนรินยา สุภาพพูล	ผู้อำนวยการกองบริหารความเสี่ยงและสกัดกั้นการทุจริตในภาครัฐ
๒. นายกัลณวิชญ์ นวลจันทร์	นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการ
๓. นายกชนัท สุขสวัสดิ์	นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการ
๔. นายกฤษฎ์ ธวัชชัยวิสุทธิ์	นักสืบสวนสอบสวนปฏิบัติการ

กองบริหารความเสี่ยงและสกัดกั้นการทุจริตในภาครัฐ
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

๙๙ หมู่ ๔ อาคารซอฟต์แวร์ปาร์ค ถ.แจ้งวัฒนะ
ต.คลองเกลือ อ.ปากเกร็ด
จ.นนทบุรี ๑๑๑๒๐

๐ ๒๕๐๒ ๖๖๗๐ - ๘๐ ต่อ ๔๔๔๕
http://www.pacc.go.th
risk.pacc.go.th
Email : risk_29@pacc.go.th

